

**Nagykanizsa Megyei Jogú Város
Önkormányzata**

Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2019-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Földrajzi jellemzői.....	3
Története	3
Demográfiai adatok	4
Gazdasági jellemzők.....	9
Települési környezet.....	10
Közfoglalkoztatások	11
Értékeink, küldetésünk	16
Célok	16
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	18
1. Jogszabályi háttér bemutatása	18
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	19
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	45
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	60
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	69
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	86
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	97
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	97
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	98
1. A HEP IT részletei	98
2. Megvalósítás	101
3. Elfogadás módja és dátuma	105

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja

A település bemutatása

Földrajzi jellemzői

Nagykanizsa Zala megye egy közepes méretű városa, a Mura folyótól 13 km-nyire észak-keletre, a Zalát és a Murát összekötő Principális-csatorna két oldalán épült. Alacsony (100-110 m) fekvésű vidék, a hajdani mocsárvilág lecsapolására számos csatorna szeli át meg át a környékbeli nedves réteket, legelőket. A várostól északra, észak-nyugatra 200 m-t meghaladó magasságú erdős dombvidék övezi. Fekvéséből adódóan az országos átlagnál jobban érvényesül az Alpok, és a Földközi-tenger óceáni hatása. Ebből adódóan csapadékosabb, szelesebb, kevesebb napfényt élvező és kissé kiegyenlítettebb hőmérsékletű a város klímája. A csapadék évi járása egyenletesebb az országos átlagnál. A csapadék többnyire zivattal kísért záporosó formájában hullik.

A város területe több mint 148 km², 1990-ben egyike lett az ország 20 megyei joggal felruházott városának. A városon halad át a 7-es főút és az M-7-es autópálya. Nagykanizsa a Nyugat-Dunántúli Régió legdélebbi városa.

Története

Nagykanizsa város története az őskorig nyúlik vissza; nem hiába, hiszen földrajzi fekvése kiváló. A vízfolyások mellett, dombok közt fekvő települést már a rómaiak korában utak kereszteztek, mely utakon már a magyarok előtt megérkezett a kereszténység. Ennek bizonyítéka az Inkey kápolna mellett 2004-ben feltárt ókeresztény sírkápolna. Az utak metszéspontjában fekvő Kanizsa névvel Knysaként (jelentése hercege, fejedelmé) IV. Béla 1245-ből származó adományozó levelében találkozunk először. Határában fontos királyi útvonal (via Regia) haladt át, amely a mai 7-es főútvonal. Ez akkoriban hadiútként Fehérvárról indulva a Balaton mentén Kanizsán keresztül vezetett Horvátország felé.

A mocsaras területen már a 14. században állt vár. A tatárjárás előtt királyi birtok volt, majd egymás után több család is birtokolta. A várat az Osl nembeli Lőrinc kapta hűségre jutalmául Károly Róberttől. Rövidesen a nagyra törő, már magukat Kanizsaiaknak nevező család birtokközpontjává vált, majd Kanizsai Orsolya öröksége révén lett férje, Nádasdy Tamás birtoka. Megerősítését elkezdte, majd elcserélte a királlyal, ettől kezdve királyi végvár, a Dél-Dunántúl védelmének központja.

Várkapitányai közül a leghíresebb Thury György, a jobbagysorból kiemelkedett katona, aki 1569 és 1571 között volt a vár parancsnoka. A várat több sikertelen kísérlet után 1600-ban foglalták el a törökök, ezután kilencven évig török kézen volt

1690. április 13-án Batthány II. Ádám szabadítja fel Kanizsa várát, amely 1705-ig közvetlenül a bécsi udvari kamara fennhatósága alá tartozott. A várban német helyőrséget helyeztek el, a város lakossága új

betelepülőkkel gyarapodott. Lipót császár azonban kivonta a katonaságot és a várat lebontásra ítélte, majd végső csapásként eladományozta, így földesúri joghatóság alá szorította. A város első földesura Grassics Jakab volt, majd a Szapáry grófi család követi, s végül 1743-ban gróf Batthyányi Lajos nádor szerzi meg Kanizsát.

Kedvező földrajzi helyzete miatt Kanizsa lakossága jelentékenyen gyarapodott. Míg 1715-ben 256 lakost írnak össze, addig 1770-ben 3711 főt. Újra beindult a kereskedelem és a 18. század végére újra megkapta a vásártartási jogot. A földművelés és a kézművesség mellett ez lett a város fő megélhetési forrása. A vár köveiből megindult az építkezés, az üzleti élet felélénkült. 1765-ben Batthyány Lajos piarista gimnáziumot alapított, ami a térség szellemi központjává vált.

A város fénykora a 19. században következett be. A 19. század második felében több kereskedelmi jelentőségű vasútvonalat is átadnak, és az első bankok is ebben az időszakban jöttek létre. Kibővült az oktatás, kereskedelmi felsőiskolát hoztak létre, kórházat alapítottak, és a kereskedelem mellett egyre több ipari üzem (pl. téglagyár, sörgyár) is települt a városba.

A világháború után a határszélre szorult Nagykanizsa nehéz helyzetbe került, és a háború előtti ígéretes fejlődése szemlátomást megtört. A város ipara és kereskedelme elvesztette a legfontosabb piacait, Horvátországot, Dalmáciát, Törökországot és Olaszországot. Az 1930-as évek végén felfedezik a földgázt, és kőolajat, melynek hatására megalakul a MAORT telep (Magyar Amerikai Olajipari Részvénytársaság).

Az 50-es évek diktatúrája Nagykanizsát különösen kellemetlenül érintette. A szomszédos Jugoszláviával szemben folyamatosan romló kapcsolat hatására csökkent a forgalom, megállt a fejlesztés.

A rendszerváltás után 1990-ben megtartják az első szabad választásokat, s Nagykanizsa egyike lett az ország húsz megyei jogokkal felruházott városának. A politikai pártok mellett a városban működő kulturális egyesületek, az egyházak, a település szépítésén munkálkodó szervezetek szerencsésen sokszínűvé formálják a közéletet, teret adnak a polgári létezés számára.

Demográfiai adatok

Lakónépesség

Lakónépesség alatt a Nagykanizsán lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint a településen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes számát értjük.

Nagykanizsa lakónépességének alakulását mutatja az alábbi táblázat, amely alapján megállapítható, hogy a lakónépesség az elmúlt öt évben folyamatos csökkenést mutat. A lakónépesség 2010-ben csökkent 50 000 fő alá, 2017. január 1-én 47 337 fő volt.

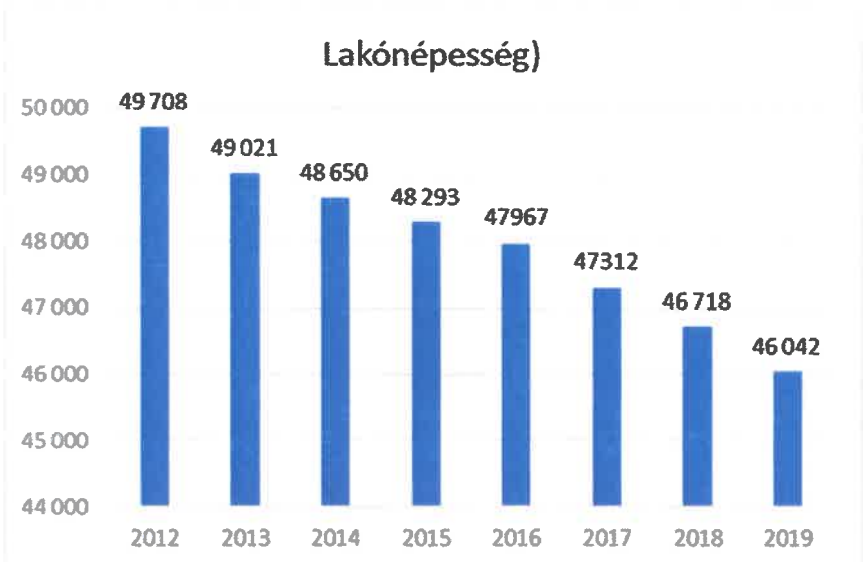
1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	49 708	
2013	49 021	99,2%
2014	48 650	99,2%
2015	48 293	98,2%
2016	47 967	99,3%
2017	47 312	98,6 %
2018 ¹	46 718	93,98%
2019	46 042	92,62%

Forrás:önkormányzati adatszolgáltatás

¹ A 2020-as évi felülvizsgálat során tett változtatások, módosítások dőlt betűvel kerültek kiemelésre

Az adatok diagramon történő megjelenítése szemléletesebben mutatja a lakónépesség évről-évre történő, 300-550 fős csökkenését.

1. számú grafikon: A lakónépesség alakulása 2012-2019

Állandó népesség

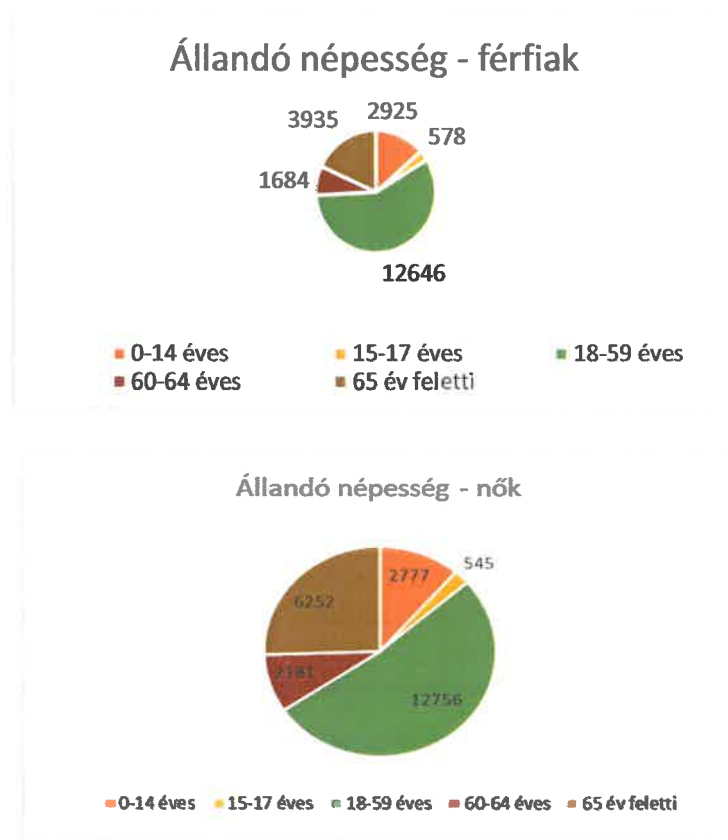
A település állandó népessége alatt a bejelentett állandó népességet értjük, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helye (ideiglenes lakás), vagy az összeírás időpontjában jelen voltak-e.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2019-es év adatai)

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	24511	21778	46289	53%	47%
0-2 évesek					
0-14 éves	2777	2925	5702	49%	51%
15-17 éves	545	578	1123	49%	51%
18-59 éves	12756	12646	25402	50,22%	49,78%
60-64 éves	2181	1684	3865	56%	44%
65 év feletti	6252	3935	10187	61%	39%

Az állandó népesség számosságának életkor szerinti bontásban történő vizsgálata, az esélyegyenlőség szempontjából különösen fontos.

Az egyes életkori csoportok nemenkénti alakulását vizsgálva megállapítható, hogy míg a 0-14 éves és a 15-17 éves korosztály nemenkénti aránya közel azonos, addig a 18-59 éves korosztály esetén már 10 % különbség van a nők javára, a 60 év feletti korosztályokban pedig jelentősen magasabb számban vannak a nők, mint a férfiak, amely esélyegyenlőség szempontból azt jelzi, hogy sok egyedül élő idős nő lakik a városban.

2. számú grafikon: A lakónépesség korcsoportok és nemek szerinti alakulása (Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2018	2019	Fő
15 éves gyermekek száma	373	309	-64
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	371	362	-9
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	379	371	-8
Összesen	3141	3 061	-80

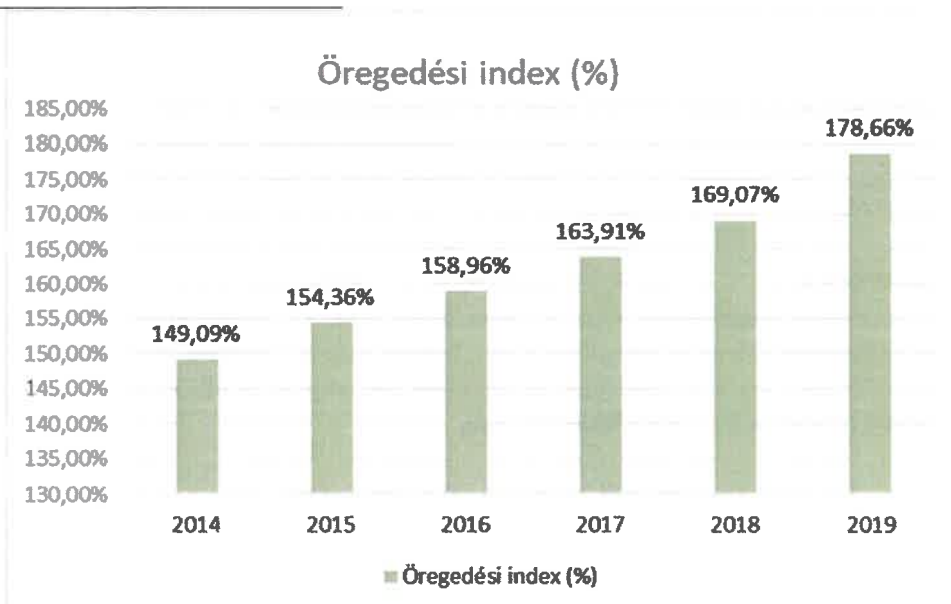
Öregedési index

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli jut. Az öregedési index 100 feletti értéke, előregedő, 100 alatti értéke fiatalos népességszerkezetet mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2014	8 877	5 954	149,09%
2015	9 141	5 922	154,36%
2016	9 315	5 860	158,96%
2017	9569	5838	163,91%
2018	9 811	5 803	169,07%
2019	10 187	5 702	178,66%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Nagykanizsa állandó népességének e két csoportjának létszámát összehasonlítva megállapítható, hogy a 65 évnél idősebbek száma az elmúlt években jelentősebb növekedést mutat a 14 évnél fiatalabbak létszámának folyamatos csökkenése mellett. A számadatok azt is jól mutatják, hogy míg a felnővekvő (0-14 és 15-17) korosztály létszáma folyamatos csökkenést mutat, addig a 60 év feletti lakosok létszáma - a 2009-ig történő csökkenés után – újra emelkedik, így a város lakossága fokozatosan öregszik. A gyermekkorú lakosság egyre szűkülő alapot képez a korfán, ami a jövedelemtermelő és jövedelemfogyasztó

nép csoportok létszáma közötti különbség további szélesedését vetíti előre. A folyamat megállítása a gyermekvállalási kedv fokozásával (kedvezmények, babakötvény, letelepülési kedvezmények) történhet. Az öregedési index minden évben növekvő %-os arányt mutat, 2019-ben már 178,66 % volt. A HEP célcsoportjai szempontjából különösen fontos ez a mutató, amit az intézkedési terv során figyelembe kell venni az idősek érdekében tervezett intézkedések során

Belföldi vándorlás

Ez az adat egy település vonzerjét mutatja, ha pozitív az adat akkor az odavándorlás, ha negatív akkor az elvándorlás jellemző. Az állandó odavándorlás és elvándorlás aránya a városban az elmúlt 5 évben folyamatosan negatív volt, ami részben az agglomerálódási folyamatnak köszönhető.

Nagykanizsa belföldi vándorlási egyenlege negatív, azonban 2012-höz képest, amikor -186 fő volt, jelentős javulás tapasztalható, 2016-ra ez a szám -147 főre csökkent. A bevándorlási arány további javítása (munkahelyek teremtése, megfelelő közszolgáltatások, lakásállomány megújítása, egyablakos ügyintézés az önkormányzatnál az idetelepülők számára) a legfőbb cél. Ezt egészítheti ki az autópályák mentén általában tapasztalható népességnövekedés a városban.

Az esélyegyenlőség szempontjából fontos kérdés, hogy az odavándorlás és az elvándorlás melyik társadalmi csoportokat érinti leginkább.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2014	670	822	-152	-3,13
2015	697	776	-79	-1,64
2016	823	970	-147	-3,08
2017	na.	na.		
2018	na.	na.		
2019	916	1 175	-259	-5,59

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Természetes szaporodás

A természetes szaporodás megállapításához az élve születések és halálozások számának a vizsgálata szükséges. Az élve születések száma az elmúlt öt évben folyamatosan csökkent, a halálozások száma évente 550-620 fő között változott, így a természetes szaporodás folyamatosan növekvő negatív értéket mutat. 206-ban -237 fő volt a természetes fogyás Nagykanizsán.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2012	384	615	-231
2013	350	561	-211
2014	361	574	-213
2015	345	578	-233
2016	345	582	-237

Gazdasági jellemzők

Nagykanizsa és környéke olyan értékekkel, előnyökkel rendelkezik, amelyek alapján ideális gazdasági környezetet tud biztosítani a betelepülő vállalatok és a befektetők számára. A város gazdag történelmi-kulturális hagyományai, Nyugat-Európa közelsége, kedvező logisztikai elhelyezkedése, az oktatási rendszer fejlettsége, munkavállalóinak jó képzettségi szintje és nyelvtudása, mind olyan tényezők, melyek ideális befektetési környezetet biztosítanak.

Nagykanizsa az európai V. számú közlekedési folyosó mentén, több fontos közúti és nemzetközi vasúti vonal metszéspontjában fekszik. Az M7-es autópálya kiépítésével megteremtődött közúton a közvetlen gyorsforgalmi összeköttetés Budapesttel, Horvátországgal, és Szlovéniával. Nagykanizsa vasúton történő megközelíthetősége a térség és a régió legfejlettebbjének mondható. Az ország vasútvonalainak történelmi kialakulása során az elsők között épült ki Nagykanizsán a vasútvonal. Központi elosztó szerepét annak is köszönheti, hogy Magyarország tekintetében 3 irányba, (Nagykanizsa- Budapest- Kijev; Nagykanizsa- Szombathely Bécs-Hamburg; Nagykanizsa - Pécs - Belgrád) Horvátország tekintetében 2 irányba (Nagykanizsa- Zágráb; Nagykanizsa - Trieszt - Velence) lehet a várost megközelíteni, illetve elhagyni. Nagykanizsa 34 km - re fekszik a Sármelléki nemzetközi kereskedelmi repülőtértől, amely nemzetközi vonatkozású személy és teherszállításra alkalmas.

Az elmúlt években a gazdaság szerkezeti átalakulása miatt a foglalkoztatási lehetőségek a gépipartól a könnyűipar és a szolgáltatások felé rendeződtek át. A Nagykanizsa gazdasági szerkezete kedvezőbb képet mutat abból a szempontból, hogy egyre több foglalkoztatott a terciér szektorban (53,6%) dolgozik, és az iparban foglalkoztatottak (41,1%) száma is jelentősen meghaladja a relatíve kisebb nyereséghányaddal működő mezőgazdaságban (5,3%) alkalmazottak számát. A gazdaság szerkezetének átrendeződését egyértelműen tükrözik az 1990-re vonatkozó ugyanezen arányszámok változásai (szolgáltatások: 43,3%, ipar: 42,5%, mezőgazdaság: 14,2%).

Az iparban jelentős a külföldi cégek aránya, közülük a legjelentősebb foglalkoztató a GE.HUNGARY ZRT, a hazai munkáltatók közül pedig az EME Kft., a Moór Kft., Renocar Kft., Pannon Pellet Kft., Rotary Fűrási Zrt., Kanizsa Trend Kft., MOL Rt, Honeywell Kft (elektronika)., DKG-East Zrt., Zalaerdő Rt., Gázgép Kft), SiromaPlast Kft., Tesco-Global Áruházak Zrt.

A városban 1973 kiskereskedelmi üzlet található, melyek közül 423-at üzemeltet egyéni vállalkozó. Míg az előbbi érték tendenciájában növekvő, utóbbi folyamatosan csökken a városba települő kereskedelmi központok következtében. A vendéglátóhelyek számában (234 db), amely az elmúlt öt évben jelentős növekedési mutatót mutat.

A nagykanizsai gazdaság egyik jelentős ágazata a turizmus. Ennek fő támpillére a termálturizmus adja, amelyhez azonban csak közvetlenül kapcsolódik a város Zalakaros révén. Eddig Nagykanizsa nem tudta teljes mértékben kiaknázni az ebben rejlő lehetőségeket, a szomszéd város fürdővendégei nem használják ki eléggé a városban rejlő lehetőségeket.

Nagykanizsa önmagában is képes karakteres turisztikai arculatot felvonultatni. A városközpont rehabilitációja következtében megújult Erzsébet-tér joggal vívta ki a turisták és a helyi lakosság érdeklődését, s naponta megtelik a tér sétálgató, érdeklődő, fotografáló több esetben idegen nyelven beszélő emberekkel. Városi rendezvények, fesztiválok szervezésével a tér kihasználtsága és népszerűsége tovább növelhető.

A város és környéke a Zalai erdők gyűrűjében helyezkedik el. A kiépített turista utak nagyon jó lehetőséget adnak hosszú és tartalmas gyalogos és kerékpáros túrázásokra, ezzel is elősegítve a kapcsolódást, a regenerálódást. Az erdők gazdag vadállományával alkalmat ad a vadászatban kapcsolódást keresők számára is. Nagykanizsa határában található Csónakázó-tó a kirándulók és horgászok kedvenc időtöltési helye. A mesterségesen kialakított tó az elmúlt évek során a vízi sportok több területén is bizonyította alkalmasságát a színvonalas rendezvények befogadására. Nemzetközi kis hajó modell versenyeket és nemzeti kajak kenu versenyeket rendeztek, és az utóbbi évek Sárkányhajó bajnoksága is nagy népszerűsége miatt.

Lakásállomány

Nagykanizsán a teljes lakásállomány 21781, amely az utóbbi években lassú bővülést mutat. Ez a tendencia várhatóan fennmarad, azonban üteme a piac telítődésével csökkenni fog. Lakáscélú ingatlanfejlesztés szempontjából az északi városrész, valamint a kertvárosias területek voltak a legaktívabbak

A lakásállományból 1462 db önkormányzati bérlakás, amelyek jelentős részének megújítása szükséges.

Közterek, parkok állapota

Nagykanizsa város zöldfelületi szempontból a magyar átlagot tekintve jól ellátott. Az utcák és terek többsége fásított, a parkok és a lakóterületek általában megfelelő összetételű, egészséges növényállománnyal rendelkeznek.

A város legjelentősebb zöldterületei helyi védetség alatt állnak. Ezek: Bajza utcai park, Batthyány utcai fasor, Deák tér, Erzsébet tér, Eötvös tér teljes növényzete, Izraelita temető, 56-os emlékkert, Kossuth tér, Milleneumi sétakert növényzete, Palini szociális otthon és általános iskola kertje, Platán sor és Vécsey utca fasora, Tripammer utcai temető, Rozgonyi utcai fasor, Hevesi általános iskola kertje.

Köztisztaság

A városban a köztisztasági feladatok ellátása a Via Kanizsa Városüzemeltető Nonprofit Zrt. feladata. A feladat magában foglalja a közutak, nem ingatlan előtt húzódó járdaszakaszok (szabadvezetésű járdák), lépcsők, autóbúsmegállók takarítását, hó- és síkosság-mentesítését, valamint a közterületi hulladékgyűjtő edények folyamatos ürítését. Emellett ők gondoskodnak a város kezelésében álló közutak melletti zöldterületek kaszálásáról, a Csónakázó-tó környezetének karbantartásáról.

A közhasználatú zöldterületek kezelése, gondozása, az ott lévő fák, cserjék és egyéb növényzet gondozása, valamint a zöldterületekhez tartozó felszerelési tárgyak (padok, játék- és sportszerek stb.) beszerzése, állaguk megóvása és felújítása szintén a Via Kanizsa Városüzemeltető Nonprofit Zrt. feladata, amiről megbízás alapján a Netta-Pannónia Kft. gondoskodik.

Közművek

Nagykanizsa levegőtisztasági szempontból nem tartozik az erős légszennyezettségű városok közé, a vizsgált komponensekre az átlagos eredmény elfogadható, megfelelő. Ez alól kivételt jelent a Csengery utca, ahol a közlekedés egyirányú, a forgalmi lámpa miatt a járművek a várakozás ideje alatt a kipufogógázokkal szennyezik a levegőt.

Nagykanizsán és környékén 2013. január 1-től a települési szilárd hulladékok gyűjtésével és szállításával az önkormányzati tulajdonban lévő Nagykanizsai Netta- Pannónia Kft. foglalkozik. 2004-től a kommunális hulladékok berakása a bagolai új szeméttelen történik, hasznos térfogata 320.000 m³, még várhatóan 6-7 évre oldja meg a térség kommunális hulladékának elhelyezését. Kb. 57 település kommunális hulladékát szállítják ide.

Szelektív hulladékgyűjtés céljára hulladékgyűjtő szigetek állnak rendelkezésre, különböző színű gyűjtőket helyeztek el a papír, műanyag, színes- és fehér üvegek gyűjtésére. A városban keletkező lakossági, közületi veszélyes hulladékok átmeneti gyűjtésére hulladékgyűjtő udvarok állnak rendelkezésre (Vár út 5 és Tripammer u.1.).

Nagykanizsa város ivóvízellátása közegészségügyi szempontból megfelelő. A térség és benne Nagykanizsa város vízműveinek üzemeltetője a Délzalai Ví- és Csatornamű ZRt. Az elvégzett részletes kémiai vizsgálati eredmények alapján a szolgáltatott vizek toxikus fémeket, peszticideket, egyéb mikroszennyezőket nem tartalmaznak. Az alacsony fertőtlenítőszer szint miatt a klórozási melléktermékek mennyisége sem jelentős. Arzén, nitrát, nitrit szennyezés nincs. A régebbi felmérés alapján az ellátási terület jódhányosnak tekinthető, és fluor tartalom is a kívánatos szint alatt van.

Oktatás

Nagykanizsa Megyei Jogú Város nemcsak a város lakóinak nyújt oktatási közszolgáltatásokat, hanem a környező települések lakosainak részére is

Nagykanizsa lakossága az oktatási közszolgáltatásokat helyben, az óvoda esetében többségében önkormányzati fenntartású, a közoktatási intézmények esetében, 2013. január 1-től állami fenntartású intézményekben éri el.

Nagykanizsán két egyházi fenntartású intézmény működik, a Piarista Általános Iskola, Gimnázium, Diákotthon és Boldog Donáti Celesztina Óvoda és a *Kiscsillag Református Óvoda*.

Óvoda

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a Nagykanizsa Központi Óvoda intézményében biztosítja a nagykanizsai óvodás korú gyermekek óvodai nevelését.

A jelenleg működő óvodai intézményhálózat több fenntartói intézkedés, döntés, valamint törvényi változás következményeként jött létre.

A környező községek óvodás korú gyermekei - feladat-ellátási megállapodás alapján – szintén a Nagykanizsa Központi Óvoda székhely és tagintézményeit vették igénybe az óvodai ellátás céljából.

Figyelembe véve a környező települések igényeit Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 2015. szeptember 1. napjával a Nagykanizsa Központi Óvoda fenntartására a fenti településekkel önkormányzati társulást hozott létre Nagykanizsa és Térsége Óvodafenntartó Társulása néven.

A Társulás *jelenlegi* tagjai:

- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Fűzvögy Község Önkormányzata
- Rigyác Község Önkormányzata
- Homokkomárom Község Önkormányzata
- Hosszúvölgy Község Önkormányzata
- Liszó Község Önkormányzata
- Sormás Község Önkormányzata

Az alábbi táblázat a Nagykanizsa Központi Óvoda gyermeklétszámának alakulását mutatja a 2013/14-es nevelési évtől indulva. Az utóbbi öt nevelési év vonatkozásában az óvodai nevelésben megjelenő gyermekek létszámának csökkenése folyamatosan tapasztalható jelenség volt, négy nevelési év alatt 118 fővel csökkent az óvodás korú gyermekek száma.

Nevelési év	Gyermeklétszám (októberi statisztika alapján/fő)	óvodába beíratott gyermek /fő/	iskolába menők
2013/14	1414	394	456
2014/15	1371	363	439
2015/16	1327	312	385
2016/17	1296	341	372
2017/18	1299	341	372
2018/19	1236	324	383
2019/20	1292	337	328
2020/21	1148		

A 2017/18-as nevelési év az első, amikor a létszám csökkenése megállt. Azonban a 2017. január 1-jei népességi adatok azt mutatják, hogy a stagnálását követően az elkövetkező két évben várhatóan ismét csökken az óvodába lépő nagykanizsai lakóhelyű gyermekek száma.

1. diagram: Óvodai létszám alakulása (októberi intézményi statisztika alapján)

Nagykanizsán *kettő* egyházi fenntartású intézmény működik, a Piarista Általános Iskola, Gimnázium, Diákotthon és Boldog Donáti Celesztina Óvoda, valamint a 2020/2021-es nevelési évtől a *Nagykanizsai Kiscsillag Református Óvoda*.

Általános iskola

Nagykanizsán az általános iskolai nevelés – oktatás 7 általános iskolában és két tagintézményben zajlik.

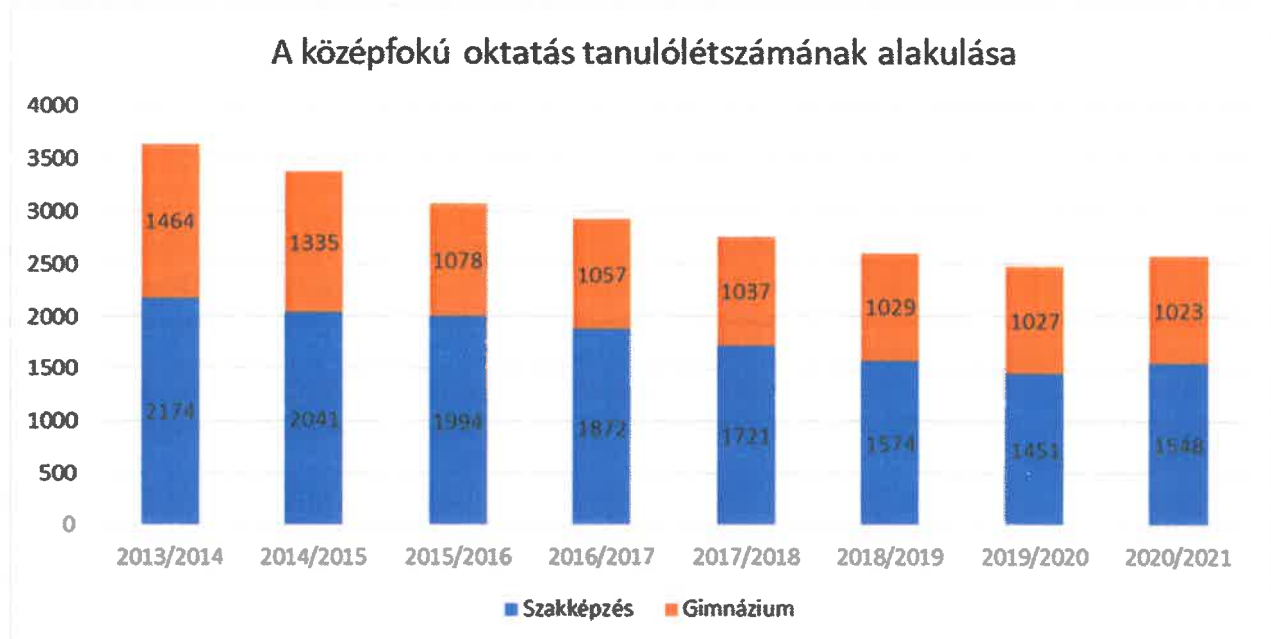
3. diagram: Általános iskolai létszámok alakulása (A Nagykanizsai Tankerületi Központ által szolgáltatott adatok alapján)

Az általános iskolai tanulólétszám alakulását a fenti diagram mutatja, amelyből kitűnik a tanulólétszám lassú csökkenése az utolsó három tanév vonatkozásában. Az iskolába lépő óvodások számában jelentős emelkedés nem várható az elkövetkező két évben, így a tanulólétszám alakulása a jelenlegi szinten várható.

A tanulásban akadályozott, sajátos nevelési igényű tanulók általános és szakiskolai ellátását a Szivárvány Óvoda, Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskola, Általános Iskola, Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény biztosítja.

Középiskola

Nagykanizsa és vonzáskörzetében a fiatal lakosság középiskolai oktatása gimnáziumokban, szakgimnáziumokban és szakközépiskolákban valósul meg.

4. diagram: Középiskolás tanulólétszám alakulása

Gimnáziumi nevelés – oktatás a Nagykanizsai Tankerületi Központ által fenntartott két intézményben, a Batthyány Lajos Gimnáziumban és a Dr. Mező Ferenc Gimnáziumban, valamint az egyházi fenntartású Piarista Általános iskola, Gimnázium, Diákotthon és Boldog Donáti Celesztina Óvoda intézményben folyik.

A 2015. július 1-jén megalakult Nagykanizsai Szakképzési Centrumhoz három tagintézmény tartozik:

- Nagykanizsai SZC Cserháti Sándor *Technikum* és Kollégiuma
- Nagykanizsai SZC Zsigmondy Vilmos *Technikum*,
- Nagykanizsai SZC Thúry György *Technikum*,

A középiskolások tanulólétszámában az elmúlt négy tanév során jelentős csökkenés következett be, ami a szakképzés terén igazán számottevő, azonban az utóbbi három tanévben mérséklődött a csökkenés üteme.

A pályaválasztással kapcsolatos tapasztalatok azt mutatják, hogy a nagykanizsai szakképző intézmények szakmaválasztása terén az volt a fő szempont, hogy a munkaerő-piaci igényeiket kielégítsék. A Centrum tagintézményeiben iskolai rendszerű oktatás keretében lehet szakmai végzettséget, illetve érettségi bizonyítványt szerezni nappali és esti munkarend szerinti képzésben. A 2015-2016-os tanévben, 14 ágazatban, illetve 16 szakmacsoportban 34 féle szakmát tanultak diákjaik. A 2016-2017-es tanévben a húsz hiányszakmából 17 szakma oktatása a centrum tagintézményeiben is megvalósul.

Többféle módon gondoskodnak a hátrányos helyzetű tanulók fejlesztéséről, Nagykanizsai SZC Zsigmondy Vilmos Szakképző Iskolájában több éve működik az Arany János Tehetséggondozó Kollégium.

Felnőttképzés

A Nagykanizsai Szakképzési Centrum iskolarendszeren kívüli felnőttképzéseket is szervez. Ezzel a lehetőséggel segíteni szeretné a vállalkozásokat, hogy azok minél rövidebb idő alatt juthassanak szakképzett munkaerőhöz.

Felsőoktatás

2000-ben a Veszprémi Egyetem rektora, a város vezetése és a Kanizsa Felsőoktatásáért Alapítvány munkatársai közös munkájának eredményeként létrejött Nagykanizsán a Veszprémi Egyetem Kihelyezett Képzési Helye. Ezzel egy időben el is indult az államilag finanszírozott, nappali tagozatos oktatás idegenforgalmi és szálloda szakon. 2002-ben az oktatás kibővült a műszaki informatikai államilag finanszírozott, nappali tagozatos főiskolai szakkal, 2007-ben a banki szakügyintéző szak, 2009-ben pedig a gépipari mérnökasszisztens szak csatlakozott a felsőfokú szakképzések sorához. 2006. március 1-jén a Veszprémi Egyetem neve Pannon Egyetemre változott, így a képzési hely neve Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampuszra módosult.

A 2016/17 tanév őszi félévétől a Nagykanizsai Kampusz is csatlakozott a duális képzési formában képzést hirdető szervezeti egységekhez.

Közművelődés

Nagykanizsa kulturális életében mindenki megtalálja a számára legvonzóbb kikapcsolódási lehetőséget. A Kanizsai Kulturális Központ – többfunkciós közművelődési intézmény – amelyhez több intézményegység is tartozik: a Hevesi Sándor Művelődési Központ, a Móricz Zsigmond Művelődési Ház, a Medgyaszay Ház. A nagykanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központszínházterme a felújítás után 437 férőhelyes, amelyben évente 50-60 színházi előadást, 14-18 komolyzenei hangversenyt, 8-10 könnyűzenei koncertet és számtalan iskolai és városi programot rendeznek. Színházbérleti rendszere keretében vendégül lát budapesti és vidéki társulatokat egyaránt.

A színházszerető közönségnek a Tavaszi Művészeti Fesztivál, nyáron a Kanizsai Nyári Színház kínál igényes szórakozást.

A város lakosságának igényes kikapcsolódását több fesztivál – Város Napja, Dödölle fesztivál, Fúvószenei fesztivál, Sörfesztivál – is biztosítja.

Egészségügyi alapellátás

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 1996. április 1-től vette át az egészségügyi alapellátás működését a kórháztól, 2000. február 1-jén pedig létrehozta az Egészségügyi Alapellátási Intézményt, mint az önkormányzat részben önállóan gazdálkodó szervezeti egységét.

Az intézmény feladata szervezési, irányítási feladatok ellátása, működési engedélyek, MEP szerződések megkötése, továbbképzések szervezése, pályázatok készítése, kapcsolattartás és adatszolgáltatás nyújtása, valamint a zavartalan működés biztosítása érdekében a felmerülő problémák azonnali kezelése, illetve segítségnyújtás a megoldásban.

A Nagykanizsán egészségügyi alapellátást nyújtó szolgáltatók és szolgáltatások:

- 30 védőnői szolgálat (20 körzeti védőnő 10 iskola-ifjúsági védőnő)
- anyatejgyűjtő állomás,
- 2 ifjúság-orvosi szolgálat,
- 10 iskola-orvosi szolgálat (gyermek háziorvosok közreműködésével),
- 9 területi ellátási kötelezettségű vegyes fogorvosi szolgálat, fogszabályozás heti 30 órában, fogászati röntgen,
- felnőtt és gyermek háziorvosi ügyelet összevont telephelyen Nagykanizsa és 5 csatolt község lakosságát látja el,
- fogászati ügyelet hétvégi és ünnepnapon helyszíni tartózkodással Nagykanizsa és 72 csatolt település lakosságát látja el,
- az intézmény működtetésében. 21 területi ellátási kötelezettségű felnőtt háziorvos (vállalkozási formában), 10 területi ellátási kötelezettségű gyermek háziorvos (vállalkozási formában), szervezését az intézmény felügyeli.

A település járó beteg és fekvőbeteg szakellátását a Kanizsai Dorottya Kórház biztosítja.

Szociális és gyermekjóléti ellátások

Bölcsőde

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott Nagykanizsai Egyesített Bölcsőde a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 94. §-a alapján a gyermekjóléti alapellátások rendszerében elhelyezkedő, gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmény, mely négy telephelyen, összesen 324 férőhellyel biztosítja a 0-3 éves kisgyermekek napközbeni ellátását.

Családsegítés és gyermekjólét

Nagykanizsán a családsegítő és gyermekjóléti feladatokat a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ látja el.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, lelki egészségének, a családban történő nevelkedésének elősegítéséhez, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzéséhez és a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezéséhez. Ezt a Szolgálat családgondozói személyes segítő kapcsolat keretében, családgondozás során a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával valósítják meg.

A Család- és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálata elsősorban a gyermekek védelmét, egészséges testi, lelki fejlődésének elősegítését tartja legfontosabb feladatának, de nem hagyja figyelmen kívül az olyan társadalmi problémákat (iskolázatlanság, munkanélküliség, szenvedélybetegség), amelyek a családon keresztül hatnak a gyermekekre.

Szociális ellátás

A személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások rendszerét Magyarországon a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) határozza meg. Az idézett törvény 56-57. §-ai alapján a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magába foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások:

- falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- közösségi ellátások,
- támogató szolgáltatás,
- utcai szociális munka,
- nappali ellátás

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások:

- ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- rehabilitációs intézmény,
- lakóotthon (előbbiekkal együtt: tartós bentlakásos intézmény),
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (bentlakásos intézmény),
- támogatott lakhatás,
- egyéb speciális szociális intézmény

Az Szt. 90. § (2) bekezdése alapján Nagykanizsa Megyei Jogú Város a saját területén köteles az alapszolgáltatási feladatokat, és az éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását, idősek otthonát, valamint – amennyiben a lakossági szükségletek indokolják – hajléktalanok otthonát és hajléktalan személyek rehabilitációs intézményét megszervezni és fenntartani.

Városunkban a szociális feladatellátást a társulási formában fenntartott Nagykanizsai Egyesített szociális I. Intézmény, illetve feladatellátási szerződés alapján a Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Völgy Alapítvány látja el.

Tömegközlekedés

Nagykanizsán a helyi és helyközi autóbuszjáratokat az Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. üzemelteti. Elsődleges feladatuk a Zala megyei helyi és helyközi személyszállítási igények kielégítése, valamint az ország fővárosával és nagyobb városaival való összeköttetés biztosítása a távolsági autóbuszjáratok révén.

A nagykanizsai tömegközlekedés radikális átszervezésére az elmúlt években került sor. Ennek keretében járatok szűntek meg és járatvonalak létesültek, amelyek a város teljes területét lefedik. A folyamatosan megújuló és bővülő járműállomány szintén hozzájárul a színvonalas szolgáltatáshoz.

Értékeink, küldetésünk

A nagyobb távlatra körvonalazható jövőkép szerepe abban áll, hogy az elérni kívánt kedvező állapot rögzítésén felül, a továbbiakban vetítse előre a legfontosabb koncepcionális célokat, amelyek Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata az esélyegyenlőség érdekében tenni kíván, illetve a koncepció alapján meghatározhatók lehessenek a fejlesztési programok, projektek, a vállalható megvalósítás ütemezése szerint.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Fő célkitűzések:

- Hosszú távon gazdaságosan működtethető, jó szakmai színvonalú, hatékony egészségügyi ellátórendszerre biztosítása.
- A szociális gondoskodás a rászorultság alapján működjön, ennek megfelelően kiemelt figyelmet kell fordítani a lakhatás biztosítására és körülményeinek javítására.
- A szociális ellátó rendszerből kiesettek felkutatását, gondozásuk megszervezését folyamatosan javítani kell. Kiemelt hangsúlyt kell helyezni a családgondozásra, mint megelőző tevékenységre (különösen szegregált területek).
- Az oktatásnak, képzésnek a magasabb szintű szakképzés fejlesztésére és a versenyképesség megteremtésére kell a hangsúlyt helyezni. Az új képzési és képesítési lehetőségek egyrészt segítik leküzdeni a hátrányokat, piac-képestudást biztosítva, másrészt segítik megtartani vagy visszacsábítani a tanulmányaik vagy munkájuk miatt máshol élő, jól képzett szakembereket.
- Olyan viszonyokat kell kialakítani, amelyek biztosítják mindenkinek a gazdasági, szociális, politikai és kulturális beilleszkedés feltételeit. Kiemelt figyelmet kell szentelni a nemzeti kisebbségek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére, az erősebb társadalmi kohézió megteremtésére.
- Az anyagi forrásokat hatékonyan felhasználó, a kor követelményeinek megfelelő városüzemeltetés a cél, ahol a közlekedési létesítmények színvonala nem marad el a magyar középvárosok színvonalától, a köztisztaság hatékony fenntartása biztosított, a közterek és zöldfelületek pedig megfelelő számú köztéri berendezéssel ellátottak, vonzóak az ott tartózkodásra.

Célok

Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

- a diszkriminációmentességet,
 - szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

3.3.A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- **Magyarország Alaptörvénye „Szabadság és felelősség” fejezetének XV. cikke kimondja:**

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékosággal élőket.

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének 10/2005. (III. 7.) önkormányzati rendelete a szociális szolgáltatásokról és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokról.
Az önkormányzati rendelet a személyes gondoskodás formáit, Idős, fogyatékos személyek személyi térítési díját, az ellátások igénybevételének módját, megszüntetés eseteit, a személyi térítési díj csökkentésének és elengedésének eseteit tartalmazza.
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének 6/2015.(II. 16.) önkormányzati rendelete a pénzügyi és természetben nyújtott szociális, valamint gyermekvédelmi ellátásokról

- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének 25/2007. (V. 16.) sz. önkormányzati rendelete az önkormányzati bérlakások lakbértámogatásáról
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének az önkormányzati bérlakásokról szóló 19/2019. (IX. 02.) önkormányzati rendelete
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 39/2012. (VIII.23.) önkormányzati rendelete a költségvetési intézményeknél folyó étkeztetés élelmezési nyersanyagnormáiról és a térítési díjak megállapításának módjáról
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének 48/2009. (XI. 09.) önkormányzatirendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások elidegenítéséről

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Nagykanizsa Megyei Jogú Város funkcióbővítő és szociális célú fejlesztése Integrált Városfejlesztési Stratégia
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Nagykanizsa-Surd-Zalakomár Szociális Társulása Szolgáltatástervezési koncepciója 2019-20
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Köznevelési esélyegyenlőségi Intézkedési Terve 2007-2013
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Köznevelési Feladat-ellátási és Intézményhálózat fejlesztési terv 2011-17
- Nagykanizsa Megyei Jogú Város Középtávú Ifjúságpolitikai Koncepció 2018-22
- Kulturális koncepció

2.2. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapjául szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. A helyzetfeltáráshoz támaszkodtunk a Képviselő-testület által elfogadott hatályos koncepciókra, stratégiákra, programokra, beszámolókra, amelyek kapcsolódnak a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011.évi népszámlálás adataiból indultunk ki. Adathiány esetén becslésre támaszkodtunk.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzügyi juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Városunkban tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai az általános negatív gazdasági tendenciák mellett: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó gyengébb motivációs bázis, a társadalmi előítélet jelenléte. A

roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

A romák helyzetének vizsgálatát megnehezíti az adatok hiánya, hiszen a szabad identitásválasztás, az önkéntes nemzetiségi hovatartozás megvallása korlátozottá teszi ezt. A romák jellemzően nem vallják meg nemzetiségi hovatartozásukat az előítéletekből, a hátrányos megkülönböztetésből táplálkozó félelem miatt. Ezt jól reprezentálja a 2011. évi népszámlálás nemzetiségi adata, mely szerint Nagykanizsa Megyei Jogú Város lakosai közül 618 fő vallotta magát romának. A tényleges létszám ennél jóval magasabb, a roma civil szervezetek szerint arányuk a település összlakosságán belül 6-8%-ra tehető, vagyis kb. 3-4 000 fő.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

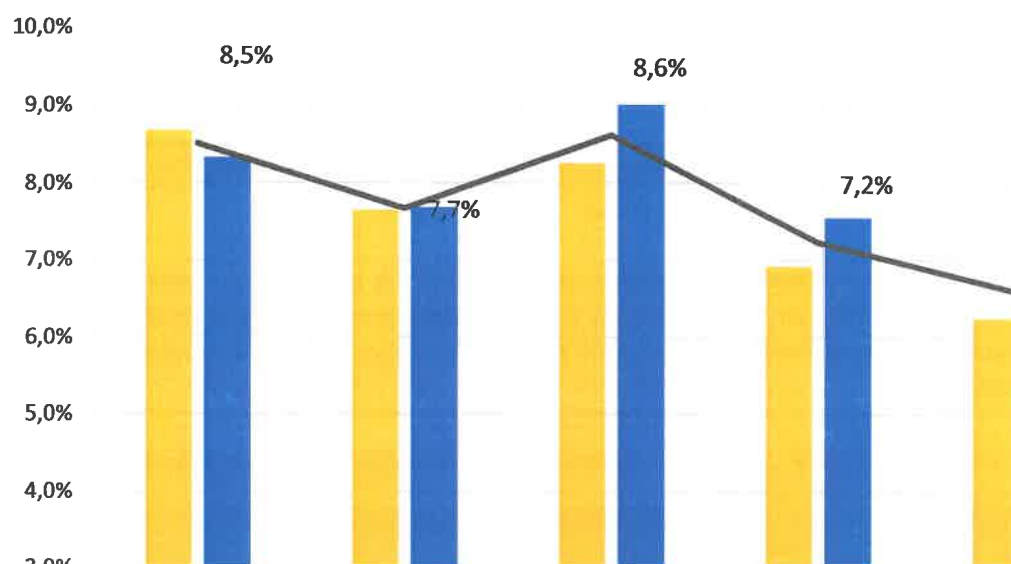
A mélyszegénység összetett jelenség, így a szegénység állapotában élők számának csökkentésére a települési önkormányzat több oldalról történő támogatási rendszert épített ki.

A szegénység kialakulásának egyik legjelentősebb tényezője a munkaviszony, a foglalkoztatás hiánya. A foglalkoztatási helyzet ugyanis alapvetően határozza meg az emberek jövedelmi viszonyait. Az országos mutatók szerint a munkanélküliség aránya 4% körül mozog. Nagykanizsa településen az országos átlagot csak kis mértékben haladja meg a munkanélküliségi arány (2017-ben 4,5%).

3.2.1. számú táblázat – Munkanélküliségi ráta nemek szerint

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2010	18459	17551	36010	1601	8,7%	1461	8,3%	3062	8,5%
2011	18229	17334	35563	1395	7,7%	1332	7,7%	2727	7,7%
2012	17898	15949	33847	1477	8,3%	1437	9,0%	2914	8,6%
2013	17174	15998	33172	1190	6,9%	1208	7,6%	2398	7,2%
2014	16958	15780	32738	1060	6,3%	1088	6,9%	2148	6,6%
2015	16534	15460	31994	851	5,1%	831	5,4%	1682	5,3%
2016	16295	15163	31458	747	4,6%	755	5,0%	1502	4,8%
2017	15883	14871	30754	653	4,1%	594	4,0%	1247	4,1%
2018	15559	14718	30277	676	4,3%	562	3,8%	1238	4,1%
2019	15116	14273	29389	730	4,8%	630	4,4%	1360	4,6%

Nyilvántart

A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya több év vonatkozásában került vizsgálat tárgyává. A nyilvántartott álláskeresők százalékos aránya a 2012 – 2013-as évek stagnálását követően csökkenő tendenciát mutat. 2013-as évhez képest 2019-re 4 %-os javulás érzékelhető az álláskeresők számában.

3.2.2. számú táblázat Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	3062	2727	2914	2368	2148	1682	1502	1247	1238	1360
20 éves és fiatalabb	fő	351	299	123	83	98	69	63	47	42	60
	%	17,5%	14,9%	6,1%	4,1%	4,9%	3,4%	3,1%	2,3%	2,1%	3,0%
21-25 év	fő	94	90	350	277	233	157	154	112	90	122
	%	4,7%	4,5%	17,4%	13,8%	11,6%	7,8%	7,6%	9,0%	4,5%	6,0%
26-30 év	fő	318	291	316	238	204	141	123	94	94	119
	%	15,8%	14,5%	15,7%	11,8%	10,1%	7,0%	6,1%	4,7%	4,7%	5,9%
31-35 év	fő	429	333	352	259	208	124	131	107	86	116
	%	21,3%	16,6%	17,5%	12,9%	10,3%	6,2%	6,5%	5,3%	4,3%	5,7%
36-40 év	fő	316	337	345	246	273	182	157	109	112	130
	%	15,7%	16,8%	17,1%	12,2%	13,6%	9,0%	7,8%	5,4%	5,6%	6,4%
41-45 év	fő	330	303	341	277	231	157	144	128	133	152
	%	16,4%	15,1%	16,9%	13,8%	11,5%	7,8%	7,1%	6,3%	6,6%	7,5%

46-50 év	fő	337	316	312	267	227	175	143	126	133	125
	%	16,8%	15,7%	15,5%	13,3%	11,3%	8,7%	7,1%	6,2%	6,6%	6,2%
51-55 év	fő	456	381	339	275	227	182	138	115	123	141
	%	22,7%	18,9%	16,8%	13,7%	11,3%	9,0%	6,8%	5,7%	6,1%	7,0%
56-60 év	fő	409	353	411	395	340	293	219	159	148	154
	%	20,3%	17,6%	20,4%	19,6%	16,9%	14,5%	10,9%	7,9%	7,3%	7,6%
61 év felett	fő	22	24	25	51	107	202	230	250	277	241
	%	1,1%	1,2%	1,2%	2,5%	5,3%	10,0%	11,4%	12,4%	13,7%	11,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Amennyiben életkori korcsoportok szerint vizsgáljuk az adatokat, csökkenő tendencia figyelhető meg szinte minden korosztályban. Az összes álláskeresőhöz képest nőtt a 20 év alattiak száma. Jelentősen megnövekedett a nyugdíj előtt állók aránya, akiknek a munka világában való visszatérése nehezített.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2010	1601	1461	3062	708	679	1387	44,2%	46,5%	45,3%
2011	1395	1332	2727	981	988	1969	70,3%	74,2%	72,2%
2012	1477	1437	2914	974	833	1807	65,9%	58,0%	62,0%
2013	1190	1208	2398	743	609	1352	62,4%	50,4%	56,4%
2014	1088	1060	2148	552	577	1129	50,7%	54,4%	52,6%
2015	831	851	1682	421	434	855	50,7%	51,0%	50,8%
2016	755	747	1502	322	351	673	42,6%	47,0%	44,8%
2017	594	653	1247	289	334	623	48,7%	51,1%	50,0%
2018	562	676	1238	291	364	655	51,8%	53,8%	52,9%
2019	630	730	1360	313	341	654	49,7%	46,7%	48,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%

2010	3595	3806	7401	54	1,5%	58	1,5%	112	1,5%
2011	3453	3655	7108	94	2,7%	86	2,4%	180	2,5%
2012	3381	3538	6919	112	3,3%	77	2,2%	189	2,7%
2013	3321	3456	6777	88	2,6%	79	2,3%	167	2,5%
2014	3198	3304	6502	97	3,0%	93	2,8%	190	2,9%
2015	3107	3200	6307	73	2,3%	50	1,6%	123	2,0%
2016	2987	3076	6063	62	2,1%	41	1,3%	103	1,7%
2017	2899	2987	5886	32	1,1%	25	0,8%	57	1,0%
2018	2767	2844	5611	30	1,1%	19	0,7%	49	0,9%
2019	2683	2702	5385	31	1,2%	38	1,4%	69	1,3%

A táblázat értékei 2013-tól javuló mutatókat jeleznek a tartós munkanélküliség tekintetében. Ha a nemek közötti megoszlást figyeljük, jól látható a nők nagyobb arányú jelenléte a tartós munkanélküliek között. Ez az arány több év viszonylatában sem változott. Ez a tényező a nők esélyegyenlőségi mutatóinál is lényeges elemként jelentkezik.

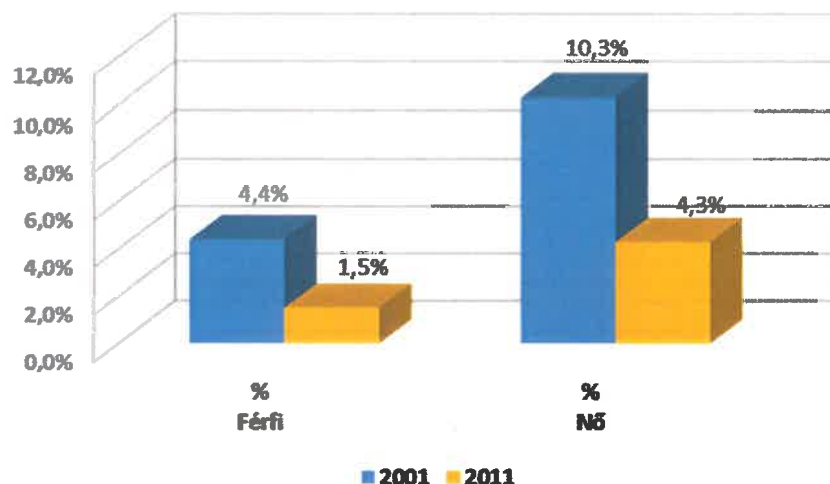
A munkanélküliség mutatóit elemezve nélkülözhetetlen adatokat szolgáltat az iskolai végzettséggel összefüggő mutatók vizsgálata.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	95,6%	89,7%	4,4%	10,3%
2011	98,5%	95,7%	1,5%	4,3%

Forrás: TelR, KSH Népszámlálás

Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában

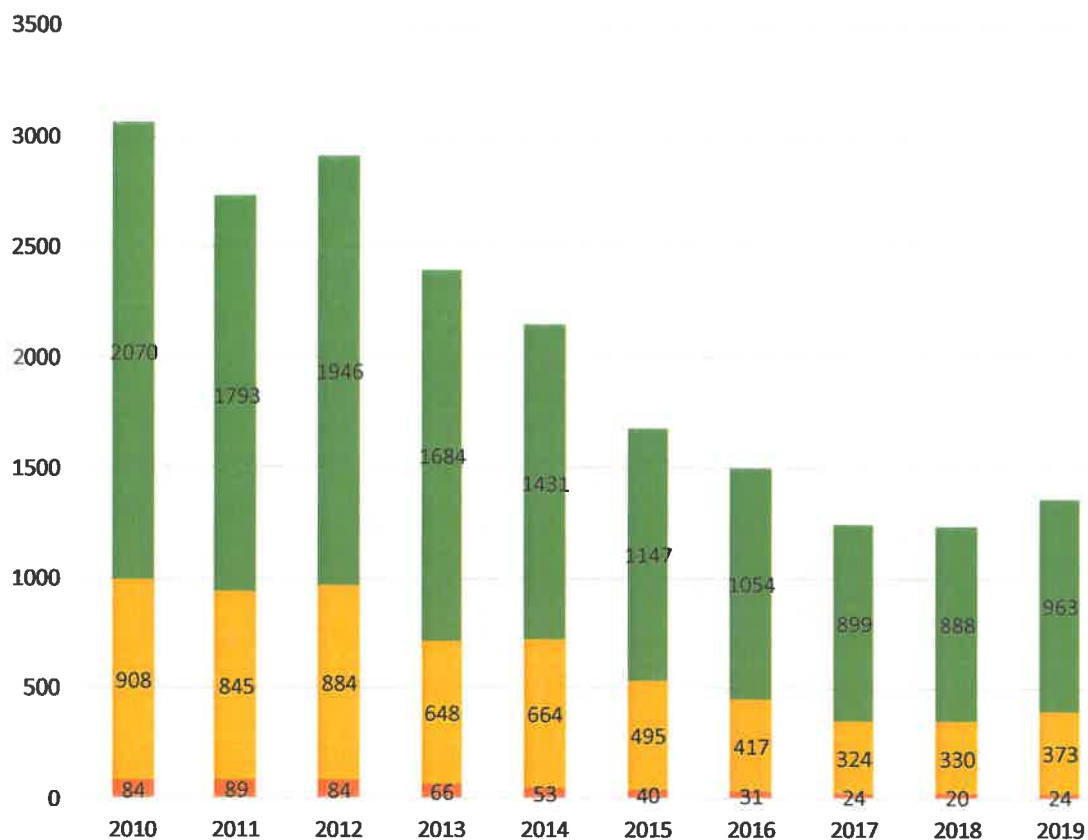

Az alacsony iskolázottságú csoportokon belül a 8 általános iskolai végzettséget meg nem szerettek aránya csökkent, azonban ez a csökkenés a nők esetében nagyobb arányban figyelhető meg.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2010	3062	84	0,5%	908	4,9%	2070	11,2%
2011	2727	89	0,5%	845	4,6%	1793	9,8%
2012	2914	84	0,5%	884	4,9%	1946	10,9%
2013	2398	66	0,4%	648	3,8%	1684	9,8%
2014	2148	53	0,3%	664	3,9%	1431	8,4%
2015	1682	40	0,2%	495	3,0%	1147	6,9%
2016	1502	31	0,2%	417	2,6%	1054	6,5%
2017	1247	24	0,2%	324	2,0%	899	5,7%
2018	1238	20	0,1%	330	2,1%	888	5,7%
2019	1360	24	0,2%	373	2,5%	963	6,4%

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Az összes álláskeresőt vizsgálva megállapítható, hogy 2013-tól nagy arányban csökkent a 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők és a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Az összes nyilvántartott álláskeresők egyharmadát teszik ki az alacsony iskolázottságúak.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2011	12	3	25%
2012	23	5	22%
2013	37	0	0%
2014	22	14	64%
2015	18	0	0%
2016	18	0	0%

2017	22	0	0%
2018	27	0	0%
2019	na.	na.	-

Forrás: TelR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

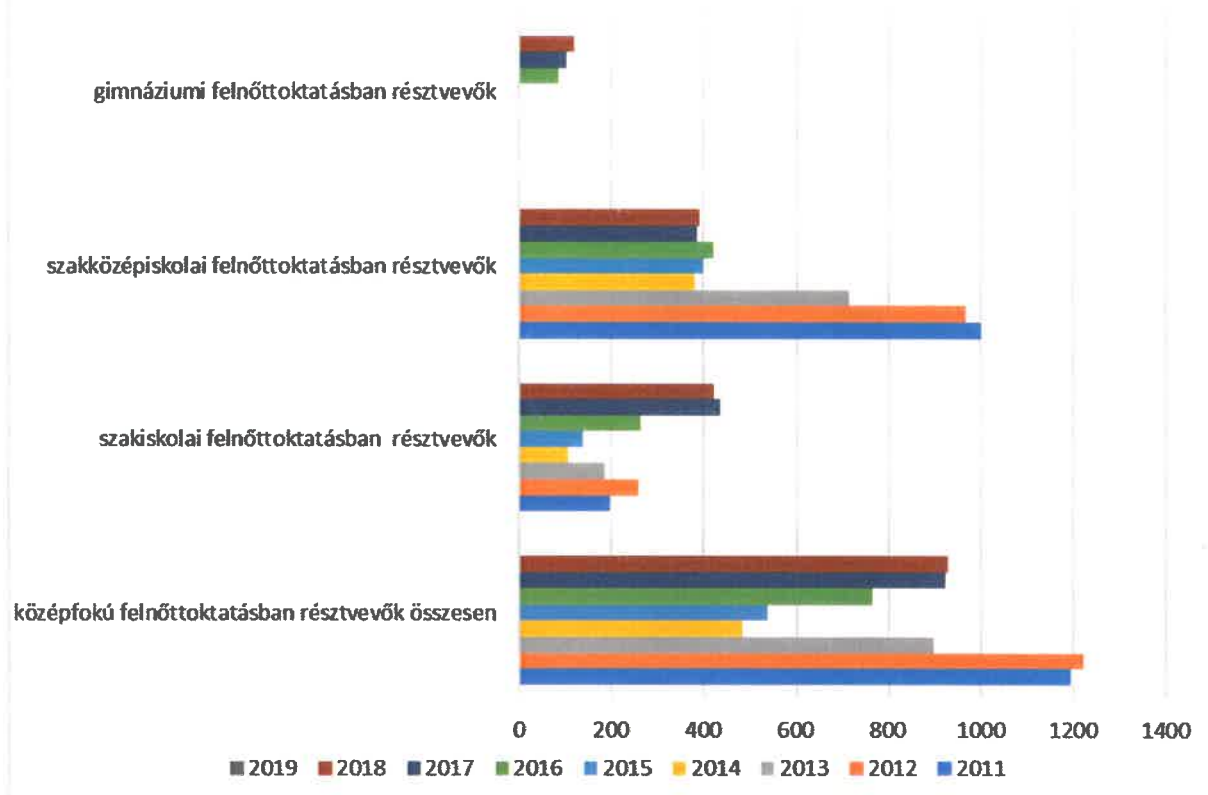
Az adatok tanúsága szerint az általános iskolai felnőttképzés a nyilvántartott munkanélküliekhez képest alacsony létszámmal és nagy lemorzsolódási mutatóval rendelkezik. Az általános iskolai felnőttképzésben egyre kevesebb a résztvevők száma. Úgy tűnik, hogy a 8 általános iskolai végzettség megszerzésének lehetősége nem motiválja az érintetteket, illetve egyre többen rendelkeznek a 8 általános iskolai végzettséggel.

A középiskolai felnőttképzés tekintetében is változtak a százalékos mutatók.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2011	1195	195	16,3%	1000	83,7%	0	0,0%
2012	1222	256	20,9%	966	79,1%	0	0,0%
2013	899	185	20,6%	714	79,4%	0	0,0%
2014	483	105	21,7%	378	78,3%	0	0,0%
2015	537	137	25,5%	400	74,5%	0	0,0%
2016	766	262	34,2%	420	54,8%	84	11,0%
2017	923	436	47,2%	386	41,8%	101	10,9%
2018	929	421	45,3%	390	42,0%	118	12,7%
2019	na.	na.	0	na.	0	na.	0

Felnőttoktatásban résztvevők száma

A munkanélküliség csökkentése érdekében a településen több közfoglalkoztatási program működik, melynek során legjelentősebb munkáltató az önkormányzat és intézményei, valamint a polgármesteri hivatal. A közfoglalkoztatottak változó időszakra, 6-8 órás munkaidőben végzik tevékenységüket. A közfoglalkoztatásban résztvevők etnikai hovatartozására nincsenek adatok, mivel ilyen irányú adatgyűjtés sehol nem folyik, a becslt értékeket pedig ebben a témában nem tartjuk relevánsnak.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

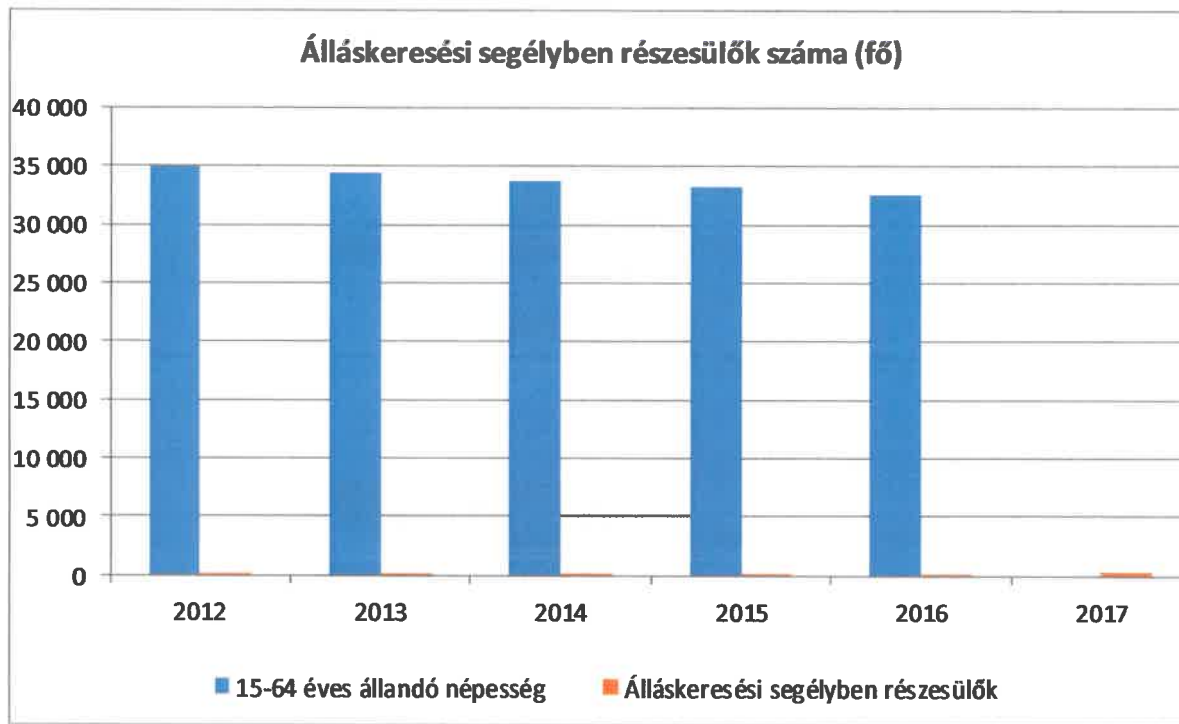
A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény az elmúlt években is többször is módosították. 2015. március 1-ét követően a Kormányhivatalok hatáskörébe került az aktív korúak ellátásának megállapítása. Az aktív korúak ellátásán belül foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás megállapítására van lehetőség.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2012	35 023	64	0,2%
2013	34 416	105	0,3%
2014	33 789	176	0,5%

2015	33 230	267	0,8%
2016	32 614	274	0,8%
2017	31 930	292	0,9%

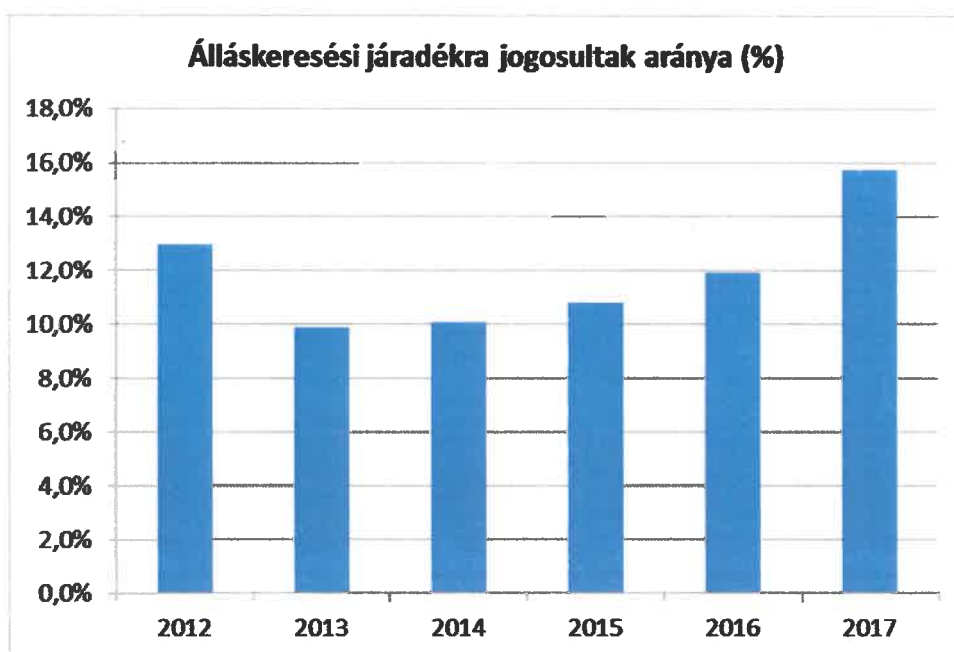
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresői járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2012	2 907	377	13,0%
2013	2 843	282	9,9%
2014	2 373	240	10,1%
2015	2 069	224	10,8%
2016	1 737	207	11,9%
2017	1 426	224	15,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

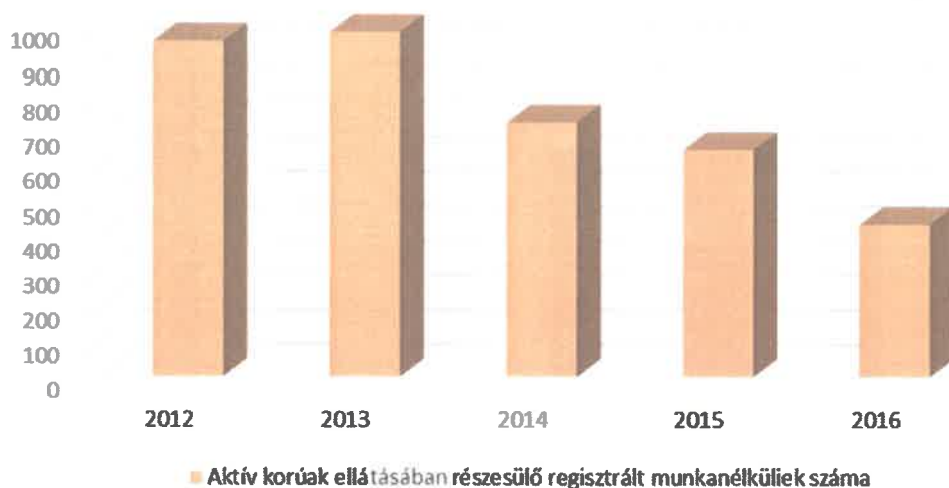
A regisztrált munkanélküliek számának csökkenése mellett az álláskeresői járadékra jogosultak növekvő aránya arra utal, hogy a munkanélkülivé válást megelőzően a munka világában ezen személyek jelentősebb idejű munkaviszonnyal rendelkeztek. Ebből kifolyólag csökken azoknak a munkanélkülieknek a száma, akik 180 napon túl nyilvántartott álláskereső.

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnik, vagy külön válik EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	960		0,00%		0,00%
2013	986		0,00%		0,00%
2014	733		0,00%		0,00%
2015	665	61	2,00%		0,00%
2016	439	101	1,35%		0,00%
2017	331	n.a.	0,00%		0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Aktív korúak ellátásában részesülő regisztrált munkanélküliek száma

Az aktív korúak ellátásában részesülő regisztrált munkanélküliek száma a 2013-as évtől kezdődően évről – évre jelentős mértékben csökkent. 2015. március 1-ét követően az aktív korúak ellátásán belül foglalkoztatást helyettesítő támogatás és egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás megállapítása vált lehetővé. Az álláskeresők számának csökkenésével együtt csökkent az aktív korúak ellátását igénybe vevők száma is.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012	3	21	10
2013	3	21	10
2014	3	21	10
2015	3	20	10
2016	3	20	10
2017	3	20	10
2018	3	20	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nagykanizsán 21 felnőtt háziorvos nyújt személyes és folyamatos ellátást az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése, korai felismerése, gyógyítás és egészségfejlesztés céljából. A rendelők városrészenként, jól megközelíthető helyen találhatók. Többségük kialakítása lehetővé teszi a mozgásukban korlátozottak, köztük az idősek számára is a megfelelő használatot és felszereltségük is megfelel a jogszabályban előírt követelményeknek.

A házi gyermekorvosi ellátást területi ellátási kötelezettség vállalásával, az egészségbiztosítóval és a fenntartó önkormányzattal kötött szerződés alapján 10 házi gyermekorvosi vállalkozás végzi. A 10

körzet 8 telephelyen működik. Feladatuk a betegkártyával bejelentkezett 0-14 éves korú, illetve 14 éves koron túl felkérésre (szülő, gyermek) 18 éves korig a biztosítottak ellátása. A gyermekorvosi rendelők többsége is felújított.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2012	1493
2013	1259
2014	1163
2015	1219
2016	1091
2017	1070
2018	1079
2019	na.

Forrás: TelR, KSH Tstar

3.3 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény 2013. január 1-jétől meghatározza az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét.

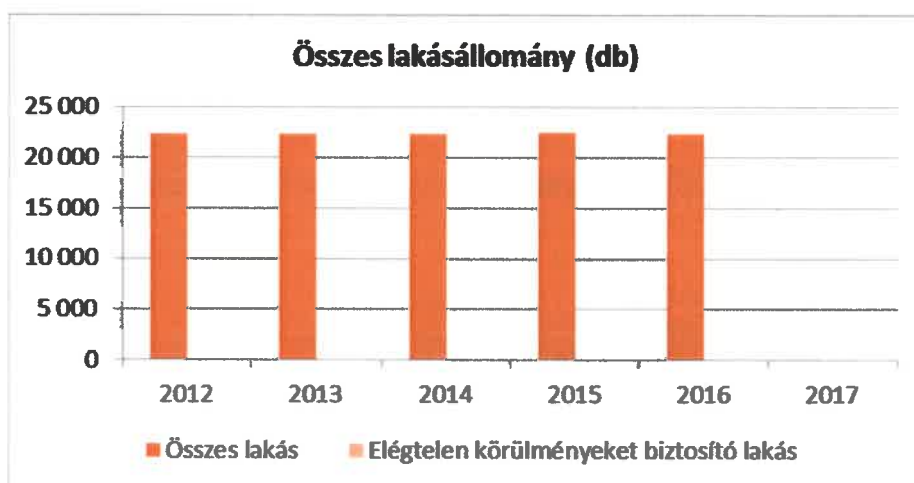
Az elmúlt években városunkban a lakásépítési kedv növekvő tendenciát mutat. Nagykanizsán új lakásra használatbavételi engedélyt az építésügyi hatóság adott ki:

2013.- 9 db
 2014.- 9 db
 2015.- 32 db
 2016.- 3 db
 2017.- 38 db

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	22 448							
2013	22 450							
2014	22 453							
2015	22 481							
2016	22 436							
2017	n.a.							

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az önkormányzati lakások és helyiségek gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat a Nagykanizsa Vagyongazdálkodási és Szolgáltató Zrt. látja el.

2016. évben Ligetvárosban az itt élők életminőségének, lakhatási körülményeinek javítása érdekében a „Ligetváros szociális célú rehabilitációja” NYDOP-3. 1/B2-13-k2-2013-0002 nevű és számú projekt keretében felújításra kerültek a Csengery u. 117/4-5-6. számú tömbök (24 db lakás).

Bérlakás gazdálkodás

A helyi lakásrendelet alapján az üres önkormányzati bérlakásokat csak nyílt pályázat útján lehet bérbe adni. A pályázati hirdetmény a helyi sajtóban, a város internetes honlapján kerül megjelentetésre. A bérlők kijelöléséről Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének Humán Bizottsága dönt.

A bérlakások bérleti jogának elnyerésére szociális alapon, illetve költség alapon lehet pályázatot benyújtani a Polgármesteri Hivatal Humán és Hatósági Osztályán.

Szociális rászorultság alapján az a személy vagy háztartás vehet részt pályázaton, aki megfelel a rendeletben meghatározott szociális rászorultság feltételeinek.

Önkormányzati bérlakás bérleti jogát költség alapon az nyerheti el, aki nem felel meg a rendeletben meghatározott szociális rászorultság feltételeinek, és vállalja a bentlakás időtartama alatt a költségalapú lakbér megfizetését.

A rendelet lehetőséget biztosít arra, hogy rendkívüli szociális krízishelyzetben pályáztatás nélkül, soron kívül kerüljön önkormányzati bérlakás kiutalásra. Rendkívüli szociális krízishelyzet különösen, ha a kérelmező lakása – önkormányzati bérlakásokat kivéve – elemi csapás, vagy más ok miatt lakhatásra alkalmatlanná vált és a kérelmező – önhibáján kívül – lakáshelyzetét más módon megoldani nem tudja.

Lehetőséget nyújt továbbá a rendelet arra is, hogy az önkormányzat lakóingatlan kényszerértékesítése során az önkormányzatot megillető elővásárlási jog gyakorlásával ingatlant vásároljon. A lakástörvény alapján a megvásárolt ingatlan a volt tulajdonos részére határozatlan időre kerül bérbeadásra. Az elmúlt öt év során Nagykanizsán nem került sor lakóingatlan kényszerértékesítés során történő megvásárlására.

Nagykanizsán 2008 júliusában került bevezetésre a költség alapú lakbér megállapítása az önkormányzati bérlakások tekintetében. A költség alapú lakberek bevezetésével párhuzamosan szükségessé vált egy olyan átfogó lakbér-támogatási rendszer kialakítására is, mely lehetővé teszi a szociálisan rászorulóknak számára azt, hogy a magasabb mértékű költségalapú lakbérüket a szociális helyzetük alapján adható lakbértámogatással csökkentse.

A komfortfokozaton kívül egyéb szempontok (lakás fekvése, lakás állapota, egyéb szempontok) alapján kerül differenciálásra a bérlő által fizetendő lakbér.

Jelenleg a bérlők jelentős, 15,5 %-a , 162 fő részesül lakbértámogatásban. Ennek ellenére a bérlők jelentős része lakbérfizetési kötelezettségének nem, vagy nem rendszeresen tesz eleget, ezért jelentős számban kerülnek felmondásra a lakásbérleti szerződések, illetve ezt követően megindításra kerülnek a lakáskiürítési eljárások. 2017. évben a bérbeadó az önkormányzati bérlakások vonatkozásában jelentős hátralékot tartott nyilván.

2017. februárjától bevezetésre került a fizetőképesség vizsgálata a lakásra pályázók körében. A pályázó személy csak akkor jelölhető ki bérlőnek, ha az igényelt lakás nagysága az igénylő fizetőképességének mértékét nem haladja meg. A fizetőképesség mértéke a megpályázott lakásnak a pályázó által várhatóan fizetendő lakbére és a lakásra vonatkozó külön szolgáltatások számított költségének a háztartás összes jövedelméhez viszonyított aránya.

Mindennek ellenére a bérlők jelentős száma lakbérfizetési kötelezettségének nem tesz maradéktalanul eleget. 2017. évben 24 lezárt és 466 folyamatban lévő peres ügy volt (kiürítési perek, fizetési meghagyás perré alakulása), ezen kívül a bérbeadó jelentős számú fizetési meghagyást bocsátott ki a lakbérhátralékkal rendelkezők részére.

Garzonház

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 44 lakásos garzonházat tart fenn azzal a céllal, hogy a fiatalok meghatározott csoportja (35. életévüket be nem töltött fiatal házaspárok és élettársak) részére lakásigényük végleges rendezéséig, de legfeljebb 60 hónap időtartamig – elhelyezésük átmeneti megoldásával és takarékosagra ösztönzéssel – segítséget nyújtson.

A megüresedett lakások pályázat útján kerülnek bérbeadásra azzal, hogy a fiatalok vállalják a bentlakás időtartama alatt a lakáscélú elő takarékoság fizetését.

Nyugdíjasház

A Nagykanizsa, Kodály Z. u. 10. szám alatt található Nyugdíjsház 2 épületből áll, melyben 15 db 1 szobás és 20 db másfél szobás lakás található. A lakóház földszintjén 40 férőhelyes, nappali ellátást nyújtó idősök klubja létesült az Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény működtetésében.

A nyugdíjasok bérlakása a nagykanizsai állandó lakhelyű nyugdíjasok elhelyezésére szolgáló lakóépület, melyben a bérlők bérleti joga határozott időre, életük végéig szól.

Bérlőül azok a személy(ek), vagy házaspár jelölhető ki, akik:

- nagykanizsai állandó lakosok,
- öregségi nyugdíjasok vagy az öregségi nyugdíjkorhatárt elérték,
- önmaga vagy legalább egyikük önmaga ellátására képes,
- a lakással kapcsolatos fizetési kötelezettségeket vállalja és annak eleget tud tenni.

A lakások bérleti jogát pályázat útján lehet elnyerni. A pályázók közül a felajánlások mérlegelése alapján bérlőül azt a személyt kell kijelölni:

- a) aki a licit során a legmagasabb összegű adományt ajánlja fel
- b) aki legalább komfortos önkormányzati tulajdonú lakásbérleti jogával rendelkezik, és
 - ba) amennyiben lakásbérleti joga határozatlan időre szól, a lakást tisztán, kiürített állapotban, térítésmentesen,
 - bb) amennyiben lakásbérleti joga határozott időre szól, a lakást a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 7. § (2) bekezdésében meghatározott rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban a bérbeadó rendelkezésére bocsátja,
- c) aki városrendezési célból kiürítendő, illetve életveszély miatt lebontásra kerülő önkormányzati lakás bérlője, és a felajánlott cserelakást elfogadja.

Önkormányzati bérlakások értékesítése:

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló, 1994. január 1. napján hatályba lépő 1993. évi LXXVIII. törvény vételi, később elővételi jogot biztosított a bérlők részére. Ezen jogszabály alapján 2000. év végéig mintegy 3400 önkormányzati bérlakás került értékesítésre a bérlők részére. Ezt követően az önkormányzatunk megszüntette a bérlakás értékesítést, melynek legfőbb oka az volt, hogy 2000. évben lehetőség nyílt bérlakás-fejlesztési pályázatokon részt venni (Széchenyi terv). A pályázaton való részvétel feltétele volt, hogy az önkormányzat lakáskonceptiója a bérlakás állomány (mennyiségi és minőségi) fejlesztését tartalmazza, vagyis a bérlakások eladását le kellett állítani. Ezen pályázatok keretében 87 db lakás vásárlására, 44 lakásos Garzonház, és a Ligetvárosban 72 db lakás építésére kerülhetett sor.

2009. éven az önkormányzat ismételten lehetőséget teremtett az önkormányzati bérlakások megvásárlására, azonban a korábbiakhoz képest jóval kisebb vételárkedvezmény biztosításával.

2013 és 2020 között 19 lakás került Nagykanizsán értékesítésre. A relatív kisszámú lakásértékesítés legfőbb oka - a tapasztalatok alapján - feltehetően a bérlők anyagi lehetőségeinek hiánya, illetve a banki hitelek feltételének szigorodása. A jogszabály alapján, az a bérlő, aki a szerződéskötéskor készpénzben fizeti meg a lakás vételárát, az az ingatlan forgalmi értékénél 30%-kal kedvezőbb áron jut a lakástulajdonhoz. A részletfizetéssel, 15 éves futamidő vállalásával szerződő bérlők a lakás 80%-os forgalmi értékének megfizetésével juthatnak tulajdonjoghoz.

Városunkban is komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknál. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

A többször módosított 1993. évi III. törvény 45. §-a alapján a képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 6/2015. (II. 16.) számú önkormányzati rendeletében szabályozta a helyi pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátások rendszerét. Az önkormányzati rendelet értelmében lakásfenntartási hozzájárulást a szociálisan rászoruló háztartások részére nyújt az önkormányzat a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez. Lakásfenntartási hozzájárulás a közös költséghez, villanyáram, gázfogyasztás, a víz- és csatornahasználathoz, a szemétszállítás díjához, valamint a lakbérhez kerül megállapításra.

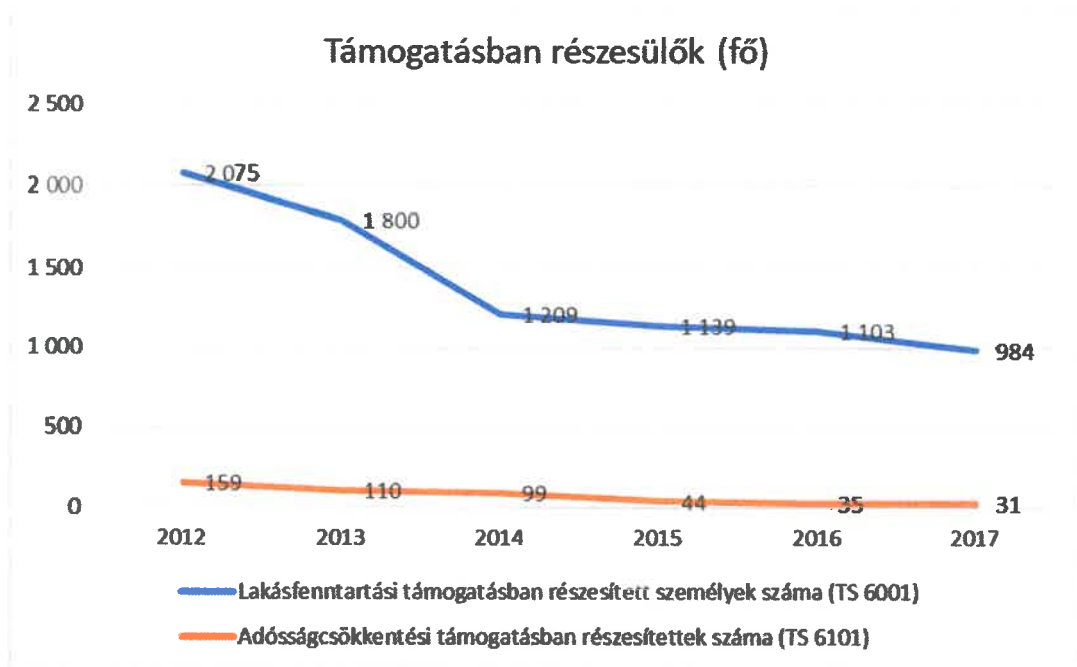
A lakásfenntartási hozzájárulás természetbeni szociális ellátás formájában, és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti.

Az önkormányzati rendelet lehetőséget nyújt az eladósodott családok felhalmozott közüzemi tartozásainak rendezéséhez is. A hátralékkezelési hozzájárulás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatási kiadásaihoz kapcsolódó, lakhatást segítő pénzbeli ellátás, amely vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül. A hátralékkezelési hozzájárulásban részesülő személy a hátralékkezelési hozzájárulás időtartamára lakásfenntartási hozzájárulásra jogosult.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2012	2 075	159
2013	1 800	110
2014	1 209	99
2015	1 139	44
2016	1 103	35
2017	984	31

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakásfenntartási hozzájárulásban részesülők száma ez elmúlt években jelentősen csökkent. A támogatást az igénylők legtöbb esetben a gázdíj megfizetéséhez, a közös költséghez, valamint az önkormányzati bérlakás bérleti díjának megfizetéséhez kérték. A lakásfenntartási hozzájárulás mellett csökkent a hátralékezelési szolgáltatásban részt vevők száma is.

Hajléktalan ellátás

A Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete, valamint Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 2000-ben ellátási szerződést kötött a hajléktalan ellátásra, családok átmeneti otthonának fenntartására.

Az ellátási szerződés alapján az önkormányzat támogatásával, civil fenntartó útján juthatnak hozzá az igénybevevők a szociális biztonságukat javító szolgáltatásokhoz. A szerződés alapján a Magyar Vöröskereszt az alábbi szolgáltatásokat biztosítja városunk területén:

Alapszolgáltatások:

- népkonyha típusú étkeztetés
- utcai szociális munka
- hajléktalan személyek nappali ellátása, melyet a Vöröskereszt 40 férőhelyes Nappali Melegedő intézményben biztosít

Szakosított ellátások:

- hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása, melyet a Vöröskereszt 2016 évtől egy telephelyen biztosít. A női és férfi Éjjeli Menedékhely 50 férőhellyel, a női és férfi Átmeneti Szálló 35 férőhellyel működik. Valamint november 01. és április 30. között időszakos (krízis) éjjeli menedékhelyet tart fent a Vöröskereszt 30 férőhellyel.

Gyermejkölési alapellátás (gyermek átmeneti gondozása):

- családok átmeneti otthona 40 férőhellyel

A Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezetének éves beszámolója alapján 2017. éven 227 hajléktalant tartottak nyilván, közülük az elmúlt évekhez hasonlóan egy időben 120-130 fő tartózkodott a városban.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a településfejlesztés és településrendezés során figyelembe kell venni

- népesség demográfiai változását, lakásszükségletét,
- a népesség fizikai, szellemi és lelki igényeit, különös tekintettel a családok, a fiatalok, az idősek, a fogyatékos személyek igényeire, az oktatás, a kultúra, a sport, a szabadidő és az üdülés, valamint a civil szervezetek, az egyházi jogi személyek működési feltételeinek lehetőségeire,
- a helyi népesség identitásának erősítését, kulturális örökségük sokféleségének és gazdagságának megőrzését,
- a népesség megélhetését biztosító gazdasági érdekeket, a munkahelyek megőrzésének és új munkahelyek teremtésének érdekeit, a mező- és erdőgazdaság, a közlekedés, a posta és a hírközlés, a közüzemi ellátás, különösképpen az energia- és vízellátás, a hulladékkezelés, a szennyvízelhelyezés és -kezelés, valamint a nyersanyaglelőhelyek biztosítását,
- a helyi társadalmi-gazdasági és infrastrukturális egyenlőtlenségek csökkentését, az integráció elmélyítését

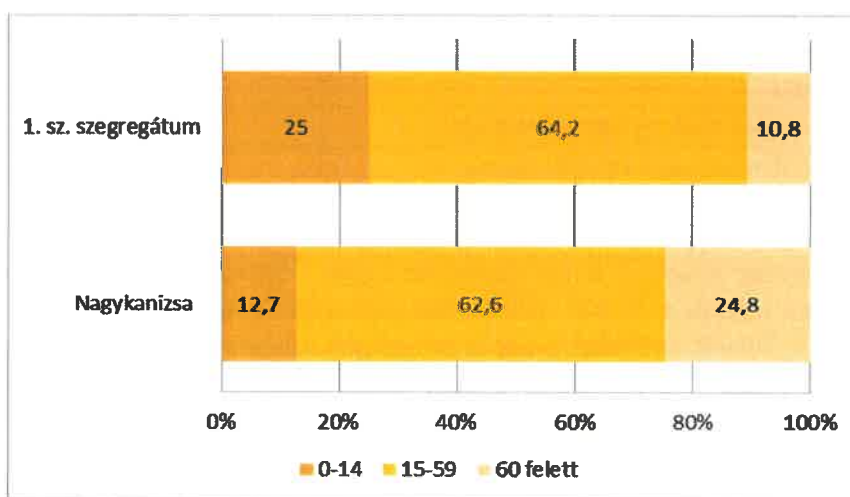
A 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan alapján a szegregációs mutató a 2011-es népszámlálási adatokból állítható elő. A 314/2012-es Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15–59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket. Ez a határérték a megyei jogú városok – s így Nagykanizsa MJV – esetében is 35%, 30- és 35% közötti értékkel rendelkező területek a szegregációval veszélyeztetett területek.

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH mindössze egy szegregátumot jelölt meg Nagykanizsán, szegregációval veszélyeztetett terület nem található a fenti módszertan alapján történt lehatárolás szerint.

A KSH által kijelölt szegregátum Kiskanizsa városrészben, a Szepetneki utca végén található. Ez a tömb egy 15-20 családi házból álló lakóövezet, mely a 90-es évek közepén került kiépítésre önkormányzati segítséggel.

A kijelölt területen belül a Rozmaring utcához közeli szakaszon a családi házak állapota átlagos, jó minőségű, a lakókörnyezet rendezett, de a többi, területen lévő családi ház állapota is kielégítőnek mondható pár kivétellel (kb. 5 db erősen leromlott fizikai állapotban). A lakóingatlanok mind magántulajdont képeznek.

A KSH által kijelölt területen összesen 120 fő élt 2011-ben, a korszerkezeti megoszlás jelentős mértékben a városi átlagtól a gyermekek magas és az időskorúak alacsony aránya miatt.

Forrás: KSH

A szegregációs mutató 41,6% a határértéket jelentő 35%-ot jóval meghaladja, összességében jellemző a területen élők városi átlagtól óval alacsonyabb foglalkoztatási és iskolázottsági szintje. A foglalkoztatottak nagy része alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatott, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív lakosságon belül meghaladja az 50%-ot. A területen romák és nem romák egyaránt laknak.

Mutató megnevezése	Nagykanizsa összesen*	1. veszélyeztetett terület (Szepetneki út páratlan oldala a Rozmaring utcától)
Lakónépesség száma	49026	120
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	12,7	25,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62,6	64,2
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24,8	10,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,4	54,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	16,7	5,9
Lakásállomány (db)	22424	33
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	3,8	18,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	32,9	57,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	7,9	41,6
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	61,0	40,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,4	37,8
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	38,4	64,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	51,4	70,8
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	11,0	...
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	6,0	...
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	3,2	18,8
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,7	...

...adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat

Forrás: KSH

A KSH adatszolgáltatása is jelzi – a kis elemszám miatt adatvédelmi okokból nem előállítható indikátorok esetében – hogy a kijelölt akcióterület lakosság száma nagyon alacsony, a problémás területek azonban a kijelölt területen belül is mindössze 15-20 lakóháza szűkülnek. Az érintett településrész – periférikus elhelyezkedésre ellenére infrastruktúrával ellátott, és egy jó minőségű, átlagos családi házas lakóterülethez kapcsolódik. Ezek figyelembevételével az önkormányzat kifejezetten területi alapú akcióterület kijelölését továbbra sem tartja szükségesnek a területen. Az érintett lakosság támogatását a város egészére tervezett szociális, felzárkóztató és integrációt segítő

kezdeményezéseivel kívánja biztosítani. Fontos, hogy a terület monitorozása folyamatos legyen, ezzel megakadályozva a szegregáció elmélyülését, térbeli kiterjedését.

Veszélyeztetett terület: „Együtt Ligetvárosért” akcióterület

Az adatszolgáltatás alapján kisebb méretű problémás területek megjelennek az akcióterületen belül, azonban ezek népességszám alapján nem felelnek meg a szegregációs kritériumának. A 2017-ben készült igényfelmérés alapján a szakemberek megállapították, hogy a Népszámlálás adatai a helyi lakosság által nyújtott adatszolgáltatás (vagy az adatfelvétel módjából, az adatfelvételt végzők felkészültségéből adódóan) nem tükrözi a valós helyzetet. Ilyen terület található az „Együtt Ligetvárosért” korábbi szociális városrehabilitációs akcióterületen, melyet terület a 2001-es Népszámlálás alapján, s a korábbi megfelelési kritériumok szerint még szegregátumnak minősült. A helyszíni vizsgálatok, illetve az önkormányzat adatszolgáltatása alapján továbbra is fennáll a veszélye a térbeli leromlás és társadalmi státusz csökkenése egymást erősítő folyamatának a területen, mely indokolja a megkezdett szociális városrehabilitációs beavatkozások folytatását.

Az akcióterületen végigvonuló Csengery út mentén van egy terület, mely eleget tesz ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszám miatt mégsem tekinthető valódi szegregátumnak.

Az akcióterület a város belvárosától délre a Déli városrészben helyezkedik el, területe megegyezik a városrészi lehatárolással. A városrész fő közlekedési tengelye a Csengery út, mely észak-dél irányban kettéosztja a településrészt. Vegyes funkciójú, ipari és lakóterületeket egyaránt magába foglaló egysége a városnak. A területről kialakult kép rendkívül vegyes, egyrészt itt található az úgynevezett MAORT telep, Katonarét, mely a város egyik frekvenciáltabb kertvárosi része másrészt pedig itt helyezkedik el Ligetváros, mely viszont a legelmaradottabb részek egyike. A lakóterületek közé jelentős gazdasági tevékenységet végző iparterületek tagolódtak, melyek hatására a városrész vegyes képet mutat. A vasút, a Vasútállomás környékén található ipari tevékenységet végző vállalkozások negatív hatást fejtenek ki a környék arculatára, ugyanakkor fennmaradásuk elengedhetetlen a város gazdasága szempontjából. A Csengery úton található iparterület jobban elkülönül a lakóövezettől, kivételt képez a volt katonai kórház helyén kialakult Ligetváros.

A terület tömegközlekedése kielégítő, részint a helyi, részben pedig a távolsági járatok miatt. A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés a település egészére - így az akcióterületre nézve is biztosított. Közigazgatási ügyek intézésére a városközpontban van lehetőség, amely gyalogos és kerékpáros formában, a helyi és helyközi buszjárat igénybevételével, valamint személygépkocsi segítségével érhető el. A Nagykanizsai Családsegítő és Gyermekjóléti Központ székhelye a városközpontban található, de a szociális és mentális problémák miatt veszélyeztetett gyerekek és családjaik a már fentebb bemutatott tömegközlekedési eszközökkel könnyen elérhetik a szolgáltatást. Az akcióterületen belül, a Csengery u. 35. szám alatt működik a körzetet ellátó 11. számú házi gyermekorvosi szolgálat, valamint a 21. számú területi védőnői szolgálat. Az akcióterület északi részén található a városi uszoda és strand. Az akcióterületen található a VOKE Kodály Művelődési Ház, ahol számos szabadidős foglalkozásra nyílik lehetőség (nyugdíjas klub, énekkar, jóga, modellező szakkör, néptánc, fafaragó klub stb.) A kisgyermekek nagy száma ellenére sem biztosított a jól felszerelt, európai szabványoknak megfelelő játszótér a területen.

Az akcióterületen belül a legproblémásabb területet az ún. Ligetváros jelenti (Csengery utca 117). Az 1916-ban épült, nagykanizsai Hadikórház megmaradt épületeiből alakították ki még 1948-ban. A több mint 110 lakásból álló telep ebben az időszakban kapta a Ligetváros elnevezést.

A területen 2002 - 2005 között 72 bérlakás épült meg könnyűszerkezetes technológiával a Belügyminisztérium támogatásával. A területen így összesen 189 bérlakás található, ezzel elmondható, hogy Nagykanizsa bérlakásállománya itt koncentrálódik.

„Ligetváros szociális célú rehabilitációja” című beavatkozás során nagyobb részt infrastrukturális fejlesztések valósultak meg: a Csengery u. 117/4-6 lakóépület - 24 db szociális bérlakás -, a Nagykanizsai Városi Uszoda, és a Ligetvárosi óvoda felújítása valósult meg, az Erdész utcában járda és a közvilágítás kiépítésére került sor, a Csengery utca mentén kerékpárút és közvilágítás került kiépítésre, az akcióterület biztonságának növelése érdekében térfigyelő kamerarendszer kiépítésére is sor került.

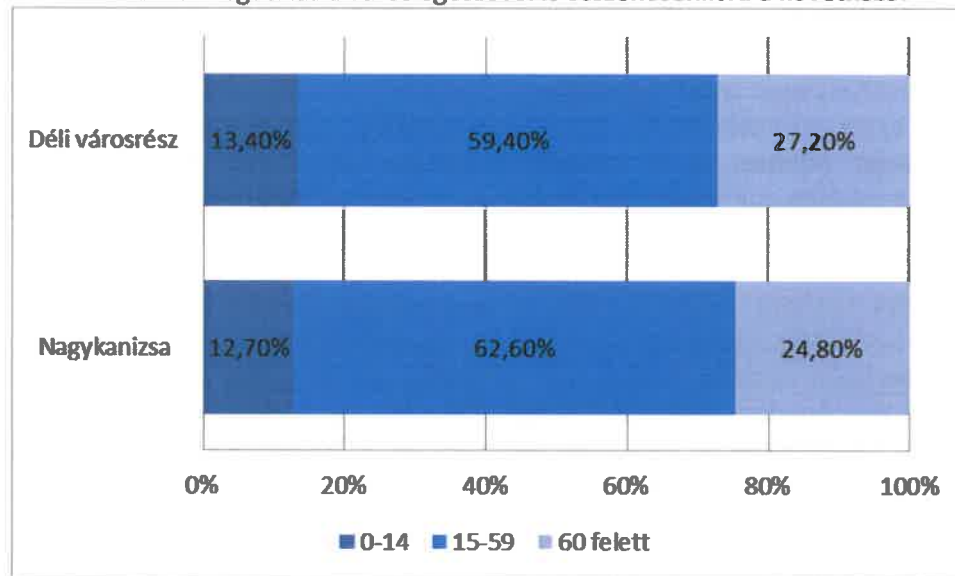
Az infrastrukturális fejlesztések mellett kis mértékben lehetőség volt szoft típusú beavatkozásokra mind az önkormányzat, mind a konzorciumi partnerek részéről. A szociális célú felzárkóztató program keretében a következő integrációs célú beavatkozások történtek:

- Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások fejlesztése a szegregátumban. A szociális programok célja a hátrányos helyzetű fiatalok, a nehéz anyagi és szellemi háttérrel rendelkező gyerekek felzárkóztatása, a társadalomba való beilleszkedésük megkönnyítése volt.
- Iskolai felzárkóztatás. A hátrányos helyzetből való kitörés legnagyobb lehetőségét a tanulás hordozza magában, ezért ez szintén kiemelt szempontként jelent meg.
- Munkaerőpiacra történő bejutást elősegítő programok.

A Szociális Építőtábor Egyesület által kezdeményezett és megvalósított építőtáborok során 21 lakás kapott homlokzati és fűdémszigetelést, továbbá sor került a lakások nyílászáróinak szigetelésére is. A felújítási programban helyi lakbérhátrálékkal rendelkező lakók is aktívan részt vettek, a felújítási munkálatokban való közreműködésük révén a Nagykanizsai Vagyongazdálkodási Zrt. naponta 5000 Ft-ot írt jóvá tartozásukból.

Ligetváros demográfiai sajátosságai, szociális helyzet

A korszerkezeti megoszlás a város egészével is összehasonlítva a következő:

Forrás: KSH

2011-ben a területen 252 fő élt. Az átlagos szegregációs mutató Nagykanizsa Megyei Jogú Városban a 2011-es népszámlálási adatai alapján 7,9%. A szegregációs mutató legmagasabb értéket a Déli városrészben (16%) és a Külterületen (22,8%) kapott.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a város egészére nézve átlagosan 14,4%. Ezt jóval meghaladja a Déli városrész adata, ahol a városon belül kiemelkedően magas a 8 általános osztálynál kevesebbet végzetek aránya (26%).

Egyértelműen a legkedvezőtlenebb a Déli városrész lakóinak helyzete, itt az aktív korúak mindössze fele állt foglalkoztatásban 2011-ben.

Városrészek adatai – 2011. évi Népszámlálás

Mutató megnevezése	Nagykanizsa összesen ²	Déli városrész	Keleti városrész	Kiskanizsa Bajcsa városrész	Miklósfa-Bagola városrész	Palin és Korpavár városrész	Sánc, Szabadhegy és Csónakázó-tó városrész	Városközpont	Északi és északkeleti városrész	Külső terület
1. Lakónépesség száma	49026	2452	17437	5911	2443	2243	1049	8829	8129	509
2. Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	12,7	13,4	11,6	11,7	13,2	15,3	17,4	12,9	13,9	12,4
3. Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62,6	59,4	63,9	61,0	62,8	64,5	64,8	61,5	61,3	69,9
4. Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	24,8	27,2	24,5	27,3	24,0	20,2	17,7	25,5	24,8	17,7
5. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,4	26,0	14,4	15,6	17,9	8,9	11,0	11,4	12,6	32,6
6. Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	16,7	17,1	12,6	12,5	15,1	27,6	19,2	23,1	19,7	8,0
7. Lakásállomány (db)	22424	1107	8467	2285	956	825	421	4353	3722	288
8. Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	3,8	6,1	0,6	5,8	11,3	2,8	5,9	3,5	4,8	38,2
9. Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	32,9	45,7	31,2	32,4	30,4	31,0	34,0	33,7	32,2	50,6

² Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (24 fő) adatait is.

Mutató megnevezése	Nagykanizsa összesen ²	Déli városrész	Keleti városrész	Kiskanizsa és Bajcsa városrész	Miklósfa - Bagola városrész	Palin és Korpavár városrész	Sánc, Szabadhegy és Csónakázó-tó városrész	Városközpont	Északi és északkeleti városrész	Külterület
10. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül Szegregációs mutató	7,9	16,0	7,1	8,6	8,5	5,0	6,9	6,9	7,7	22,8

A Déli városrész az egyetlen olyan terület, ahol az aktív korúak aránya nem éri el 60 %-ot. A 2011-es népszámlálás adatai alapján ezen a területen volt a legalacsonyabb a foglalkoztatottak aránya, az aktív korúak mintegy 45,7 %-a nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel és ennek következtében a legmagasabb a foglalkoztatott nélküli háztartásoknak a száma. A Déli városrészben magas a legfeljebb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a fennálló problémák kezelése és megoldása céljából jelenleg a TOP-6.9.1-15-NA1-2016-00001 számú „Együtt Ligetvárosért” elnevezésű projektet működteti a Demokratikus Roma Vezetők Szövetsége, mint konzorciumi partnerrel együttműködve.

Az önkormányzat Ligetváros területén a Központi Rózsa Óvoda – Miklósfai Tagóvodáján és annak akcióterületen (Csengery út) lévő telephelyén biztosítja a köznevelési törvénynek megfelelő óvodai nevelést. Az akcióterületen lévő intézményébe összesen 15 óvoda jár. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya megközelíti a 30 %-ot.

Intézmény	Létszám	HH	HHH
Miklósfai Óvoda Gárdonyi u.	66	0	0
Miklósfai Tagóvoda Ligetváros	15	2	8

Forrás: Együtt Ligetvárosért projekt Közösségi Beavatkozási Terv, 2017

Az általános iskolai korosztály iskoláztatásáért a Nagykanizsai Tankerületi Központ felelős, amely nyolc iskolát működtet a városban. A Miklósfai Általános Iskolába Ligetváros városrészből bejárók létszáma: 25 fő, ebből 14 fő HH/HHH határozattal rendelkező tanuló.

Ligetvárosban az Erdész utcában van a Nagykanizsai Szakképzési Centrum székhelyintézménye és műszaki szakképző iskolája. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában működő intézmény feladata a szakmai középfokú oktatás biztosítása.

Az akcióterületen élők jövedelemforrásai az igényfelmérés során végzett kérdőíves megkeresése alapján a következők:

A háztartás jövedelmének forrása	Aránya
Munkaviszonyból	49,2 %
Gyermekek jogán járó ellátások	18,1 %
Nyugdíjszerű ellátások	14,2 %
Egyéb szociális ellátás	29,6 %
Alkalmi munkavégzés	20,4 %

Forrás: Együtt Ligetvárosért projekt Közösségi Beavatkozási Terv, 2017

Fennálló problémák a szegregátumban:

Lakókörülményeket érintő problémák:

- infrastrukturális hiányosságok:
 - közműtartozás miatt kikapcsolt szolgáltatások
 - gázvezeték- hálózatra való rákapcsolódás nem teljes
 - szennyvíz-csatorna hálózatra való rákapcsolódás nem teljes
- Egészségre káros problémák a lakóépületekben:
 - penészesedés
 - vizesedés
 - rágcsálók, bogarak jelenléte
- Lakóépületek állagbeli problémái:
 - a lakóépületek tetőszerkezeti problémáiból adódó beázások kezelése

Oktatást érintő problémák:

- lemorzsolódás kockázata
- tanórán kívüli foglalkozásokon résztvevők számának csökkenése
- aktív korúak alacsony iskolai végzettsége
- az itt élők iskolai végzettsége nincs összhangban a gazdasági igényekkel

Munkavállalást érintő problémák:

- munkanélküliség magas aránya az alacsony képzettségi szint miatt

Roma Integráció:

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata 1994-es megalakulása óta folyamatosan oktatási, foglalkoztatási, képzési, közéleti, valamint kulturális programok szervezésével és megvalósításával nyújt segítséget a helyi cigányság és a többségi társadalom számára. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat kiemelt feladata, hogy oktatási programjain keresztül segítse a romák felemelkedését, a többségi társadalomba való integrálódását, kulturális rendezvényeken keresztül művelje és ápolja a cigányság kultúráját. Roma Nemzetiségi Önkormányzatunk a Bogdán János Cigány Kisebbségi Községi Ház működéséhez, a programokhoz, rendezvényekhez szükséges feltételeket a települési önkormányzattól kapott működési támogatásból, valamint az állami feladatalapú támogatásból és pályázati, illetve egyéb más forrásból finanszírozza.

- oktatási programok (hétvégi kollégium, érettségire adó felnőttképzés a Nagykanizsai Műszaki Szakképző Iskola és Kollégiummal közösen, főiskolai képzés a Pécsi Tudományegyetem FEEK szervezetével);
- kulturális programok (Nemzetiségi Nap, Roma Holocaust megemlékezés és egyéb kulturális rendezvények szervezése);
- közösségi programok (Télapó ünnepség, „Szeretet mindenkié”, tréningek) és foglalkoztatási programok (EXPAK AU-HU Osztrák-Magyar Szakértői Akadémia 2008-2013” projekt, konferenciák és szakmai workshopok szervezése);
- folyamatos partnerségi együttműködés Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatával, egyeztetés a romákat érintő intézkedésekről, programokról.

A szervezett munka további feltételeinek biztosítása érdekében a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit a települési önkormányzat 2025 december 31-éig megteremtette, illetve 2058 február 28-áig a Bogdán János Cigány Kisebbségi Községi Háza a Roma Nemzetiségi Önkormányzat használatába adta.

A 2002-ben alakult Demokratikus Roma Vezetők Szövetsége 2006-tól országos szervezet, de fő tevékenysége továbbra is Nagykanizsára összpontosul. Eredeti céljuk a dunántúli beás közösségek érdekképviselője volt, mára már ernyőszervezetté nőtte ki magát az Egyesület. Telephelyük a Zrínyi utcában van, itt végzik a napi munkát. Jó kapcsolatot ápolnak az intézményrendszerrel és az önkormányzattal. Ligetváros az egyik legnagyobb romák lakta terület és emiatt rendszeresen járnak ki Ligetvárosba, de az ott lakó ügyfeleik is gyakran jönnek be az irodába. Elmondásuk szerint a ligetvárosiak kétharmadát személyesen ismerik. A TOP-6.9.1-15-NA1-2016-00001 számú „Együtt Ligetvárosért” projekt keretében Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata konzorciumi partnereként jelenleg is aktív közösségfejlesztő és iskolai felzárkóztató és készségfejlesztő programokat működtet a területen.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja az volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Nagykanizsa 47 337 fős lakónépességén belül a gyermek- és fiatalkorúak aránya 14%. Létszámukat tekintve 0-14 évesek száma 5 338 fő, a 15-17 éveseké 1544 fő. A 0-14 év közötti gyermekek létszáma folyamatos csökkenést mutat, és ugyanez a tendencia figyelhető meg a 15-17 évesek körében is.

Év	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)
2012	6123
2013	5994
2014	5954
2015	5922
2016	5860
2017	5838
2018	5803
2019	5702

30. számú táblázat: Nagykanizsa 0-14 éves korú lakosságának száma

(Forrás: TelR, KSH Tstar)

Az életkori csoport létszámának csökkenése nem vonja maga után az állandó népességen belüli arányuk ugyanilyen mértékű csökkenését, mert a település lakosságának létszáma is fokozatos csökkenést mutat az utóbbi években.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyvt.) értelmében Nagykanizsa MJV Önkormányzata köteles működtetni bölcsődét, gyermekek átmeneti otthonát (helyettes szülő hálózatot) és családok átmeneti otthonát, valamint gyermekjóléti központot is. A gyermekjóléti alapellátások körében az önkormányzat feladat ellátási kötelezettsége a működtetett intézményekkel teljesen lefedett.

A gyermekek helyzetének javítását, a fennálló problémák, nehézségek kezelését a település több tevékenység mentén biztosítja. A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermekek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít.

A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Városunkban a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van. A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll. A gyermekjóléti központ kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenciós munka első számú

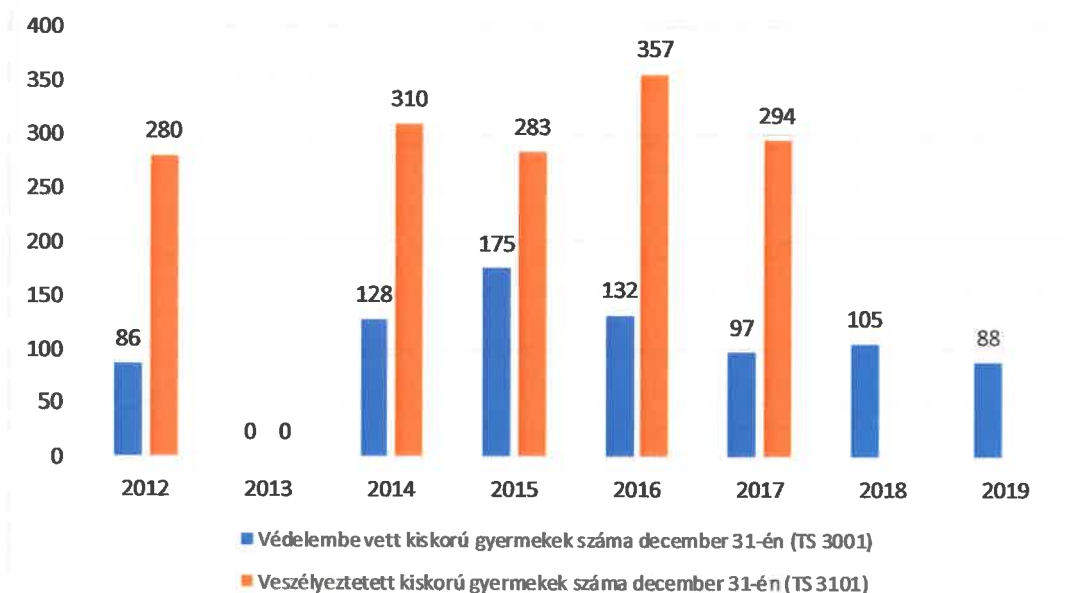
eszközének tekintünk. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége.

A településen élő gyermekek közül több év viszonylatában fokozatosan növekedik a veszélyeztetett és a védelembe vett gyermekek száma és aránya.

4.1.1. számú táblázat – Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2012	86	280
2013	n.a.	n.a.
2014	128	310
2015	175	283
2016	132	357
2017	97	294
2018	105	na.
2019	88	na.

Védelembe vett és veszélyeztetett kisgyermek (fő)

A veszélyeztetettség és a védelembe vétel megelőzése érdekében az emberi erőforrások miniszterének 2/2018. (I.18.) EMMI rendelete 2018. szeptember 1. hatállyal módosította a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és

működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendeletet. A módosítás a család- és gyermekjóléti központok feladatkörét kibővítette az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatással.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak. Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. A feladat ellátását a járás területén működő család- és gyermekjóléti központ biztosítja.

A városban működő, a gyermekek ellátását biztosító intézmények együttműködése lehetővé teszi a látni problémák feltérképezését is, így a segítségnyújtás kiterjesztését is támogatja. A családok és benne a gyermekek élethelyzetét, körülményeit célzottan a Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ támogatja. Tevékenysége olyan alapszolgáltatásként van jelen, mely a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzésében, a krízishelyzet megszüntetésében, valamint az életvezetési képesség megőrzésében nyújtja szolgáltatásait. Az egyének és a családok életvezetési képességének megőrzése, valamint az egyén és a család életében jelentkező probléma megszüntetése érdekében:

- szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt;
- segítséget nyújt az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális, gyermekvédelmi, foglalkoztatási szolgáltatásokhoz való hozzájutásban,
- családgondozással elősegíti a családban jelentkező krízis, működési zavarok, illetve konfliktusok megoldását;
- tanácsadást nyújt a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére;
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő szolgáltatásokat működtet;
- környezettanulmányt végez

Ezzel párhuzamosan a gyermekek gondozása, segítése is megvalósul a következő tevékenységek mentén:

- gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásról való tájékoztatás, a támogatáshoz való hozzájutás segítése
- tanácsadás (mentálhigiénés, nevelési) ill. a tanácsadások igénybevételének lehetőségéről tájékoztatás, segítségnyújtás a tanácsadás felkeresésében
- szociális válsághelyzetben élő várandós anya segítése, támogatása
- hivatalos ügyek intézésének segítése, szükség esetén támogatások megállapításának, ellátások igénybevételének kezdeményezése
- a gyermek számára olyan szabadidős programok szervezése, amelyek a családban jelentkező nevelési problémák, hiányosságok káros hatásainak enyhítését célozzák.
- A gyermekjóléti központ közreműködik a településen a gyermek átmeneti gondozását saját háztartásukban helyettes szülőként vállaló személyek, családok felkutatásában, továbbá tájékoztatást ad számukra az átmeneti gondozás keretében ellátandó feladatokról, illetve a helyettes szülői jogviszonyról. A gyermekjóléti központ nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

- A gyermekjóléti központ feladatai közé tartozik továbbá a gyermekek ellátásához, szolgáltatásokhoz való hozzásegítése a településen.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetése
- a veszélyeztető okok feltárása, javaslat készítés ezek megoldására
- együttműködés a közoktatási intézményekkel, az egészségügyi szolgáltatókkal. Különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, házi gyermekorvos hálózattal, valamint más érintett személyekkel és szervezetekkel

A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:

- a családgondozás, a család működési zavarainak oldása, elhárítása érdekében
- családi konfliktusok megoldásának elősegítése különösen a válás, a gyermekelhelyezés, a kapcsolattartás esetében

- egészségügyi és szociális ellátás, hatósági beavatkozások kezdeményezése
- elkészíti a védelembe vett gyermekgondozási és nevelési tervét, és a szülővel és a gyermekkel fenntartott segítő kapcsolat során elősegíti a szükséges változások elérését
- javaslattétel a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyre vagy annak megváltoztatására

A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében:

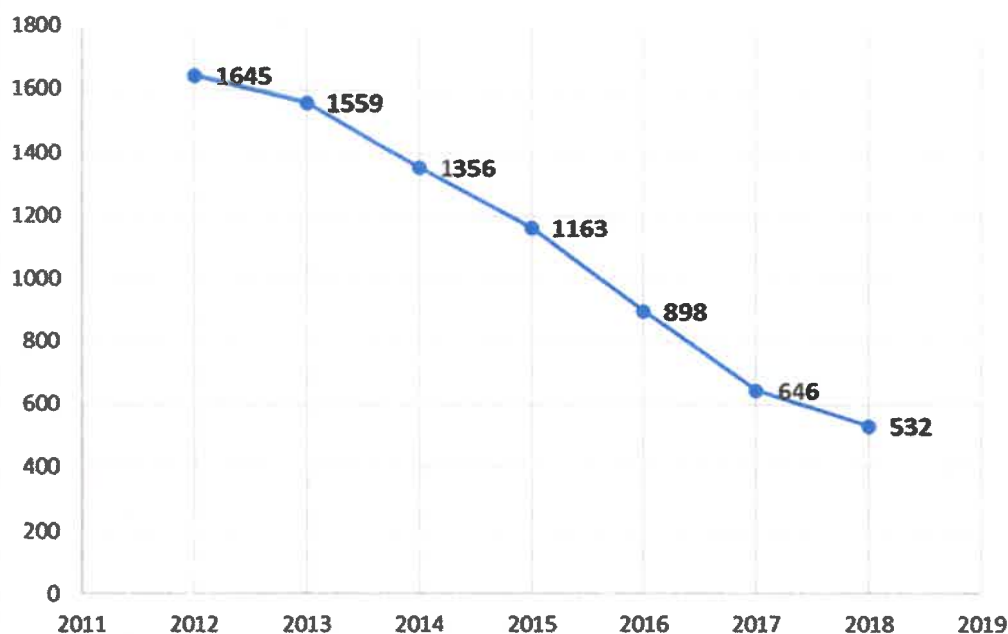
- a családgondozás biztosítása (otthont nyújtó ellátással, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálattal együttműködve) a család nevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához és a szülő-gyermek kapcsolat helyreállításához
- javaslattétel a gyámhivatal felé a kapcsolattartás formájának, módjának megváltoztatására, ha a szülő körülményeiben, életvitelében változás állt be
- a nevelésbevitel felülvizsgálatakor javaslat készítése
- a családjába visszahelyezett gyermek utógondozását a gyámhivatal határozata alapján ellátja

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyei javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen igaz ez a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő család esetében.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2012	1645
2013	1559
2014	1356
2015	1163
2016	898
2017	646
2018	532
2019	na.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma (fő)

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma 2010-ig folyamatos emelkedést mutatott, 2012 óta azonban folyamatos csökkenés tapasztalható ennél a mutatónál is, melynek csak részben magyarázata a gyermek létszámban is tapasztalható folyamatos csökkenés. Az okok között érdemes megemlíteni azt a lényeges tényezőt, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt szabályozó 1997. évi XXXI. törvény által szabályozott jövedelem határa – egyedülállók esetében: 41 325 Ft/fő, családosok esetében: 38 475 Ft/fő – olyan alacsony, hogy a növekvő minimálbér mellett már egyre többen esnek ki a kedvezményezett körből. Mindez nem jelenti azt, hogy a gyermekeket érintő jövedelmi szegénység is ilyen ütemben és mértékben csökkent volna.

A gyermekek támogatása azonban a fentieken kívül az intézményi ellátásban is megjelenik, óvodai és iskolai ingyenes és kedvezményes étkeztetés biztosításában, valamint a tankönyvellátás és a nyári étkeztetés tekintetében.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen étkezhettek, a rászoruló középiskolások 50%-os támogatás kapnak. Ehhez csatlakozik az önkormányzati támogatásként nyújtott térítési díj hozzájárulás.

A szünidei gyermekétkeztetés tekintetében célként jelenik meg a hatékonyság növelése, mert az ingyenes szolgáltatást igénybe vevő gyermekek száma messze elmarad a rászorulók számától.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nagykanizsán egy a KSH által kijelölt szegregátum van a Kiskanizsa városrészben, a Szepetneki utca végén. Ez a tömb egy 15-20 családi házból álló lakóövezet, mely a 90-es évek közepén került kiépítésre önkormányzati segítséggel.

A KSH által kijelölt területen összesen 120 fő élt 2011-ben, a korszerkezeti megoszlás jelentős mértékben eltér a városi átlagtól a gyermekek magas és az időskorúak alacsony aránya miatt.

Egy veszélyeztetett terület is található a városban, ami a város belvárosától délre a Déli városrészben helyezkedik el, területe megegyezik a városrészi lehatárolással. A városrész fő közlekedési tengelye a Csengery út, mely észak-dél irányban kettéosztja a településrészt. Vegyes funkciójú, ipari és lakóterületeket egyaránt magába foglaló egysége a városnak. Az érintett településrészen végigvonuló Csengery út mentén

van egy terület, mely eleget tesz ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszám miatt mégsem tekinthető valódi szegregátumnak.

A Déli-városrészben belül egy másik terület, Ligetváros is problémásnak tekinthető. Ligetváros egy olyan leromlott településrész, amely mind lakóinak szociális helyzete, mind pedig a városrész fizikai adottságai, térbeli különültsége tekintetében jelentős hátrányoktól szenved.

Az itt élő gyermekek helyben történő ellátása ezen a területen csak az óvodai nevelés terén biztosított. A Nagykanizsa Központi Óvoda Miklósfai tagóvodájának telephelyeként működő intézmény a 2018. október 1-i közoktatási statisztikai jelentés szerint 17 itt élő kisgyermek óvodai ellátását biztosítja. A gyermekek közül 9 fő hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, 12 fő részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, SNI nincs közöttük. Az óvoda jól felszerelt intézmény, 2017-ben teljes felújításon esett át. A szegregált intézmény megszüntetése a helyben lakó, alacsony jövedelmi viszonyokkal rendelkező családok számára megnehezítené az óvodai ellátás igénybevételét, mivel az itt élő aktív korú lakosok 43,6%-a nem rendelkezik munkajövedelemmel.

Az általános iskoláskorú gyermekek körzetes iskolája autóbusszal közelíthető meg, Nagykanizsa-Miklósfai településrészben helyezkedik el. A gyermekek jól felszerelt, jó infrastrukturális adottságokkal rendelkező iskolában integráltan tanulhatnak. Bár a város egészét tekintve ebben az intézményben az egyik legmagasabb a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, ez nem jelentkezik negatív mutatókkal az intézmény kompetencia méréseinek eredményeiben, vagy a sajátos nevelési igényű tanulók számában, ami az egyik legalacsonyabb mértéket mutatja a többi általános iskolával összevetve.

A veszélyeztetett terület az óvodán kívül más közintézménnyel nem rendelkezik, egészségügyi, közösségi és kulturális szolgáltatások nincsenek jelen. Ennek kompenzálása érdekében nyújtotta be Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a „A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” című pályázatát a TOP-6.9.1-15 kódszámú felhívásra. A sikeres TOP-6.9.1-15-NA1-2016-00001 számú „Együtt Ligetvárosért” projekt átfogó célja az akcióterületen élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja, felzárkóztatása. A projekt komplex tevékenységek által kívánja javítani a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeit, valamint közösségi tér biztosításával kulturális és közösségfejlesztő tevékenységekre ad lehetőséget. A program jelenleg is zajlik, melynek egyik fő tevékenysége a gyermekek vonatkozásában a gyerekek iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési program, olyan iskolán kívüli fejlesztő program megvalósítása, mely a programba bevont 5-14 év közötti, 20 fő célcsoportbeli gyermeknek közvetlenül segít az óvodából iskolába lépés nehézségeinek, iskolai tanulmányi hátrányai leküzdésében, és a későbbi továbbtanulás készségbeli feltételeinek megteremtésében, valamint a beilleszkedési, integrációs folyamatok egyéni alakulásában. A fejlesztő pedagógus, az óvodapedagógus, a tanítók és tanárok által készített fejlesztési tervben foglalt célok megvalósulásának támogatását tantárgyi segítséssel, alternatív tanulási technikák alkalmazásával, részképesség fejlesztéssel, az iskolaérettségi szint fejlesztésével, az iskolai sikerességhez szükséges képességek és készségek fejlesztésével kívánja biztosítani.

A gyermekek lakhatási helyzete vonatkozásában érdemes megemlíteni a Családok Átmeneti Otthonában élő gyermekek körülményeit. Nem szegregált lakóterületről van szó, lakhatási körülményeik azonban nagyon alacsony színvonalúak. A CSÁO minden erőfeszítése ellenére sem képes biztosítani a nagyobb életteret, valamint kiszolgáló helyiségek kialakítását. A családok egy lakószobában élnek, a többi lakóval közös használatú konyha és fürdőszoba áll rendelkezésükre. A gyermekek megfelelő tanulása, a személyes tér biztosítása nagyon nehezen megvalósítható.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A településen az önkormányzat nagy gondot fordít a gyermekek megfelelő egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek teljes körű biztosítására. A házi gyermekorvosi ellátást területi ellátási kötelezettség vállalásával, az egészségbiztosítóval és a fenntartó önkormányzattal kötött szerződés alapján 10 házi gyermekorvosi vállalkozás végzi. A 10 körzet 8 telephelyen működik, melyek az Önkormányzat tulajdonában, a vállalkozó gyermekorvosok ingyenes használatában állnak. Önkormányzat biztosítja az egészségügyi szolgáltatás nyújtásához szükséges, külön jogszabályban meghatározott szakmai minimumfeltételeket. Vállalkozó háziorvos közvetlenül köt finanszírozási szerződést a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel. Feladatuk az önkormányzat által meghatározott, a felügyeleti szervekkel egyeztetett területi ellátási kötelezettség, valamint a betegkártyával bejelentkezett 0-14 éves korú, illetve 14 éves koron túl felkérésre (szülő, gyermek) 18 éves korig a biztosítottak ellátása.

A rendelők többsége felújított. A közeljövőben „Az egészségügyi alapellátás fejlesztése Nagykanizsán” című TOP-6.1.1-5 pályázat keretében új infrastruktúra fogja szolgálni a 11. számú házi gyermekorvosi rendelő és védőnői tanácsadó működését. Az alapvizsgán túl (csecsemő és gyermekgyógyász szakorvos) egy gyermekorvos rendelkezik iskola-egészségügyi–ifjúságorvos szakvizsgával is.

A gyermekorvosi körzetekhez tartozó óvodákban és általános iskolákban a házi gyermekorvosok biztosítják rész munkaidőben a 3-14 éves korosztály megelőző jellegű, az egészségügyi alapellátás keretében szervezett, iskolaorvosi ellátását, melyért negyedévente a finanszírozás függvényében az Intézmény által kiszámolt díjazásra jogosultak. A városban működő 5 középiskola tanulóinak ellátását 2 fő ifjúságorvos szerződéses jogviszonyban, vállalkozóként, főállásban látja el, 2 fő közalkalmazott asszisztens és az ifjúsági védőnők együttműködésével. A Piarista Iskola iskola-orvosi ellátása külön szerződés alapján történik, a NEAK finanszírozást az iskola kapja.

A városban működő óvodákban és általános iskolákban (11 általános iskola, 18 óvoda) a házi gyermekorvosok rész munkaidőben biztosítják a 3-14 éves korosztály megelőző jellegű, az egészségügyi alapellátás keretében szervezett, iskolaorvosi ellátását, melyért negyedévente a finanszírozás függvényében az Intézmény által kiszámolt díjazásra jogosultak.

A védőnői hálózat jól kiépített, mindenki számára elérhető. A védőnők fokozott figyelmet fordítanak a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a fogyatékkal élő gyermekek gondozására. A szolgálat célja a családok egészségének megőrzésére irányuló preventív tevékenység, egészségnevelés, szűrővizsgálatok, gondozás.

A területi védőnő gondozási tevékenységet szervez azon családok körében, ahol várandós és gyermekágyas anya, 0-7 éves korú gyermek, illetve 7-16 éves korú, iskolában nem járó gyermek él. Ennek megfelelően munkaköréhez tartozó feladatok:

- 1) nővédelem
- 2) várandós anyák gondozása
- 3) gyermekágyas anyák gondozása
- 4) újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermek gondozása
- 5) az óvodában a védőnői feladatok végzése
- 6) oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása
- 7) családgondozás
- 8) az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel.

Az iskola-ifjúsági védőnő az alap-és középfokú oktatási intézmények diákjai számára biztosítja a gondozást, a miniszteri rendeletben foglalt szakmai követelményeknek megfelelően. Feladata a 7-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők egészségének megőrzése, fejlesztése, az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése. A tanulók fejlődésének, szűkebb és tágabb környezetének folyamatos nyomon követése, nyilvántartása, értékelése, az életmódjuk kedvező irányú befolyásolása érdekében.

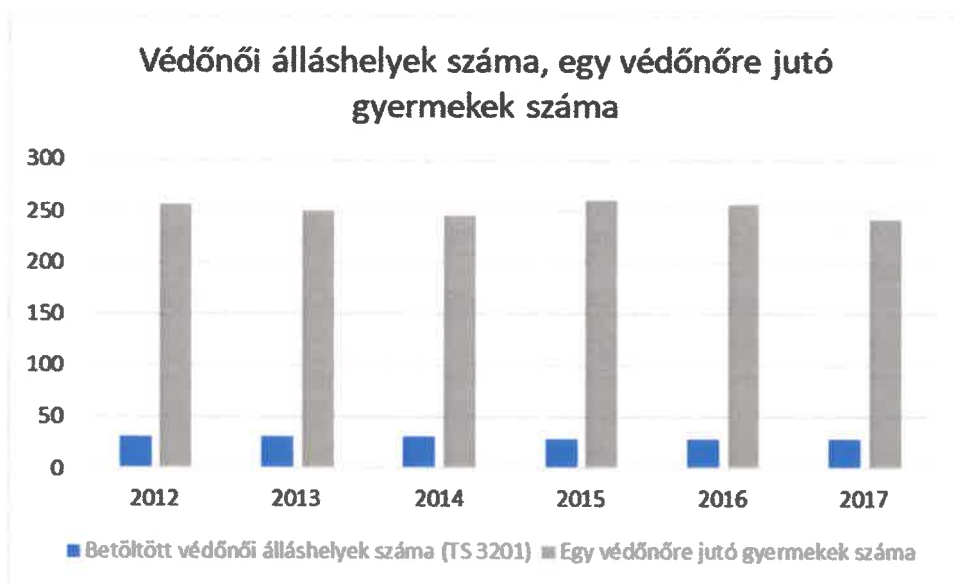
Részletes feladatok: kétfévente a tanulók védőnői vizsgálata, a tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése, elsősegélynyújtás, az orvosi vizsgálatok előkészítése, védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok, a krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése, pályaválasztás segítése, szülőkkel való kapcsolattartás, egészségnevelés különösen az alábbi témákban: egészséges életmód, személyi higiéné, elsősegélynyújtás, családtervezés, fogamzásgátlás, szülői szerep, csecsemőgondozás, önvizsgálattal kapcsolatos ismeretek, szenvedélybetegségek megelőzése.

A védőnő tevékenységének alapelve a prevenció.

A védőnőkhöz családlátogatásaik során a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek. A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődékben, óvodákban, általános és középiskoláinkban zajló szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	31	257
2013	31	251
2014	31	246
2015	29	261
2016	29	257
2017	29	243

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 2016. február 29-i soros közgyűlésén döntött arról, hogy önként vállalt feladatként támogatja a Nagykanizsán bejelentett lakóhellyel, ennek hiányában bejelentett tartózkodási hellyel rendelkező és életvitelszerűen a városban lakó, a tárgyévben 6-32 hetes korú kisgyermekek részére a Rotateq nevű, rotavírus elleni ötkomponensű, három részletből álló, szájon át adandó védőoltást.

A rotavírus világszerte a hasmenéssel, hányással járó gyermekkori megbetegedések vezető kórokozója, amelyben 5 éves életkoráig szinte kivétel nélkül minden csecsemő megbetegszik. Az önkormányzat térítésmentesen biztosítja a 3 db részletből álló oltási sorozat 2. és 3. oltását. Az önkormányzat ezzel a szolgáltatással az egyenlő hozzáférést kívánja biztosítani, valamint a megelőzés hatékonyságát biztosítja.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata valamennyi gyermekjóléti szolgáltatás biztosításával támogatja az érintett gyermekek megfelelő ellátását.

Az 1997. évi XXXI. törvény szerint a gyermekjóléti ellátások helyzetét Nagykanizsán az alábbi táblázat foglalja össze:

	Törvényi besorolás	Feladatot ellátó intézmény	Feladatellátás módja	Feladatellátás jellege
1	Gyermekjóléti szolgáltatás (Gyermekjóléti Központ)	Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	Fenntartóként	Kötelező (Gyvt. 94.§ (4))
2	Bölcsőde (gyermek napközbeni ellátása)	Egyesített Bölcsőde	Fenntartóként	Kötelező (Gyvt. 94.§ (3) bekezdés a)
3	Gyermekek átmeneti gondozása - helyettes szülő - családok átmeneti otthona, - gyermekek átmeneti otthona	Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete -	Fenntartóként Ellátási szerződés útján -	Kötelező (Gyvt. 94.§ (3) bekezdés c)
4	Családi Bölcsőde	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	Ellátási szerződés útján	Önként vállalt
5	Otthont nyújtó és utógondozói ellátás	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Megállapodás útján	Kötelező (Gyvt. 95.§ (1))

35. számú táblázat: Gyermekjóléti ellátások Nagykanizsán (Forrás: önkormányzati adatgyűjtés)

Mindezek a szolgáltatások a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a fogyatékossgal élő gyermekek számára is biztosítottak és elérhetőek.

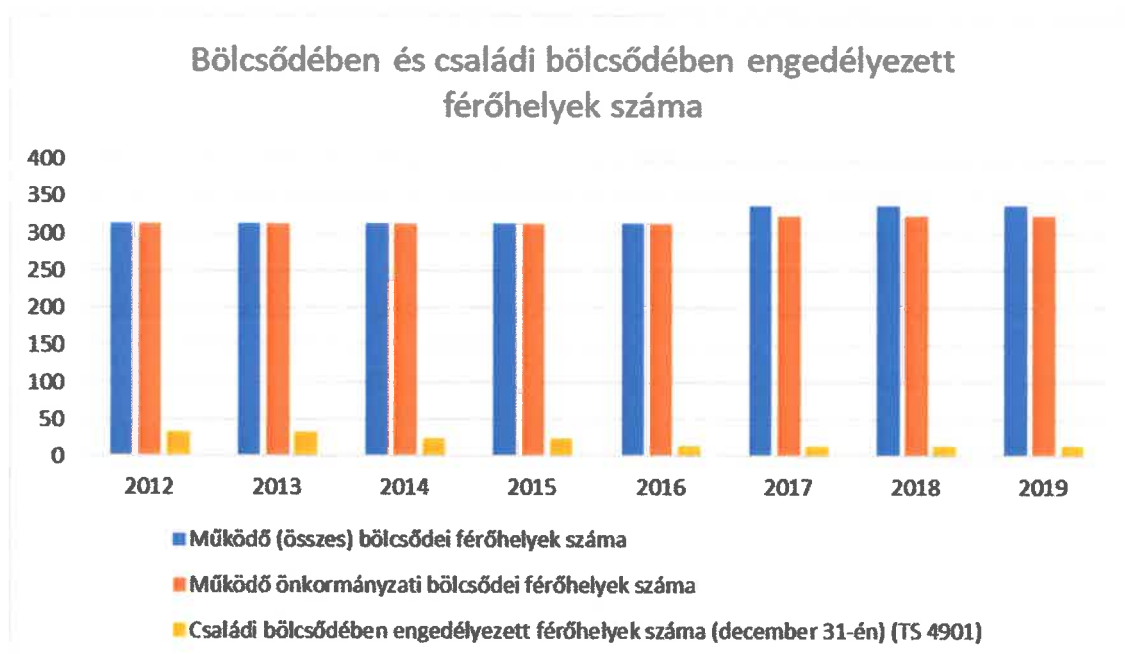
A gyermekjóléti ellátások körében az elmúlt időszakban a bölcsődei ellátás iránti igények maradéktalan biztosítása valósult meg. Számos családban a Gyes-en lévő szülő a gyermek születését követően egyre hamarabb kényszerül munkát vállalni a család megélhetésének biztosítása miatt.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	4	311	n.a.	2
2013	4	290	n.a.	2
2014	4	314	n.a.	2
2015	4	314	n.a.	2
2016	4	311	n.a.	2
2017	4	311	n.a.	2
2018	4	305	n.a.	2
2019	4	304	n.a.	2

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán, stb.) férőhelyek száma	Családi bölcsődében engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012	314	314	0	33
2013	314	314	0	33
2014	314	314	0	24
2015	314	314	0	24
2016	314	314	0	14
2017	338	324	0	14
2018	338	324	0	14
2019	338	324	0	14

A bölcsődei férőhelyek száma 2010-ig nem biztosította az igényeket. Ennek kezelésére döntött az önkormányzat a férőhelyszámok megemeléséről. 2011-2017 között 114 fővel bővült a bölcsődei férőhelyek száma.

Jelenleg a bölcsődei ellátás során nyújtott szolgáltatások:

- gyermekek napközbeni ellátása

Külön szolgáltatásként:

- időszakos gyermekfelügyelet
- játszócsoport

A Területfejlesztési Operatív Programban a „Bölcsődefejlesztés Nagykanizsán” TOP-6.2.1-15-NA-2016-00001 azonosítószerű projekt keretében 2018. év végéig felújításra kerül a Nagykanizsai Egyesített Bölcsőde Napraforgó és Rózsa tagintézménye.

A projekt kiemelt célja: a városban a bölcsődei ellátórendszer által nyújtott szolgáltatások minőségének javítása. A meglévő bölcsődei férőhelyeket felmutató és magába foglaló intézmények építményének korszerűsítése, rehabilitációja mind műszaki, mind üzemeltetés, mind közszolgáltatási tevékenység minőségének szempontjából, a minőségi feladatellátást támogató tárgyi eszközök fejlesztése.

A település önkormányzata jelentős erőforrásokat biztosít a hátrányos helyzetű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szabadidős, szünidei és kulturális programokon való részvételének támogatására. Saját forrásból finanszírozza:

- Balatonmáriai Gyermekek- és Ifjúsági Táborában 160 HH/HHH gyermek 1 hetes ingyenes nyaralását
- nyári napközis tábor működtetését
- az általános iskolai korosztály mozi látogatását hozzájárulással támogatja, hogy mindenki élhessen ezzel a kulturális szolgáltatással is
- a sportegyesületek, az iskolai diáksport jelentős támogatásával lehetővé teszi valamennyi gyermek számára a sportolás lehetőségét
- ingyenesen biztosítja az általános iskola alsó tagozatos diákjainak úszásoktatását

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében szervezte meg az önkormányzat.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013. július 1-től egy integrált óvodai intézményben biztosítja az óvodai ellátást. Az óvodai integráció kapcsán elmondható, hogy a szervezeti átalakítás következtében sem a gyermekek, sem a szülők jogai nem sérülnek egyik érintett intézményben sem, a nevelés a tagóvodákban továbbra is családi, harmonikus légkörben folyik, biztosítva a gyermekek fejlődéséhez szükséges sokféle és változatos tevékenységet.

Az óvodai ellátás az önkormányzati intézmény mellett egy egyházi és egy speciális állami intézményben is biztosított. A Szívárvány Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben (továbbiakban Szívárvány EGYMI) a sajátos helyzet figyelembevételével 12 gyerek jár az egy csoportba, mely meghaladja a törvényi számított létszám maximumot.

Az óvodák nevelő tevékenységüket az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint elkészített helyi nevelési program alapján végzik.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma egyetlen (Ligetvárosi) óvodában haladja meg a 20%-ot. Az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermekek eloszlását tekintve nincs jelentős eltérés az óvodák között.

Az óvodai intézményhálózat ellátja Nagykanizsa és négy környező település igényeit. A gyermekekkel szakképzett, diplomás óvodapedagógusok foglalkoznak. Munkájukat nem csak az óvodai alkalmazottként feltüntetett 3 gyógypedagógus segíti, hanem utazó gyógypedagógusok, - speciális problémák esetén további megbízással foglalkoztatott szakemberek - biztosítják a gyermekek helyben történő speciális ellátását.

A helyi nevelési program – a gyermekek összetételétől, szociális helyzetétől, a szülők és a város helyi, környező társadalmának igényeitől, a helyi lehetőségektől függően – sajátos nevelési célokat és programokat is tartalmaz, így a nemzeti és etnikai kisebbségek nevelésének, a sajátos nevelési igényű, illetve a hátrányos helyzetű gyermekekkel való foglalkozás speciális programját, a vallásos nevelés feladatait, és az óvodai hagyományokat is.

Az óvodai férőhelyszámok lehetővé teszik, hogy évek óta egy óvodáskorú gyermek sem került elutasításra, az óvodai ellátás iránti igény teljes egészében kielégítésre került. A megfelelő intézményi környezet kialakítása és a felszereltség biztosítása folyamatosan történik a település óvodáiban.

Az óvodai épületek jelentősebb része akadálymentesített, jó állagú, a pályázati források hatékony kihasználása jellemző. Két óvoda esetében van jelentősebb elmaradás, melyet pályázati forrásokból kíván megoldani az önkormányzat.

4.4.2. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai

év	3-6 éves korú gyermek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat- ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2012	1781	62	1688	18	1614	1
2013	1724	62	1688	18	1497	1
2014	1618	62	1653	18	1441	1
2015	1530	62	1648	18	1418	1
2016	1501	62	1648	18	1406	1
2017	1481	62	1648	18	1421	1
2018	1450	62	1551	17	1361	1
2019	1439	62				1

A 2014 szeptemberétől bevezetésre kerülő, 3. évtől kötelező óvodáztatás intézményi feltételei teljeskörűen biztosítottak.

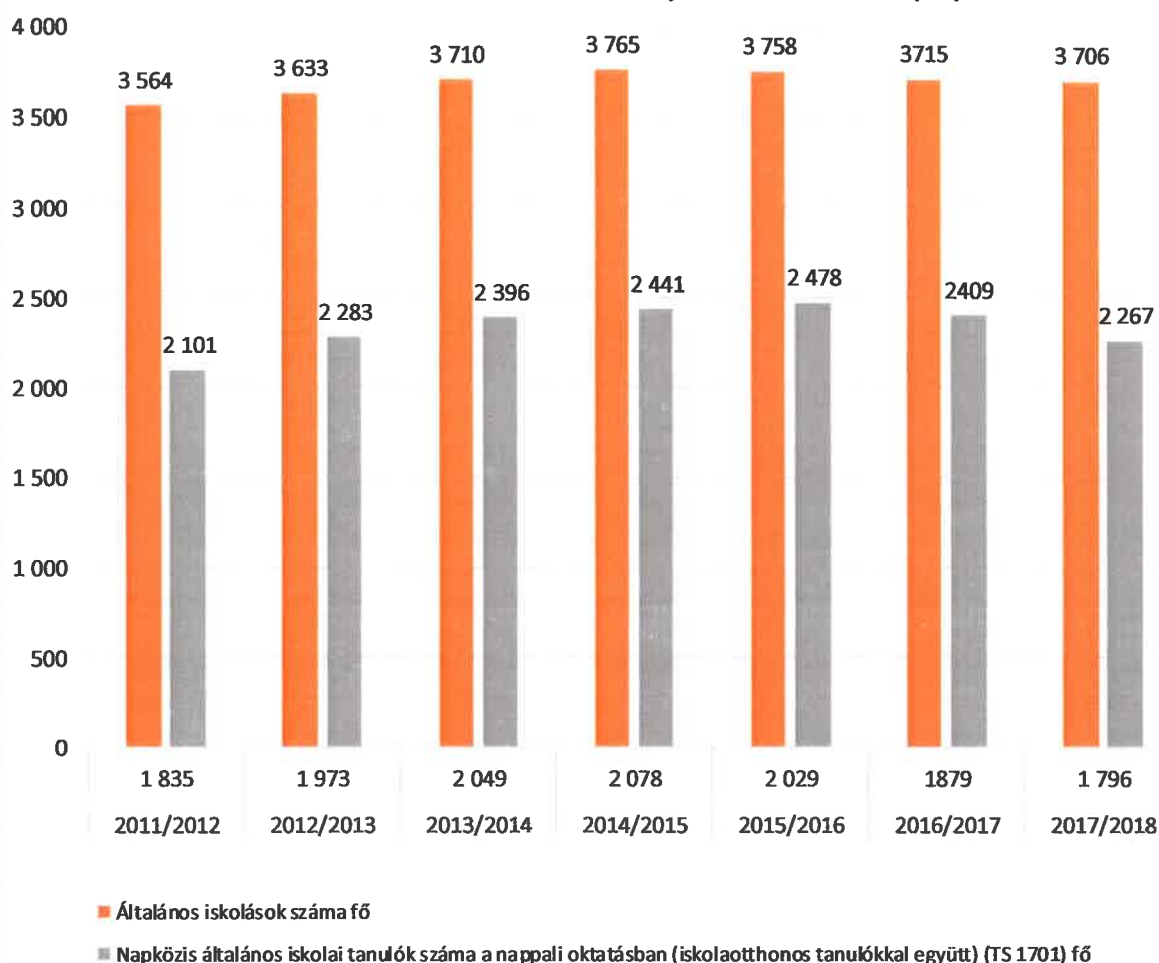
Az általános iskolai korosztály intézményi ellátását hét állami és egy egyházi fenntartású intézmény, valamint a speciális igényeket kielégítő Szívárvány EGYMI biztosítja. A tanulók száma mérsékelt ingadozást mutat a tanévek viszonylatában. Valamennyi gyermek – köztük a hét városkörnyéki település tanköteleseinek- ellátása megoldott a körzetes iskolákban.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	(TS 1801)	(TS 1901)		fő	%
2011/2012	1 835	1 729	3 564	2 101	59,00%
2012/2013	1 973	1 660	3 633	2 283	62,80%
2013/2014	2 049	1 661	3 710	2 396	64,60%
2014/2015	2 078	1 687	3 765	2 441	64,80%
2015/2016	2 029	1 729	3 758	2 478	65,90%
2016/2017	1879	1836	3715	2409	64,84%
2017/2018	1 796	1 910	3 706	2 267	61,20%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Általános iskolai tanulók és napközisek száma (fő)

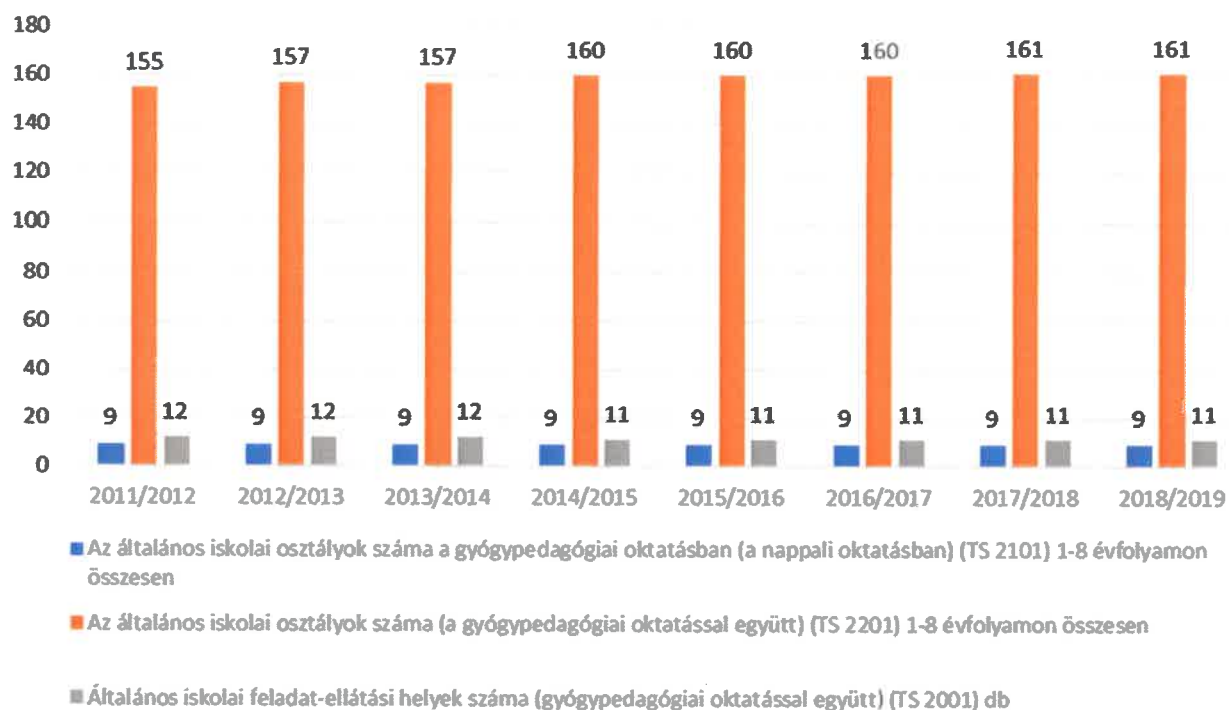

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	9	155	12
2012/2013	9	157	12
2013/2014	9	157	12
2014/2015	9	160	11
2015/2016	9	160	11
2016/2017	9	160	11
2017/2018	9	161	11
2018/2019	9	161	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Gyógypedagógiai oktatás mutatói

Az intézmények a gyermekek számára napközis, valamint tanulószobai ellátást nyújtanak a délutáni időszakokra. A napközis ellátást első sorban az alsó tagozatos diákok veszik igénybe nagyobb mértékben, valamint a peremterületeken elhelyezkedő iskolák bejáró diákjai.

A *halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók* nyilvántartása a szülő által önkéntesen benyújtott nyilatkozat alapján történik.

Az általános iskolás korú gyermekek közül a HH/HHH gyerekek száma folyamatosan csökkent. A létszám csökkenésének egyik tetten érhető oka a 8. osztályosok iskolából való távozása mellett az, hogy a szülő az egyik feltételnek (8 osztálynál nem magasabb végzettség) megfelel ugyan, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt azonban nem tudja igénybe venni, mert jövedelme akár minimálisan is, de meghaladja a meghosszabbításhoz szükséges szintet, ennél fogva a gyermek ideiglenesen vagy véglegesen kikerül a kategóriából. A HH/HHH tanulók intézményi eloszlása nem egyenletes, de szegregációról nem beszélhetünk. Az iskolás korú HHH-s gyermekek felmérése, segítése korrekt és mindenre kiterjedő tájékoztatáson alapul. A rendszerbe be nem kerülő gyermekek száma nem jelentős.

Az óvodás gyermekek státusza mutat jelentősebb eltéréseket a többi korosztálytól. Az óvodára jellemző HH/HHH-s mutató a tapasztalatok alapján nem tükrözi a valós adatokat, amit alátámaszt az a tény is, hogy az általános iskolába kerülve a HH/HHH gyermekek száma megemelkedik.

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek oktatását, nevelését valamennyi köznevelési intézmény vállalja. Az óvodai SNI gyermekek száma mérsékelte. SNI szegregáció nincs a tagóvodák között, a gyermekek eloszlása egyenletes. Az integráltan nem nevelhető óvodás korú SNI-s gyermekek ellátását a Szivárvány EGYMI egy óvodai csoportja biztosítja, ahol 12 kisgyermek nevelése zajlik.

Az adatok alapján az általános iskoláskorú gyermekek közül 136 fő az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű tanuló, a szegregáltan nevelt, gyógypedagógiai intézményben tanuló gyermekek létszáma 81 fő. Az integráltan nem oktatható SNI tanulók a Szivárvány EGYMI-ben kerülnek ellátásra.

Az óvodai és az általános iskolai SNI gyerekek létszáma közötti jelentős különbség - a bejáró tanulók iskolai megjelenését is figyelembe véve - azt jelzi, hogy a korai életszakaszokban a sajátos nevelési igény kiszűrése nem teljes.

A középiskolák HH/HHH tanulóit vizsgálva megállapítható, hogy a HH/HHH-s gyermekek jelentős arányban a szakképző iskolákban jelennek meg. Minimális az arányuk az érettségit adó középiskolákban. Ebben főként az iskolarendszer szegregáló hatása látható, azonban ismert esetek bizonyítják az önbevallás (iskolai

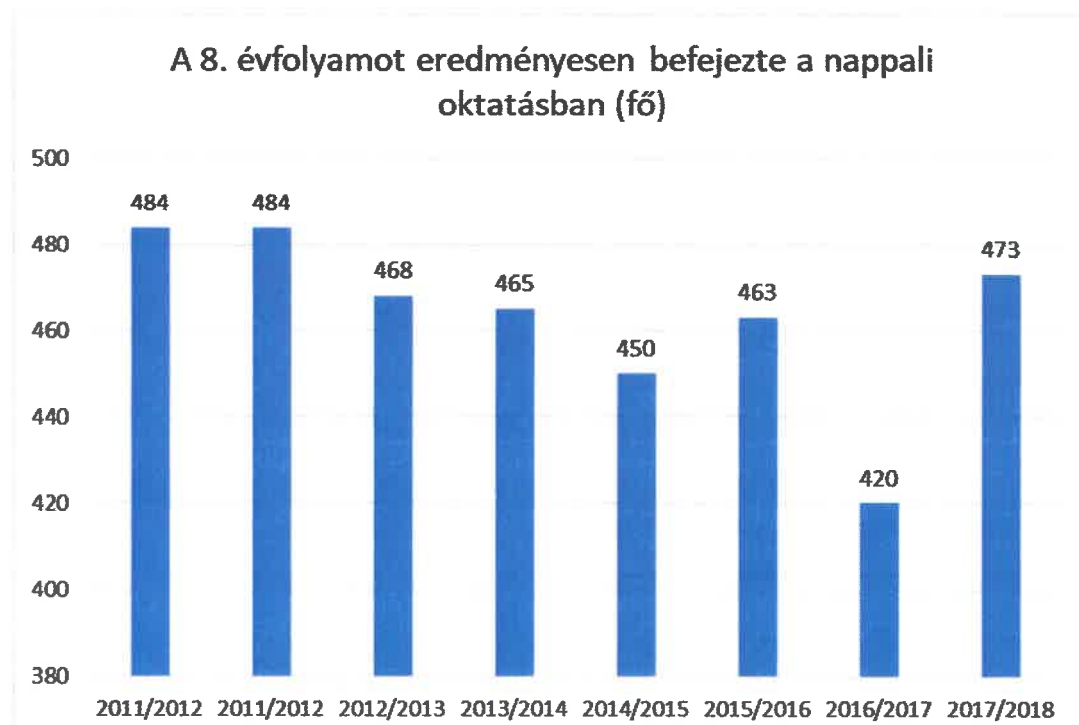
végzettség) elmaradását, eltitkolását. A felsőfokú továbbtanulást megelőző időszakban jelenik meg újabb igény a halmozottan hátrányos helyzet megállapítására.

A köznevelési intézmények jelentős többletmunkával igyekeznek a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai, iskolai sikerességét előmozdítani. Az integrációs pedagógiai rendszerhez történő csatlakozás az állami források segítségével lehetőséget nyújtanak a szociális hátrányok leküzdéséhez, az egyéni képességek kibontakoztatásához.

Valamennyi pedagógus végzettsége, képzettsége és innovációs készsége kiemelkedő, a kompetenciafejlesztés, egyéni differenciálás terén. Az önkormányzat rendszeres és sikeres pályázati tevékenysége plusz források bevonását valósította meg a pedagógusok szakmai továbbképzése vonatkozásában is, melyben valamennyi pedagógus érintett volt, és részt vett esélyegyenlőséghez kapcsolódó módszertani képzésen.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2011/2012	484
2011/2012	484
2012/2013	468
2013/2014	465
2014/2015	450
2015/2016	463
2016/2017	420
2017/2018	473

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A női esélyegyenlőség és egyenjogúság sokféle aspektusból vizsgálható és írható elő, a jelenlegi jogi szabályozási háttér is rendkívül szerteágazó. Nemzetközi egyezmények és egyéb nemzetközi jogi aktusok védik a nőket egyebek között a rabszolgaságtól, a szexuális kizsákmányolástól, a fegyveres konfliktusok alatti bántalmazástól, a munkaerőpiaci diszkriminációtól, biztosítják politikai jogait, egyenlő bérezésüket, jogérvényesítési lehetőségeiket. E rendelkezéseket Magyarország is – mint ENSZ-, EU- és Európa Tanács-tag – átültette különféle jogszabályok útján.

A nőket és a férfiakat megillető esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti. A nemek közötti egyenlőség az Európai Unióban alapjog, normái szerepelnek az EU elsődleges joganyagában, az esélyegyenlőségi politikát irányelvek határozzák meg, melyek azt kívánják meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein – oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság, kultúra stb.

Foglalkoztatás terén erre a célcsoportra különösen az alábbi elvek érvényesítését tartjuk fontosnak:

- egyenlő értékűnek elismert munkáért egyenlő bérezést,
- jog az egyenlő előmenetelhez, munkához való hozzájutáshoz, képzéshez és munkafeltételekhez,
- sérülékeny munkavállalók csoportjában tartozó terhes, gyermekágyas vagy szoptató anyák jogai, védelme az egészségkárosító kockázatoktól
- jog a biztonságos és egészséges munkahelyi környezethez,
- a terhesség előtti vizsgálatokhoz való jog,
- részmunkaidős foglalkoztatás

Egyenlő bánásmód a szociális biztonság terén:

Az egyenlő esélyek kérdése nem szűkíthető le a foglalkoztatásra, hiszen az élet valamennyi területét érinti. Az egyenlő bánásmód elve azt kívánja meg, hogy ne legyen semmiféle megkülönböztetés a nemek alapján, különösen a házassági és családi állapotra utalással, a következő vonatkozásokban:

- szociális biztonsági rendszerekhez jutás feltételeiben, a nemek szempontjából diszkriminatív jogszabályok eltörlésének és jogi ellenőrző mechanizmusok bevezetésének ösztönzésével,
- a járulékfizetési kötelezettségeiben,
- a juttatások kiszámítását illetően.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő a jogszabály.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak:

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

Nagykanizsán a közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – lényegesen magasabb a nők aránya, mint a férfiaké.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

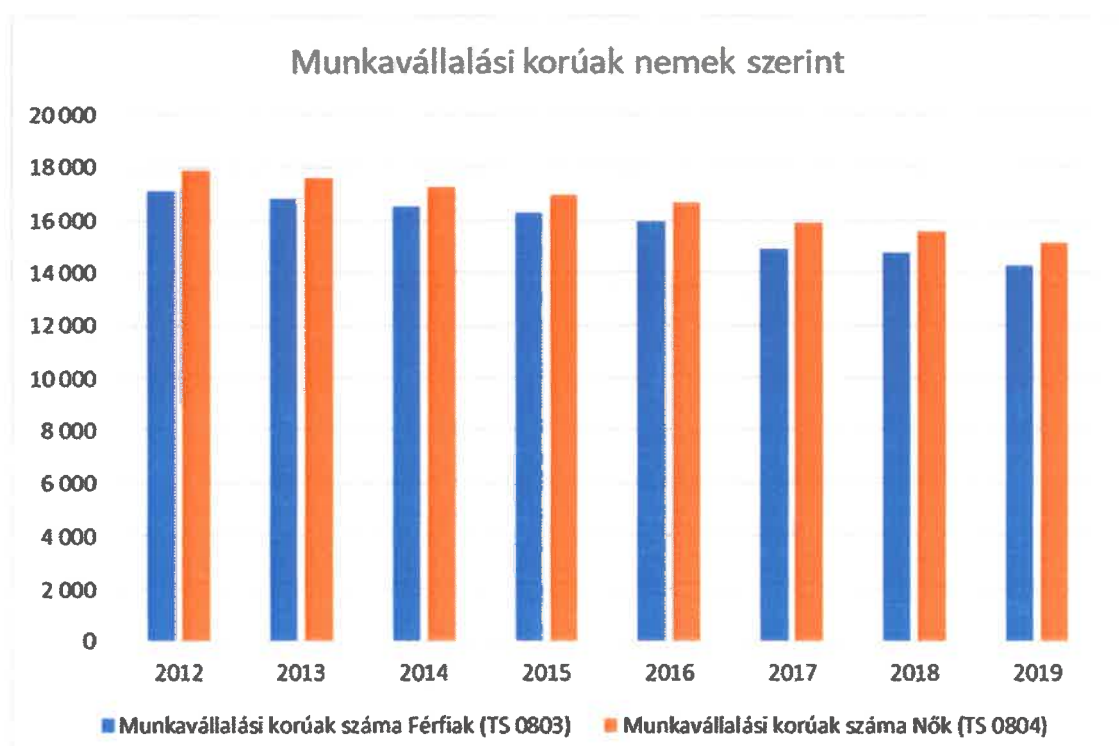
A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az egyenlő munkabért kötelező a munkavállalók részére biztosítani egyenlő, illetve egyenlő értékűnek elismert munka esetében. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét,

minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni. Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is. A zaklatás olyan (szexuális vagy egyéb természetű) magatartás, amely összefügg az érintett személy valamely törvényben meghatározott tulajdonságával, és amely azt célozza vagy váltja ki, hogy a személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megszálló vagy támadó környezet alakuljon ki. A törvény tiltja a megtorlást, azaz az egyenlő bánásmód ellen kifogást emelő, eljárást indító elleni jogsérelem okozását vagy az azzal való fenyegetést, ugyanakkor lehetővé teszi az előnyben részesítést, azaz pl. a nemek közötti esélyegyenlőtlenségek felszámolására irányuló rendelkezéseket.

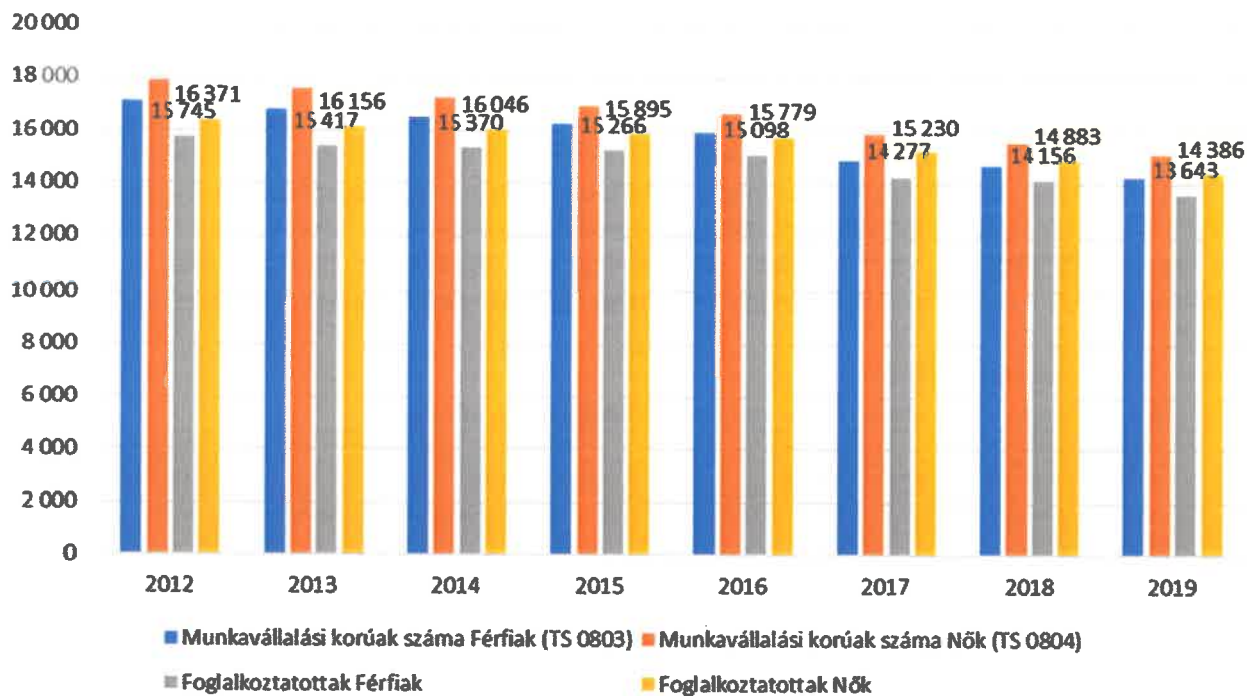
Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

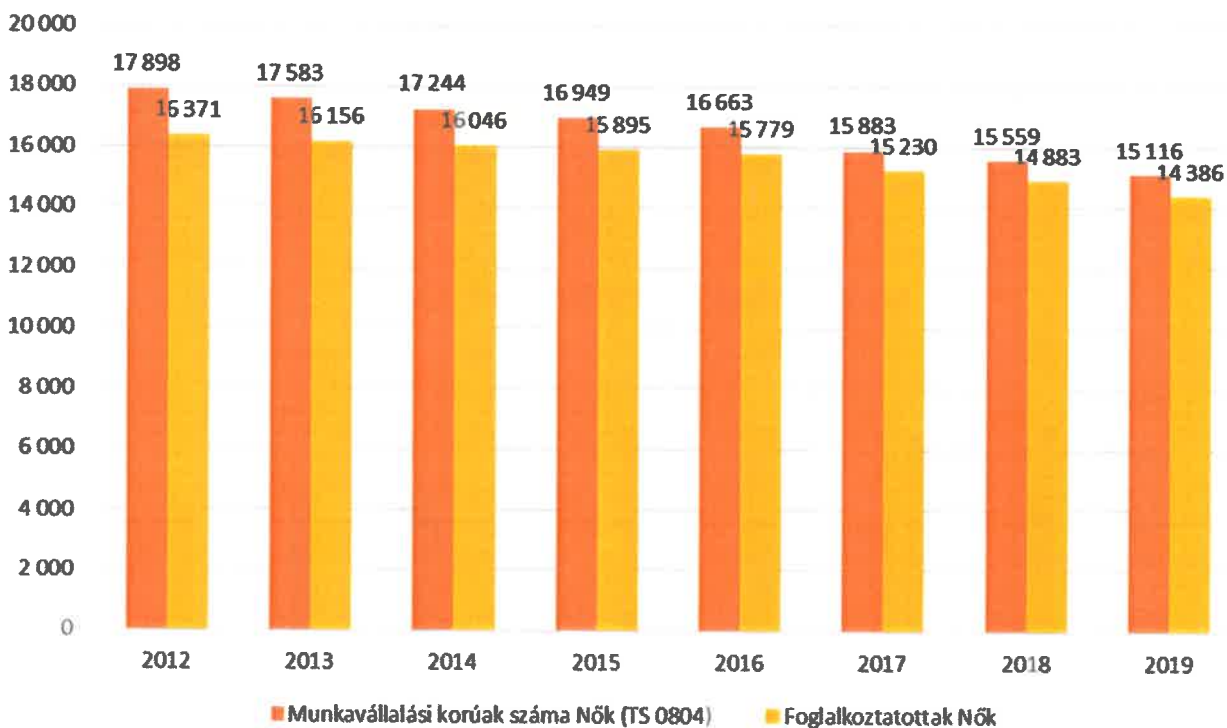
Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	17 125	17 898	15 745	16 371	1 381	1 527
2013	16 833	17 583	15 417	16 156	1 416	1 427
2014	16 545	17 244	15 370	16 046	1 175	1 199
2015	16 281	16 949	15 266	15 895	1 015	1 055
2016	15 951	16 663	15 098	15 779	853	884
2017	14 871	15 883	14 277	15 230	594	653
2018	14 718	15 559	14 156	14 883	562	676
2019	14 273	15 116	13 643	14 386	630	730

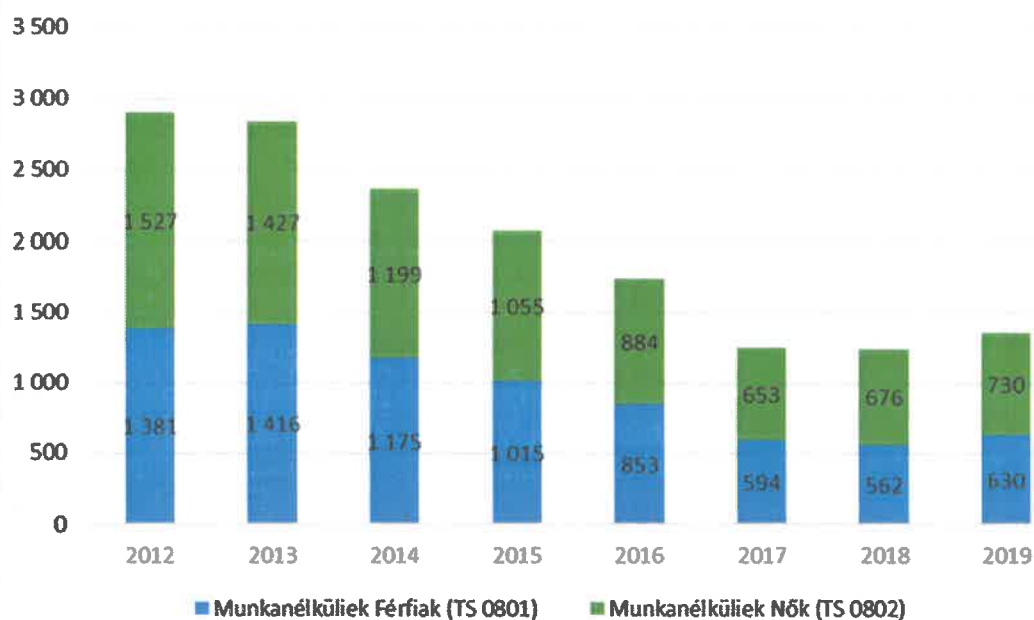
Foglalkoztatottak nemek szerint

Nők foglalkoztatási helyzete

Munkanélküliek nemek szerint

A munkavállalási korúak száma vonatkozásában kismértékben, de magasabb a nők száma. A foglalkoztatási adatokból megállapítható, hogy a nők körében 2012. évben a foglalkoztatási arány 91,4 %-ot képviselt, az azt követő években kis mértékű emelkedés tapasztalható. A munkavállalási korú nők számát figyelembe véve megállapítható, hogy a munkanélküliek száma 2012-2016 között folyamatosan csökken. A férfiak és a nők munkanélküliségi adatai között számottevő különbség nincs. A foglalkoztatási adatok javuló tendenciát mutatnak, azonban, ha figyelembe vesszük a népességi adatokat, a számok nem adnak okot az optimizmusra. A lakosságszám alakulásában tendenciaszerű csökkenés figyelhető meg, amely részben a halálozások számának emelkedésével és a születésszám csökkenésével, másrészt az elvándorlással magyarázható, mely a munkavállalási korúak eleve kisebb számát eredményezik.

Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Mind az ország más területein tapasztalható Nagykanizsán is nagyon nehéz elhelyezkedni azoknak a nőknek, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, nem, vagy már nem rendelkeznek a munkahelyszerzéshez szükséges ismeretanyaggal. A probléma által érintett nők egyik csoportjába azok tartoznak, akik képzetlenek és főként családi elköteleződésük okán, gyermekvállalásuk miatt hosszasan kiestek a munkaerőpiacról, vagy be sem léptek oda, másik csoportjukba az elavult ismeretekkel rendelkező – főként 45 év feletti - nők tartoznak, akik munkapályájuk során nem kaptak lehetőséget ismereteik bővítésére, munkanélkülivé válásuk után pedig nem képesek a munkaerőpiac elvárásainak megfelelni. Alacsony végzettségűek, nyelv-és számítógépes ismerettel nem, vagy csekély szinten rendelkeznek. Foglalkoztatottságuk ellen hat az is, hogy a számukra elérhető munkahelyek jellemzően rosszul fizetettek, így a munkavégzéshez kapcsolódóan felmerülő járulékos költségek és kieső szociális jövedelmek miatt gyakran nem éri meg számukra munkát vállalni. Az állami foglalkoztatási szerv – aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel és programokkal – folyamatosan fokozott figyelmet fordít a hátrányos munkaerő-piaci helyzetben lévő rétegek – így az alacsony iskolai végzettségű, vagy elavult ismeretekkel rendelkező nők – elhelyezkedési lehetőségeinek javítására. A képzésbe történő bevonásukat akadályozhatja, hogy többen még általános iskolai végzettséggel sem rendelkeznek, illetve szociális körülményeik, anyagi helyzetük miatt munkavégzési motivációjuk nem megfelelő.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A nők személyes és szakmai kiteljesedését nehezíti az a hagyományos felfogás és gyakorlat, miszerint a háztartás vezetése és a gyermeknevelés elsődlegesen a nők feladata. A gyermek születése a nőket megbízhatatlan, míg a férfiakat megbízható munkaerőnek tünteti fel a munkaadók szemében. A nők feladatának tartják a gyermeknevelést, ezért csak „másodlagos” munkaerőnek tartja őket a munkaerő-piac. Ma Magyarországon a nők iskolai végzettsége általánosságban valamivel magasabb, mint a férfiaké. A nők

nagyobb százalékának van középfokú, illetve felsőfokú végzettsége, mint a hasonló korú férfiaknak. A lányok a gimnáziumokban jelentősen felül, a szakiskolákban alulképviselték. Ez azt jelenti, hogy a lányok inkább általános középfokú képzést kapnak, és ritkábban tanulnak szakmát ezen a szinten. Az oktatás jelenleg Magyarországon nemek szerint szegregált, ami főleg a szakoktatásban és a felsőoktatásban érzékelhető. A nők tanulásba fektetett energiáinak hasznosítása mind az országnak, mind a nőknek és férfiaknak alapvető érdeke. A magasan képzett nők azzal a nehézséggel szembesülnek, hogy az oktatásban eltöltött évek és a karrierkezdés miatt jelentősen lecsökken a termékeny periódusuk, miközben a potenciális anyaszerepek betöltése miatt a pályakezdés során is diszkriminációval szembesülnek. A magasan képzett nők munkát is és családot is szeretnének – előbb munkát és egzisztenciát, utána családot. Az alacsony iskolai végzettségűek számára pedig az eleve nehéz elhelyezkedés és/vagy visszatérési lehetőség teszi kockázatosabbá a gyermekvállalási döntést.

A munkavállaló nőkkel szemben kétféle elvárás is megjelenik: egyrészt egy férfiakra szabott, rugalmatlan munkakörnyezetben kell dolgozniuk, ugyanakkor elvárás a hagyományos női szerepek betöltése is: anyaság, gondoskodás, család. A női munkavállalók, különösen a hivatásukat komolyan vevő nők nem jelennek meg példaként a médiában, hanem gyakorta elutasítóan, „karrieristának” bélyegezve. Továbbra is zajlik a kisgyermekes anyákkal szembeni diszkrimináció az állásinterjúk, az előléptetések, a visszatérések esetén. A kisvállalkozók nem szeretnek kisgyermekeseket alkalmazni, mivel „nehezen kitermelhetőnek” érzik a kisgyermekes anyák foglalkoztatásával járó többlet-költségeket.

A foglalkozási szegregáció mindkét formája változatlanul jelen van a munkaerőpiacon, és gátolja a nemek egyenlő esélyét. Az elérhető jövedelmek jelentősen különböznek, a nők által dominált szakmákban, szakterületeken sokkal kisebb a kereseti lehetőség. A nők kereseti lemaradását nagyban befolyásolja a gyermekvállalás, illetve a gyermekvállalás következtében a munkaerőpiactól távol töltött idő. A visszatérési nehézségek mellett a bérvesztés is jelentős, a magasabb iskolai végzettségű és beosztású csoportoknál egyre nagyobbra nyílik a nemek közötti kereseti olló. A vertikális szegregáció sem csökken: a nők továbbra is alulreprezentáltak a vezető pozíciókban, és a vezetői szinteken is látványos a lemaradásuk a férfiakhoz viszonyítva. A tudományos, oktatási pálya szegregációja ugyanezt a képet mutatja, így az oktatásban résztvevő fiatal lányok kevés modellt láthatnak a munka és a családi élet/magánélet összehangolására.

A munkavállalás és a családi kötelezettségek összehangolása a többség számára nem csupán azért jelenthet gondot, mert nincs kire hagyni a gyereket, hanem azért is, mert másként nem oldható meg a rászoruló felnőtt (idős, beteg) hozzátartozó ápolása. A későbbre toódott gyermekvállalás következtében gyakran szorúlnak „szendvics” pozícióba a nők: a munkavállalás mellett egyszerre kell gondoskodniuk mind a kiskorú gyermekekről, mind az idős szülőkről, ami sokszor szinte megoldhatatlan feladatot jelent. Ez sok esetben odavezet, hogy az egyik félnek, jellemzően a nőnek fel kell adnia a munkahelyét a gondozási feladatok ellátása érdekében. Ez a kényszerű megoldás jelentős jövedelemcsökkenéssel, a munkaerőpiacra való későbbi visszatérés újabb nehézségével, a későbbiekben pedig alacsonyabb nyugdíjjal jár.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi bölcsődei, óvodai férőhelyek, közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A magyar társadalom egységesen és kiemelkedő módon családbarát, azonban a fizetett munka és a családi élet összeegyeztetése még mindig főként női problémaként jelenik meg. A magyar nők jóval több időt fordítanak háztartási munkavégzésre, mint a férfiak, míg kevesebb a szabadidejük és kevesebb időt tölthetnek fizetett munkavégzéssel.

A gyermekszám növekedésével párhuzamosan csökken a fizetett munkát vállaló-vállalni tudó anyák száma. Ugyanakkor a gyermekek életkorának növekedésével jelentősen nő a – túlnyomó részt teljes munkaidőben – foglalkoztatott nők száma.

A nők munkaerő-piaci részvételének, a családi élet és a munka összehangolásának egyik lényeges feltétele a megfelelő számú és minőségű gyermekgondozási, illetve a gondozásra szoruló más családtagot ellátó szolgáltatások biztosítása. Az elmúlt évben közpolitikai prioritást élvezett a gyermekgondozási szolgáltatások fejlesztése, mely 2019 évtől kezdődően széles körben nyújt lehetőséget a 0-3 éves korúak nappali ellátásának igénybevételére, nagy mértékben segítve ezzel a kisgyermekes anyák munkaerőpiacra történő visszatérésének lehetőségét. A magyar nők ilyen mértékű kettős leterheltsége enyhítéséhez a gyermekelhelyezés gondján túlmenően nagyfokú társadalmi és családon belüli szemléletváltásra is szükség van.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, mini bölcsődében, munkahelyi bölcsődében, családi bölcsődében, napközbeni gyermekfelügyelet és alternatív napközbeni ellátás formájában, valamint óvodában, iskolában.

Az 1997. évi XXXI. törvény szerint a gyermekjóléti ellátások helyzetét Nagykanizsa Megyei Jogú Városban a 35. számú táblázat: Gyermekjóléti ellátások Nagykanizsán foglalja össze, amely a 4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység című fejezetben található.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében. A bölcsődei ellátás keretében a város kisgyermekei, valamint szüleik részére az intézményben időszakos gyermekfelügyelet és játszócsoport működik. A bölcsődei ellátás területén a folyamatosan növekvő igényekre reagálva Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése a 207/2016. (XI.24.) számú határozatával döntött arról, hogy a Nagykanizsai Egyesített Bölcsődében 10 új férőhely létesüljön, ezáltal az intézmény összes férőhelyeinek száma 314 főről, 324 főre emelkedett. A Területfejlesztési Operatív Programban a „Bölcsődefejlesztés Nagykanizsán” TOP-6.2.1-15-NA-2016-00001 azonosítójú projekt keretében 2018. év végéig megvalósul két bölcsődei tagintézmény építményének korszerűsítése, a minőségi feladatellátást biztosító támogató tárgyi eszközök fejlesztése.

Családi bölcsőde

A gyermekek napközbeni ellátásának olyan formája, mely a munkát vállaló szülők gyermekeinek biztonságosan felügyelt elhelyezését biztosítja. Az alapellátás keretében a 20 hónapostól 3 éves korú gyermekek részére napi 10 órában biztosít nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkezést és foglalkoztatást. A családi bölcsőde napközi kialakítására Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal ingatlan használatba adásával. A szolgáltatás 2008 februárjától működik, két családi bölcsődében 7-7 férőhellyel.

Alternatív napközbeni ellátás

A csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel. Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a Család- és Gyermekjóléti Központ keretében Csellengők Közösségi Házát működtet.

Részmunkaidős foglalkoztatás és a „home office”

2002 és 2017 között az ideiglenesen alkalmazottak aránya 11 százalékról 13 százalékra emelkedett az Európai Unióban. Az unió statisztikai hivatalának összesítése szerint a nő és férfi alkalmazottak körében nagyjából ugyanakkora volt az ideiglenes szerződéssel dolgozók aránya.

Emelkedett 2002 és 2017 között a részmunkaidőben dolgozók aránya is, uniós szinten 15-ről 19 százalékra. A részmunkaidő sokkal gyakoribb a nők, mint a férfiak körében: 2017-ben a foglalkoztatott nők 31, míg a férfiaknak mindössze 8 százaléka dolgozott részmunkaidőben.

Ezzel a lehetőséggel kettős foglalkoztatáspolitikai cél érhető el: a nyugdíjba való fokozatos átmenet biztosítása mellett lehetőség nyílik a felszabaduló fél státusz fiatal (pályakezdő) általi betöltésére. Több szabadidő, ami tanulásra, családra, esetleg 8 órás munka keresésére fordítható. A részmunkaidő a munkáltató számára lehetővé tenné a rugalmasabb munkaszervezést.

Az otthoni munkavégzés, vagyis a home office Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban egyre népszerűbb, és itthon is egyre kedveltebb. Hatékonyságáról megoszlanak a vélemények. Az ellenzők szerint csökkenti a munka hatékonyságát, ráadásul egy részük a szokásos nyolc helyett mindössze négy-hét órát dolgozik naponta, a nagyvállalatok szerint azonban a szabadabb időbeosztás miatt kollégáik elégedettebbek, ez pedig a munkájukra is jó hatással van, a nyugodt otthoni környezet elősegíti a hatékony munkavégzést, az utazás miatt pedig időt és pénzt spórolnak, a környezetvédelmi szempontokról nem is beszélve.

5.3 A nőt érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás. **A nők elleni erőszak különböző formáira**, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. Az erőszak jó része jellemzően a családban marad.

Nagykanizsán nem működik kifejezetten a bántalmazott nőkkel foglalkozó szervezet. Ugyanakkor a Család- és Gyermejjóléti Központoz fordulva segítséget kapnak a problémák kezeléséhez, feldolgozásához (pszichológiai tanácsadás), illetve tájékoztatást arról, hogy mely szervezethez fordulhatnak további segítségért.

A Nagykanizsai Rendőrkapitányság a Zalaegerszegen működő Zala Megyei Kormányhivatal Áldozatsegítő Szolgálatával folyamatos kapcsolatban áll, a szolgálat minden kedden kihelyezett fogadóórát tart Nagykanizsán. Szoros az együttműködésük a Család- és Gyermejjóléti Központtal. Minden olyan esetben, ahol családon belüli erőszak történik, jelzést küldenek az intézmény felé. Rendszeres kapcsolatot tartanak a Járási Gyámhivatallal, a Polgármesteri Hivatal Humánigazgatási csoportjával, a Családok Átmeneti Otthonával, a hajléktalan szálló munkatársaival. Rendszeres esetmegbeszélés történik az iskolák képviselőivel, ifjúságvédelmi referenseivel.

Minden kedden 15-16 óráig áldozatvédelmi fogadóórát tartanak a kapitányság területén, illetve kihelyezett fogadóórát a Család- és Gyermejjóléti Központ területén szerdánként 16-17 óráig.

A Nagykanizsai Járási Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya Áldozatsegítést és jogi segítségnyújtást biztosít szerdai napokon 9-12 óráig. A Zala Megyei Kormányhivatal Áldozatsegítő szolgálata által készített plakátok kerülnek kihelyezésre. Áldozattá válás elkerülését célzó akciókat szerveznek, melynek keretében szórólapokat osztanak szét, plakátokat helyeznek el. Óvodákban, iskolákban tartanak megelőző, felvilágosító programokat.

A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszer alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak.

5.4 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete és Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 2000. évben kötött ellátási szerződést a Családok Átmeneti Otthona fenntartására. Az intézmény 40 fő részére bentlakásos elhelyezést biztosít az otthontalanná vált családok, illetve gyermeküket egyedül nevelők számára. Az intézményben való elhelyezés célja, hogy a szociális, anyagi és egyéb ok miatt kilátástalan helyzetbe került családok esetében biztosítsa a gyermek családi környezetben történő nevelkedését és megakadályozza, hogy a gyermekeket a szülőktől el kelljen választani.

Az intézményben 13 lakószoba áll rendelkezésre a családok befogadására, a bútorzatot, illetve szükség szerint a ruházattal való ellátást adományokból biztosítják a lakók számára.

Ellátottak száma (fő)		Kihasználat (%)	
2018. év	2019. év	2018. év	2019. év
139	128	99,2	101,2

36. számú táblázat: Családok Átmeneti Otthonának igénybevétele I.
(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

Igénybevételi időszak 2019. évben	Férfi	Nő	Gyermek	Összesen
0-3 hónap	1	16	33	50
4-6 hónap	4	10	21	35
7-12 hónap	5	8	15	28

13-18 hónap	2	4	9	15
18 hónapnál több	0	0	0	0
Összesen:	12	38	78	128

37. számú táblázat: Családok Átmeneti Otthonának igénybevétele II.
(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

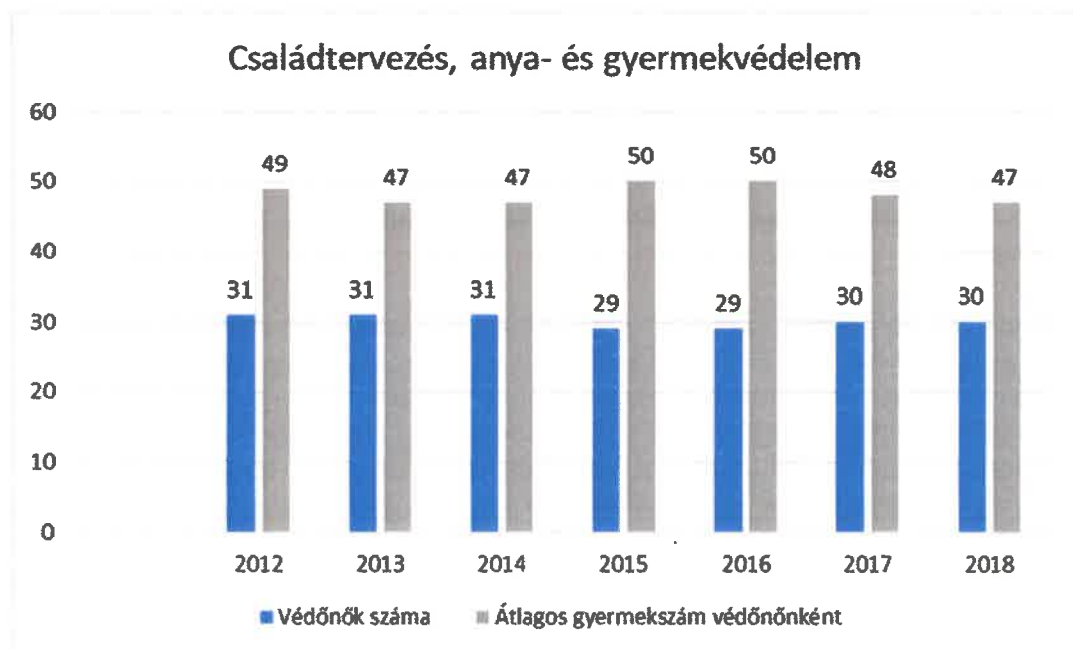
Az elhelyezés maximális ideje 18 hónap. 2017-ben az év nagy részében az otthon 100 %-os kihasználtsággal működött. A magas kihasználtság miatt a krízis elhelyezés lehetősége alapvetően csak akkor adott, ha éppen van üres férőhely az intézményben.

A megyében Zalaegerszegen működik még a Magyar Vöröskereszt által fenntartott 40 férőhelyes családok átmeneti otthon, mely elsősorban Zalaegerszegről és környékéről fogad be igénybevevőket. Amennyiben a nagykanizsai otthonban nincs férőhely, és a zalaegerszegi otthon rendelkezik üres férőhellyel, az otthonok együttműködnek, és az elhelyezést biztosítják. Mivel mindkét otthon kihasználtsága magas, általában csak ritkán kerül sor elhelyezésre ily módon.

5.5 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	31	1533	49
2013	31	1483	47
2014	31	1463	47
2015	29	1457	50
2016	29	1442	50
2017	30	1434	48
2018	30	1404	47

A családtervezés, anya-és gyermekgondozás az Egészségügyi Alapellátási Intézmény keretében működtetett védőnői szolgálat működtetésével valósul meg. A szolgálat célja a családok egészségének megőrzésére irányuló preventív tevékenység, egészségnevelés, szűrővizsgálatok, gondozás.

A területi védőnő gondozási tevékenységet szervez azon családok körében, ahol várandós és gyermekágyas anya, 0-7 éves korú gyermek, illetve 7-18 éves korú, iskolában nem járó gyermek él. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik pl. tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. (Baba-mama klub, Babamasszázs tanfolyam működik). Segítséget nyújtanak a különböző társadalombiztosítási és szociális ellátások megismerésében, nyomtatványok kitöltésében.

Az elmúlt évben a népegészségügyi feladatok tekintetében a védőnői munka felértékelődött. A háziorvosok 2013-ban 1760 fő rosszindulatú betegségben szenvedőt tartottak nyilván, ez a szám 2016-ban már 2186, 2017-ben 2365, a női érintettség 580 esettel volt több. A 35-44 évesek korcsoportjának már 1,6%-a érintett, ezt követően meredeken emelkedik a prevalencia értéke. A középkorú női lakosság körében a tumoros betegséggel regisztráltak aránya közel 50%-kal magasabb, mint a hasonló korú férfinépességben. Nemenként vizsgálva a sorrendet mindkét nemben a tüdőrák vezet, a további sorrend a nők esetében az emlő, vastag és végbél, petefészek és méhnyakrák.

A méhnyakrák miatti halálozás csökkentése érdekében az egészségügyi kormányzat 2009-ben a „szakdolgozói szűrés” gyakorlatának fokozott bevezetése, vagyis a területi védőnők által vett sejtkenet citológiai vizsgálata mellett döntött. 2015. márciusától pilot jelleggel, 2016. január elsejétől pedig már finanszírozási rendszerbe beemelve Nagykanizsán is új szolgáltatásként elérhető egyes tanácsadóknál a méhnyakszűrés. A szűrés folyamatosságának jogszabályi lehetőségét a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004 ESzCsM rendelet 2015. október 1-jéi módosulása teremtette meg.

2017-ben az ellátási területen 47 védőnői kenetvétel történt, valamennyi részt vevő teljes mértékben elégedett volt az ellátással, és legközelebb is a védőnőnél venné igénybe a szolgáltatást.

Bár a védőnők rengeteg időt és energiát fordítottak a szűrendő nők felkeresésére, csak a szűrendők kb. 30%-át tudták elérni. Ennek oka, hogy munkaidőben nehezen utolérhetők, a postaládában hagyott tájékoztató és védőnői elérhetőség nem bírt kellő ösztönző erővel. További nehézséget okozott, hogy a szűrési lista sem naprakész. A 25-65 éves női populációt magába foglaló naprakész szűrési adatbázis létrehozása, valamint a szűrés mind szélesebb körben való terjesztése esetén további 25%-30% szűrendő nőt lehetne felkeresni.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők aránya alacsony mind a magyar parlamentben, mind pedig a helyi önkormányzatokban. A nők alacsony részvétele miatt a speciális női érdekek nehezebben érvényesülnek a döntéshozatal folyamatában. Pozitív jelenség, hogy a nők parlamenti aránya az előző kormányzati ciklushoz képest 3 fővel több, ami az országgyűlési képviselők 11,5 %-át jelenti.

A Nagykanizsai Járásbíróság elnöki tisztét nő tölti be, valamint a Nagykanizsa Járási Ügyészség és a Zala Megyei Kormányhivatal Nagykanizsai Járási Hivatal vezetői tisztségét is nő tölti be.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Magyarországon egy kisgyermek vállalása, a családi és munkahelyi kötelezettségek összeegyeztetése kockázatként jelentkezik a szülők, különösen a nők számára. Országos és helyi szinten is egyre több a válás, amelynek következtében nagyon sok a csonka család. Elsősorban a nők nevelik tovább egyedül a gyermekeket, sokkal nehezebb körülmények között. A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, a pályakezdők, valamint a 45 év feletti nők továbbá az alacsony iskolai végzettségűek többszörösen hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek különböző okai vannak: a magyar társadalom hagyományos családmodellje, a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák jelenléte. A beavatkozások korlátjai alapvetően szemléletmódbeliek. A kulturális gyökerek talán sokkal kevésbé felelősek, mint a beidegződések, és a tájékozatlanság a „mégis, mit, hogyan lehet” kérdésekről. Természetesen más a lehetősége a beavatkozásokra az érintett egyénnek, a munkáltatónak, a segítő

szervezeteknek, és a jogalkotónak. A szemléletváltáshoz szükséges biztosítani a felek kommunikációját a sokféle beavatkozás kiérleléséhez, a felelősségvállalás kidolgozásához, bevezetéséhez.

A nők munkanélküliségének problémakörében szükséges hangsúlyt helyezni a munkáltatók, a kisgyermekes munkavállalók és a szülők tájékoztatására. A jelenlegi ösztönző és támogató rendszerek sem tudnak hatékonyan működni, ha nem jutnak el a felhasználókhoz. Átfogó tájékoztatási stratégia kidolgozása szükséges a naprakész, gyakorlati hasznosságú információk eljuttatására. Nagy segítség az elhelyezkedésben a szaktudás naprakészen tartását, vagy a felzárkóztatást szolgáló képzések bővítése, képzési támogatások, tandíjkedvezmény biztosítása, és a kisgyermekes nők képzéseinek – jellemzően - esti órákban tartása, szintén a gyermekelhelyezés nehézségei okán. Fontosnak tartjuk a munkáltatók ösztönzését a munkaidő kedvezmény, a részmunkaidős foglalkoztatás, a távmunka lehetőségének mind szélesebb körben történő alkalmazására, a munkahelyi bölcsődei szolgáltatás bevezetésére.

6. Az idők helyzet, esélyegyenlősége

“Önmagát becsüli meg minden nemzedék azáltal, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött.” (Sütő András)

A népességben a fiatalok és az idők arányát meghatározó főbb demográfiai folyamatokat a termékenység és a halandósági viszonyok változása, valamint a vándorlások alakulása határozza meg. Társadalmi értelemben az életkor az egyik olyan alapvető faktor, ami meghatározza a társadalom csoportszerveződéseit és az azokhoz rendeződő szerepeket. Megszabja, hogy milyen korú emberek milyen szerepet játszanak, hogyan érezzék magukat a társadalomban, és hogy a társadalom mit vár el tőlük. Az a mód, ahogyan a társadalom az idős tagjaira gondol, erősen függ azon értékektől, amit az adott kultúra az idősöknek tulajdonít a fiatalokkal szemben. **Függetlenség, részvétel, gondoskodás, önmegvalósítás, méltóság** azok az alapelvek, melyek az ENSZ Idős Emberekkel Foglalkozó Alapelvei között szerepelnek.

Az öregedés, pontosabban a népesség átlagéletkorának a növekedése világjelenség. A népesség öregedésével járó társadalmi problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Jelenleg is, és az eljövendő kor Európájának is demográfiai kihívásokkal kell szembenéznie. A statisztikai adatokból megállapítható, hogy a világ népessége nő, Európa népessége azonban egyre idősödik és fogy. 2012-től az európai munkaképes korú lakosság száma csökken, a 60 év feletti népesség száma pedig növekedő tendenciát mutat.

Az egyén és a társadalom számára is jelentős változást hozott a “hosszú élet forradalma”, amely az ENSZ megfogalmazásában a XX. században következett be. A korosodás általában nyomást gyakorol a társadalomra és az egyénre egyaránt. A társadalmi feszültségek egyik fő forrása a társadalmi intézményeknek az a régóta tartó hiányossága, hogy nem készültek fel a népesség egyre nagyobb számú koros tagjának fogadására.

Az Európai Unió átlagéletkora jelenleg körülbelül 40 év, azonban 2060-ra 47 évre nő!

Az EU 27-es tagállamokban az 55 évet betöltöttek és az 55 év feletti népességi aránya az 1990-ben jegyzett 25 %-ról 2010-re 30 %-ra nőtt. Becslések szerint 2060-ra eléri a 40 %-ot. Ez a tendencia valamennyi EU országban számos problémát vet fel: a szociális rendszerek teljes átstrukturálására van szükség, a nyugdíjrendszer, az egészségügyi hálózat szintén strukturális váltás előtt áll. Fel kell készülni a XXI. század egyik legnagyobb társadalmi-gazdasági kihívására az időskorú állampolgárok mennyiségi és minőségi összetételének ugrásszerű növekedésére. Az Esélyegyenlőségi Program cél-feladatrendszere lehetőséget nyújt az időskorú lakossággal kapcsolatos szemlélet, gondolkodás, cselekvés paradigma váltására.

Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztése az EU közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok szem előtt tartásával kerültek megfogalmazásra.

Fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása, már önmagában nem képes a már kialakult társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Ezen társadalmi egyenlőtlenségek negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogok érvényesülésével párhuzamosan teret engedett, és az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan a középpontba kerültek.

Az idők kor szerinti hátrányos megkülönböztetésével kapcsolatban használatos az *“ageizmus”* fogalma, amely a rasszizmus fogalmának analógiájára jött létre, és kifejezetten az életkor alapú diszkriminációt jelöli.

Az ageizmus - akárcsak más típusú megkülönböztetések - megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációnál tapasztaltakhoz.

Az ehhez kapcsolódó tudományos elméletek szerint, a korszerinti diszkriminációt elkövetők az idősödéstől alkotott negatív nézeteket teszik magukévá, és ennek a negatív képnek megfelelően kezdenek el viselkedni. Megfigyelhető jelenség, hogy a középkorúak nem szeretnek a saját korosztályukkal azonosulni, és igyekeznek az ilyenfajta azonosítást elkerülni. A 70 év felettiük gyakran – kényszerűen – elfogadják, vagy nem vesznek tudomást az őket körülvevő ageizmusról. Annak ellenére, hogy a társadalom egy jelentős csoportját érinti ez a fajta diszkrimináció, mégis alig van jelen a köztudatban.

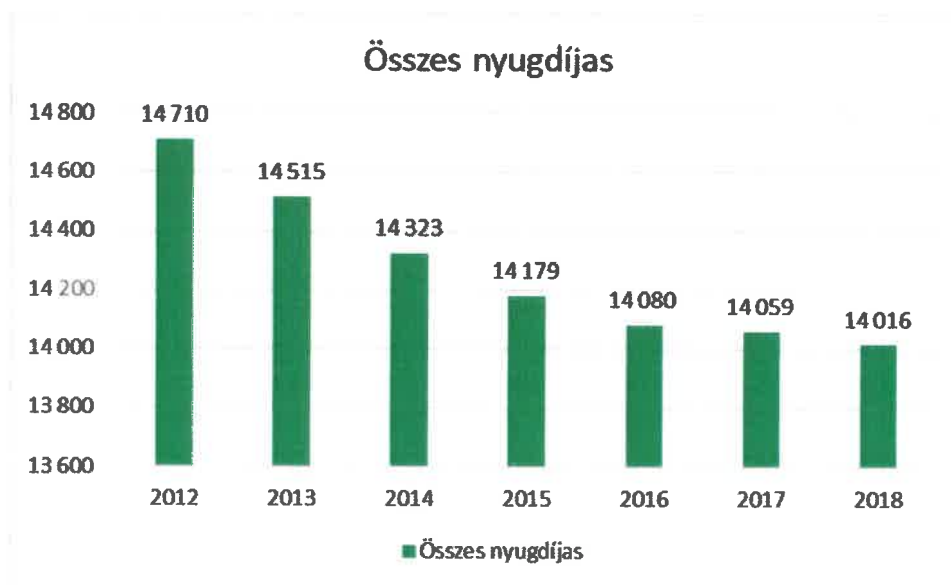
Az élet számos területén éri hátrány az időskorúakat hazánkban. Előfordul a szociális ellátások, az egészségügyi szolgáltatások területén megvalósuló hátrány. Magyarországon több törvény is tiltja - mint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.), valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) - az életkor alapú diszkriminációt., az idősebb korosztály már 45–50 éves kortól nagyobb mértékben kiszolgáltatott a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt feladatának tekintette és tekinti jelenleg is a helyi szintű idősbarát politika kialakítását. Ezen törekvés eredményességét igazolja, hogy 2018. évben önkormányzatunk részesült a „Az év Zalai Idősbarát Önkormányzata” díjban.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	5 866	8 844	14 710
2013	5 695	8 820	14 515
2014	5 533	8 790	14 323
2015	5 375	8 804	14 179
2016	5 343	8 737	14 080
2017	5 288	8 771	14 059
2018	5 214	8 802	14 016

(Forrás: TelR)

Településünk lakosságát igen nagy számban képviselik az időskorúak. Megállapítható, hogy magas az időskorú (60 év feletti) lakosság aránya 13 567 fő, amely a teljes lakosság 28,6 %, ez az arány 2012. évben 23,7 % volt. A fejlett világot jellemző öregedési folyamat Magyarországon, és azon belül Nagykanizsán is érzékelhető. Az idősebb korosztály arányának fokozatos növekedése a szociális területre hat a legerőteljesebben.

Egyszemélyes háztartások száma életkor szerint	Nő	Férfi	Összesen
65-70	1865	390	2255
71-75	650	85	735
76-80	590	81	671
80 felett	613	77	690
Összesen	3718	633	4351

53. számú táblázat: Egyszemélyes háztartások száma életkor szerint 2017-ben (Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma. Ezen háztartások nagy részét alacsony nyugdíjjal rendelkező, főként egyedülálló, megözvegyült nők alkotják.

Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az egyedülletet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól.

Nehezíti a helyzetet, hogy a család aktív tagjai távol vannak, vagy a megélhetési gondok miatt több mint nyolc órát dolgoznak, és így kevés idő marad az idősek gondozására, a velük való törődésre. Ennek hatására megnő a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.

Nagykanizsa demográfiai helyzetének romlása a népesség koreloszlásában is megmutatkozik. Amíg 1990-ben a 60 éven felüliek a város lakónépességének 16%-át, a 14 éven aluliak pedig 22,3%-át képviselték, addig ezek az arányok jelentősen módosultak. A 2017-es adatok alapján a 18 év alattiak 15 %, az aktív korúak 55,6 %, és a 60 év felettiak aránya 28,6 % az összlakossághoz viszonyítva.

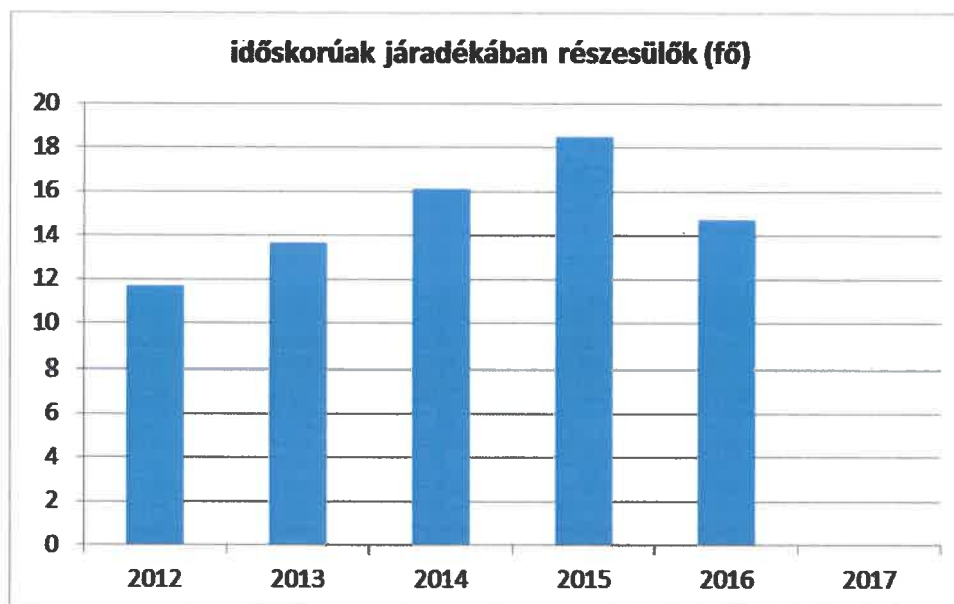
Az idős lakosság gazdasági, szociális helyzete:

A Szociális törvény értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. Ezen ellátásban részesülők száma városunkban az idős lakosság arányához képest alacsony.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	12
2013	14
2014	16
2015	19
2016	15
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az előző pontban vázolt demográfiai helyzetképből alapvetően kitűnik, hogy az idős korosztály városi lakosságban betöltött részaránya fokozatosan növekszik, illetve az idős korosztály aránynövekedésében is van egy belső átstrukturálódás, nő a nagyon idősek aránya.

Az 1990-es évek kedvezőtlen gazdasági változásai, a munkahelyek bizonytalanná válása tükröződik abban, hogy az elmúlt évtizedben sokan a karkedvezményes nyugdíjba vonulást választották.

Egyre több aktív korú munkavállaló vállal külföldön munkát a jobb megélhetés érdekében. Ennek következménye, hogy sok idős marad egyedül, akiről gyermekeik egyáltalán nem tudnak gondoskodni.

Növekszik az önálló háztartást fenntartó idősek részaránya, és ezen belül is az egyszemélyes – főleg egyedülálló, megözvegyült nők – vezette háztartás. A településszerkezetből adódóan a családi házas övezetekben, illetve panellakásokban élő idősek száma magas. Jellemző a tendencia, hogy az idős emberek ameddig csak el tudják látni magukat, megpróbálnak önállóan élni.

Az idős emberek többsége ingó- és ingatlan vagyonnal, rendszeres nyugdíj jövedelemmel rendelkezik, de sokan vannak közülük olyanok is, akik munka-, tőke nyugdíjjal, munka- és tőkejövedelemmel, pénzügyi megtakarítással rendelkeznek, többen pedig befektetői, vállalkozói vagyont működtetnek.

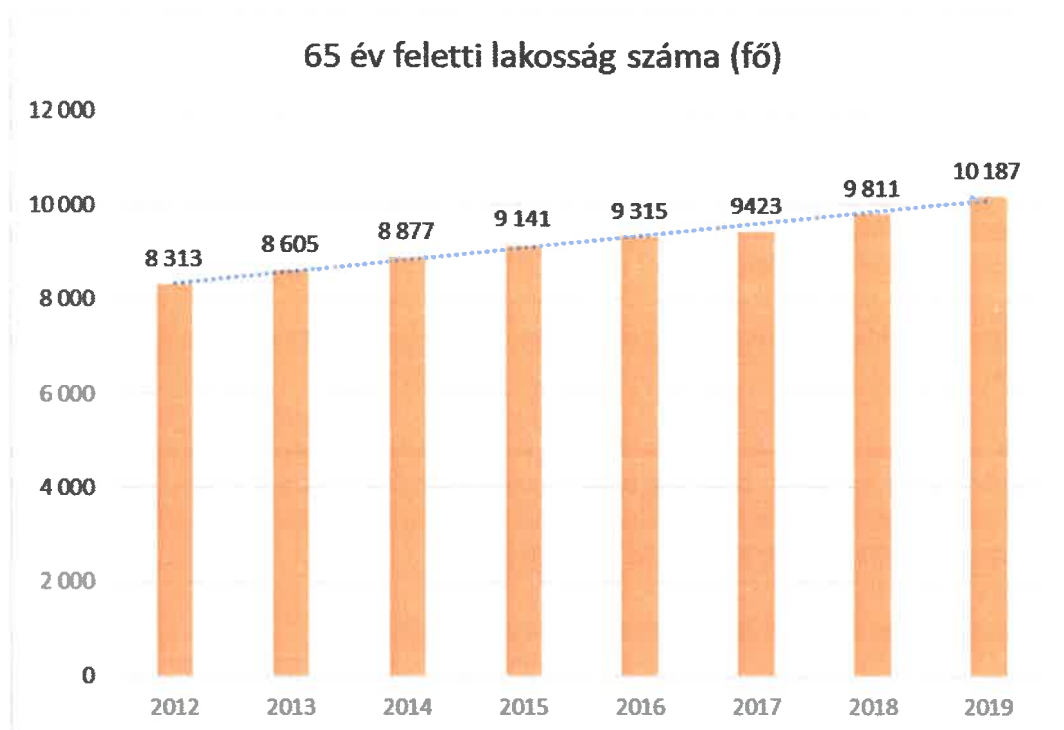
Tapasztalatuk, felhalmozott szellemi tőkéjük, tenni akarásuk, meglévő munkaképességük, kisbirtoki árutermelő képességük értékes a társadalom, a család részére. Fontos, hogy a városi szolgáltatók, termék-előállítók számára is tudatosodjon, miszerint az időskorúak megfelelő kiszolgálása számukra a talpon maradáshoz szükséges gazdasági kérdés.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	8 313	100	1,20%
2013	8 605	97	1,13%
2014	8 877	90	1,01%
2015	9 141	81	0,89%
2016	9 315	77	0,83%
2017	9423	59	0,63%

2018	9 811	71	0,72%
2019	10 187	70	0,69%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A város időskorú lakosságának számadatait figyelembe véve megállapítható, hogy a 65 évnél idősebbek száma emelkedő tendenciát mutat. Az ellátási formák kiépültsége mellett is azonban a korcsoport egy kisebb hányada szorul csak rá, illetve veszi igénybe az alapellátások valamely formáját. Az időskorúak általában önellátóak, ezen képességük részben vagy egészen történő elvesztése esetén többségüket családi körben látják el.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az Ft. 2011. szeptember 1. napjától történő módosítása előtt a jogszabály az álláskeresői segélynek három formáját különböztette meg:

- az álláskeresői járadékot kimerítették álláskeresői segélye
- az álláskeresői járadék minimális jogosultsági idejét el nem érő jogosultsági idővel rendelkezők álláskeresői segélye
- az öregségi nyugdíjkorhatárt megközelítő életkorúak álláskeresői segélye

2011. szeptember 1-től megszűnt az a) és b) pont szerinti ellátási forma, azonban megmaradt az öregségi nyugdíjkorhatárt megközelítő életkorúak ellátása, mivel ebben az életkorban az álláskeresők nehezebben helyezkednek el a munkaerőpiacon.

Az Ft. 24. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségterítés jár. Az álláskeresői segély feltételeit a Ft. 30. §-a rögzíti. Az álláskeresői segélyben részesülők száma a jogszabály változása miatt csökkent.

Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A demográfiai kihívások megváltoztatták a jelen és a jövő foglalkoztatáspolitikai trendjeit, így az idősebb korosztály fokozott jelenlétére lehet számítani a munka világában. A korai nyugdíjba vonulás érdekében tett intézkedések mellett szükséges a foglalkoztatás bővítése is, hiszen az aktív öregedés csak munkalehetőség

mellett valósítható meg. Nagyon fontos a foglalkoztatást bővítő intézkedéseket összehangolni a nyugdíjszabályok változásával.

A társadalmat fel kell készíteni a demográfiai trendek jelentette kihívásokra. Alapvető paradigmaváltásra van ugyanis szükség a jelenleg is alkalmazott szemlélet tekintetében. Feltétlenül szükségessé vált ugyanis a klasszikusnak mondható időspolitikával való szakítás, mely mindeztidáig elsősorban a szociális-, és egészségügyi ellátás területeire koncentrált. Fontos, hogy a társadalom befogadóan és elfogadóan reagáljon az idősök arányának folyamatos növekedésére, és ezzel összefüggésben ne alakuljanak ki társadalmi feszültségek. Fokozott figyelmet kell hát fordítani arra, hogy az egyenlő bánásmód követelményeiről szóló törvény érvényesüljön a gyakorlatban. E tevékenység során koncentrálni kell egyrészt arra, hogy a munkaerő-piaci szereplőkben tudatosuljon a hátrányos megkülönböztetés tilalmának részint életkor szerinti kiterjedése, továbbá annak kiemelkedő jelentősége egyaránt.

Helyi szinten a jó egészségi állapotban lévő, aktív idősök, nyugdíjasok szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre azonban a munkaerő-piaci helyzet nem biztosít lehetőséget, kivéve, ha speciális tudással rendelkeznek.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Nagykanizsán a közszolgáltatások terén az idősökkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások minden városlakó részére biztosítottak, egy részük az időskorúak részére szerveződik. Az önkormányzat csaknem maradéktalanul eleget tesz minden kötelező feladatának, e mellett számos önként vállalt feladatot is ellát.

Az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az életkor előrehaladtával fokozottabban jelentkeznek egyes betegségek, betegségtípusok. Ugyanakkor az átlag életkor emelkedésével együtt a betegségtünetek jelentkezése is fokozatosan a magasabb életévekbe tolódik ki.

Az orvostudomány fejlődése mellett, melynek segítségével egyre több betegség megelőzhető, illetve tünetei jobban kezelhetőek, egyre fontosabb szerepet kap az egészségmegőrzés, a prevenció.

A jelenleg hatályos jogszabályok alapján az egészségügyi alapellátás biztosítása az önkormányzat kötelező, obligatórius feladata. Ennek keretében kell biztosítani, hogy a beteg lakóhelyén, illetve annak közelében, választása alapján igénybe vehető, hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló, nemétől, korától és betegsége természetétől függetlenül érvényesülő, folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön.

E kötelezettségének eleget téve az önkormányzat 2000. február 1-én hozta létre az Egészségügyi Alapellátási Intézményt, melynek célja Nagykanizsa város és a közigazgatásilag hozzárendelt öt település (Liszó, Újudvar, Hosszúvölgy, Fűzvölgy, Homokkomárom) egészségügyi alapellátásának biztosítása. Az intézmény engedélyezett dolgozói létszáma 48,75 fő (40 fő szakmai és 8,75 fő nem szakmai álláshely), 27 bejegyzett telephelyen az alábbi feladatokat látja el:

- háziorvosi-, házi gyermekorvosi ellátás, háziorvosi ügyeleti ellátás,
- fogászati alapellátás, fogászati röntgen, fogászati ügyelet, fogszabályozás,
- iskola-, ifjúsági védőnői ellátás,
- területi védőnői ellátás,
- iskolaorvosi ellátás (teljes- és részállású),
- anyatejgyűjtő állomás.

Városunkban az egészségügyi ellátórendszer az igényeket megfelelő szintén képes kielégíteni. Az alapellátási rendszer jól kiépített, az állami tulajdonba került kórház pedig széles spektrumú fekvőbeteg és járó beteg ellátást biztosít a betegek részére.

Önként vállalt feladat, program megnevezése	Feladat-ellátási forma és az ellátást nyújtó megnevezése
---	--

Gyógyászati segédeszköz kölcsönzés	Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete
Szűrővizsgálatok, programok szervezése	Egészségügyi Alapellátási Intézmény Védőnői, Háziorvosi Szolgálatok
Prevenziót szolgáló felvilágosító programok	Egészségügyi Alapellátási Intézmény Felkért külsős előadók Védőnői, Háziorvosi Szolgálatok

57. számú táblázat: Az idősök életét érintő önként vállalt feladatok, programok bemutatása:
(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

A városi Egészségügyi Alapellátási Intézmény koordinációjával változatos módszereket alkalmazva valósulnak meg az egészségügyi prevenció időseket érintő programjai.

- időskorúra kiterjedően szervezett szűrővizsgálatok (nőgyógyászati, ill. prosztataszűrések, röntgenvizsgálatok)
- a városi nagy rendezvényekhez kapcsolódóan vérnyomás, koleszterin -, vércukorszint, csontsűrűség és testzsír mérések.
- a nyugdíjas klubokban gyakoriak a tájékoztatók, felvilágosító előadások (életmód, életvitel, diétás étkezés)

Az önkormányzat által önként vállalt feladatok – szűrővizsgálatok, prevenciót szolgáló felvilágosító programok - az idős lakosság széles rétegéhez eljutnak.

A szociális törvény értelmében a megyei jogú város a saját területén köteles az alapszolgáltatási feladatokat, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását, idősök otthonát, valamint – amennyiben a lakossági szükségletek indokolják – hajléktalanok otthonát és hajléktalan személyek rehabilitációs intézményét megszervezni és fenntartani.

Az alapszolgáltatások rendszere a városban teljeskörűen kiépített, egyetlen ellátási forma esetében sem tartanak nyilván várakozót. A szakellátások vonatkozásában váró listát tartanak nyilván az intézmények.

Kötelező feladat megnevezése	Feladat-ellátási forma megnevezése	Ellátást nyújtó megnevezése	Igénybevevők száma	65 év feletti igénybevevők száma
Étkeztetés	Társult fenntartóként	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény	298 fő	225 fő
Házi segítségnyújtás	Társult fenntartóként	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény	68 fő	62 fő
Családsegítés	Fenntartóként	Nagykanizsai Család-és Gyermekjóléti Szolgálat	1464 fő	188 fő
Utcai szociális munka	Ellátási szerződés alapján	Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete	107 fő	5 fő
Idősek klubja (nappali ellátást nyújtó intézmény)	Társult fenntartóként	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény	131 fő	118 fő
Fogyatékosok nappali intézménye (nappali ellátást nyújtó intézmény)	Társult fenntartóként	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény	21 fő	0
Nappali melegező (nappali ellátást nyújtó intézmény)	Ellátási szerződés útján	Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai	140 fő	3 fő

		Területi Szervezete		
Pszichiátriai betegek nappali intézménye (nappali ellátást nyújtó intézmény)	Ellátási szerződés útján	Völgy Alapítvány	50 fő	2 fő
Idősek gondozóháza (átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény)	Társult fenntartóként	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény	15 fő	13 fő
Éjjeli menedékhely (átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény)	Ellátási szerződés útján	Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete	146 fő	9 fő
Hajléktalan személyek átmeneti szállása (átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény)	Ellátási szerződés útján	Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete	58 fő	5 fő
Idősek otthona (ápolást, gondozást nyújtó intézmény)	Társult fenntartóként	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény	56 fő	53 fő
Összesen			1974 fő	412 fő

58. számú táblázat: Alapszolgáltatások Nagykanizsán 2017-ben (Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

Nagykanizsa-Surd-Zalakomár Szociális Társulása által fenntartott Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény biztosítja városunk területén az idősek ellátását biztosító, kötelezően ellátandó alapszolgáltatásokat illetve szakosított ellátási formákat. Ezen kívül Surd és Zalakomár közigazgatási területén biztosítja a házi segítségnyújtás és a nappali ellátás szociális alapszolgáltatásokat.

Alapszolgáltatások

Étkeztetés: A szociálisan rászorultak számára napi egyszeri meleg étel biztosítása, akik önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt.

A Nagykanizsán működő idősek klubjai biztosítják a jogosultak részére a napi egyszeri meleg étel ételhordóban való adagolással és elvitellel a hét öt, illetve az egyik klub esetében a hét minden napján. Az ellátottaknak két ételhordóval kell rendelkezniük, az elvitel gondozónők, tiszteletdíjas gondozók, illetve maguk a jogosultak bevonásával történik.

A klubok tagjai számára helyben fogyasztással megoldott a meleg étkezés a klubok étkezőjében, ahol kézmosási lehetőség, nemenkénti elkülönített illemhely van kialakítva, valamint az étel elfogyasztásához szükséges étkészlet biztosított.

Az étkezők kor szerinti megoszlása	Igénylők/fő
18-39	6
40-59	75
60-64	40
65-69	30
70-74	24
75-79	40
80-89	35
90 felett	7
összesen	257

59. számú táblázat: Szociális étkezők életkor szerinti megoszlása Nagykanizsán 2017-ben

Magas az aktív korú igénylők száma, ők nagyrészt egészségi állapotuk (pl. alkoholbetegség, pszichiátriai kórkép, egyéb krónikus betegségek), valamint szociális helyzetük tartós megromlása (a munkaerőpiacról való tartós, vagy végleges kikerülés) miatt veszik igénybe a szolgáltatást.

Idősek nappali ellátása: Ezen ellátás keretében elsősorban a saját otthonukban élő időskorúak, illetve a 18. életévet betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, igény szerinti étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

Az idősek nappali ellátásának szolgáltatásai különösen:

- Napközbeni tartózkodás biztosítása:
 - az igénybe vevők részére napközbeni tartózkodásra nyújt megfelelő intézményi körülményeket, folyamatos felügyelet mellett.
- Társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának segítése:
 - aktivitást segítő fizikai tevékenység az igénybe vevők számára, társalgási lehetőségek, társas kapcsolatok fenntartása, kialakítása érdekében programok szervezése (séta, torna, sporttevékenységek),
 - szellemi-, és szórakoztató tevékenységek szervezése (olvasás, felolvasás, rádióhallgatás, TV nézés, kártyázás, társasjáték, vetélkedők, zenehallgatás, előadások),
 - kulturális tevékenységek szervezése (családi, társadalmi ünnepek tartása, színház-, mozi-, múzeumlátogatás,
 - speciális önszerveződő csoportok elősegítése (irodalmi kör, nótakör, varrókör).
- Szükség szerint az egészségügyi alapellátáshoz, szakellátáshoz való hozzájutás segítése.
- Felvilágosító előadások, tanácsadás, szűrővizsgálatokra jutás szervezése.
- Alapvető higiéniai szükségletek kielégítése:
 - a személyes tisztálkodáshoz szükséges megfelelő helyiség biztosítása, segítségnyújtás a higiéniai feladatok ellátásában,
 - személyes használatú ruházat tisztításának biztosítása.
- Hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtás (dokumentumok kitöltése, hivatalba juttatásának segítése).
- Életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése, mentális gondozás.

Az idősek klubjai kihasználtság és összetétel (életkor, családi állapot, iskolai végzettség) tekintetében nagyon eltérő képet mutatnak. Az ellátottak 60%-a nő, 40%-a férfi, ami a férfinépesség alacsonyabb születéskor várható átlag élettartamából, valamint a 40-60 éves kor közötti férfinépesség magasabb halálozási arányából is következik. Az ellátást kérők várakozási idő nélkül lettek felvéve. Az ellátásból történő kikerülés oka általában az ellátottak halála, valamint az egészségi állapot oly mértékű romlása, amely nem teszi lehetővé a klub látogatását, ezért az ellátottak házi segítségnyújtásra, vagy ápolást, gondozást nyújtó intézményi elhelyezésre szorulnak.

Nagykanizsán három idősek klubja működik. A szükségletekhez igazítottan a klubok heti hét, illetve heti öt napos nyitvatartással működnek. A nappali ellátás engedélyezett létszáma Nagykanizsa közigazgatási területén 110 fő.

Életkor	Nők/fő	Férfiak/fő
18-39	-	1
40-59	5	4
60-64	5	3
65-69	8	6
70-74	6	3
75-79	10	4
80-89	16	4
90 felett	2	1
összesen	52	26

60. számú táblázat: A klubtagok nemek és kor szerinti megoszlása 2017-ben. (Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

Házi segítségnyújtás: A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően – lakásán, lakókörnyezetében biztosítja külön jogszabályban eljárás során megállapított napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában. Emelkedik azonban azon ellátottak száma, akikhez naponta kétszer, háromszor kell kimenni. A 2017. február 17-től módosult jogszabályi előírások alapján a gondozási szükséglet vizsgálata során meg kell állapítani azt, hogy az ellátást igénylő esetében a *szociális segítség*, vagy a – szociális segítséget is magába foglaló – *személyi gondozás* indokolt-e. A házi segítségnyújtás megerősítésével sok esetben meg lehet előzni a szakosított ellátások igénybevételét.

A működési engedély alapján az ellátható személyek száma 90 fő.

Életkor	Nők/fő	Férfiak/fő
18-39	-	-
40-59	1	3
60-64	-	5
65-69	2	2
70-74	5	3
75-79	6	2
80-89	17	4
90 felett	9	-
összesen	40	19

61. számú táblázat: Házi segítségnyújtásban részesülők száma nem és kor szerinti megoszlásban 2017-ben (Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

A házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatást a Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete is biztosítja városunk idősei részére.

Szakosított ellátási formák

Időskorúak átmeneti ellátása: Az időskorúak gondozóháza ideiglenes jelleggel, legfeljebb egy év időtartamra biztosít teljes körű ellátást azon időskorúak, valamint azon 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével, egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

Az ellátottak 2,3,4 ágyas, alaphútorzattal ellátott lakószobákban kapnak elhelyezést. 10 ellátottra egy fürdőkád, illetve zuhanyzó, valamint nemenkénti illemhely jut. A folyamatos fűtés-, és meleg vízszolgáltatás biztosított. A közösségi együttlétre egy társalgó, az ételek elfogyasztására egy ebédlő, orvosi rendelésre egy rendelő áll az ellátottak rendelkezésére. Az ellátottak részére lakhatás, napi háromszori étkezés – ebből legalább egy alkalommal meleg étel -, orvosi javaslatra diétás étkezés, egészségügyi-, mentálhigiénés ellátás biztosított.

A gondozottak nagy százaléka 80 éven felüli, teljes körű ápolásra, gondozásra szorul. Emelkedő tendenciát mutat a demencia kórképpel rendelkezők száma, részükre azonban a differenciált elhelyezést – melyet jogszabály ír elő – az intézmény jelenleg nem tudja biztosítani. A szolgáltatást igénybe vevők egyre hosszabb időre veszik igénybe az ellátást, és idősothoni elhelyezésre várnak, mivel családjuk a legtöbb esetben nem tudja gondozásukat, ápolásukat saját otthonában biztosítani.

Év	Nők/fő	Férfiak/fő
45-59	0	0
60-64	0	0
65-69	0	0
70-74	1	0
75-79	2	2
80-89	6	2
90 felett	2	0
összesen	11	4

62. számú táblázat: Időskorúak átmeneti ellátását igénybe vevők száma nem és kor szerinti megoszlásban 2017-ben (Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

Az időszakosan fekvő, illetve az ágyban fekvő, ápolást igénylő ellátottak száma jelentős. Magas a középsúlyos és súlyos demenciában szenvedő igénybe vevők száma, akiknek állapota súlyos, és végleges. Az ellátottak csaknem mindegyike él a megállapodás meghosszabbításának lehetőségével, ezáltal a gondozóház elveszti átmeneti jellegét, és a tartós bentlakást nyújtó Idősek Otthona előszobájává válik.

Az Idősek Gondozóházának engedélyezett férőhelyszáma 15 fő, ellátási területe Nagykanizsa Megyei Jogú Város közigazgatási területe.

Az intézményi várólistán 26 fő tart tartanak nyilván.

Időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátása: azon időskorúak teljes körű ellátását biztosítja, akik önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, és ellátásuk más módon nem megoldható. Az idősek otthonában a jogszabályban meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el. Az idősek otthonában a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékosága miatt önmagáról gondoskodni nem képes, a jogszabályban meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező személy is ellátható, ha ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható.

Az ellátottak 1,2,3,4 ágyas, alpbútorzattal ellátott, illetve kétágyas, magasabb komfortfokozatú lakószobákban kapnak elhelyezést. Az ellátást igénybe vevők részére lakhatást, napi legalább háromszori étkezés – ebből legalább egy alkalommal meleg étel a főétkezéskor, illetve heti 3 alkalommal meleg vacsora, orvosi javaslatra diétás étkezés – mellett egészségügyi és mentálhigiénés ellátás biztosított.

A 11 évvel ezelőtt létesített intézmény mára már több szempontból nem felel meg az előírásoknak, elvárásoknak (pl. tűzvédelmi előírások, akadálymentesítés, közösségi helyiségek, imaház helyiség hiánya, ápolást segítő modern eszközök hiánya, illetve használatának, tárolásának akadálya, közösen használt és távol eső vizesblokkok stb.), mely rontja az itt élők életminőségét, illetve nehezíti az ápolók munkáját.

Az előrejelzések, illetve a tapasztalatok is azt mutatják, hogy az otthonok lakói, illetve az elhelyezést kérők általános egészségi állapota fokozatosan romlik, ezen belül is magas a középsúlyos és súlyos demencia kórképben szenvedők száma. 2008. évi jogszabályi változás okán csak a 4 órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkező igénylő kaphat elhelyezést az idősek otthonaiba. Az egészségi állapotromlást, illetve a törvényi változást nem követte az intézmény átalakítása a megváltozott ápolási szükségletekhez, mely további nehézséget okozott az idősek szakszerű ellátása során.

Életkor	Nők/fő	Férfiak/fő
40-59	1	0
60-64	0	0
65-69	1	3
70-74	6	2
75-79	4	2
80-89	22	3
90 felett	12	0
összesen	46	10

63. számú táblázat: Időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátását igénybe vevők száma nem és kor szerinti megoszlásban 2017-ben (Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

2008-tól az idősek otthonába csak a legalább 4 órás gondozási szükséglettel rendelkező igénylő vehető fel. Fokozatosan növekedik az ellátásra nem, illetve csak segítséggel képes ellátottak száma, akik között magas a középsúlyos és súlyos demenciában szenvedők száma.

Az Idősek Otthonának engedélyezett férőhelyszáma 56 fő, ellátási terület Nagykanizsa Megyei Jogú Város közigazgatási területe. Az intézményi várólistán 51 főt tartanak nyilván.

A szakellátások területén jelentkező várankozók magas száma arra mutat rá, hogy van egy kisebb, de az életkor előrehaladtával szélesedő réteg, amely ellátása közösségi feladat, így ezen a területen a kapacitások bővítésének szükségességével a közeljövőben számolni kell.

A várólista adatai azonban nem a tényleges képet mutatják, hiszen sokan több helyre is beadják intézményi elhelyezésre vonatkozó kérelmüket, és ahol előbb kapnak helyet, ott veszik igénybe a szolgáltatást, másrészt az is előfordul, hogy az igénylő elhalálozik, mielőtt intézményi elhelyezést nyerne.

A rendelkezésre álló szűkös forrás, illetve az épület adottsága miatt a fenntartó nem tudta teljes mértékben biztosítani a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet tárgyi feltételeinek teljes körű kialakítását, illetve megfelelő szinten kielégíteni a városban jelentős számban jelenlévő rászoruló idős emberek adekvát szükségleteit. Jelenleg a szakmai rendeletben előírt, a működéshez szükséges közösségi helyiségek biztosítása nem teljeskörűen megoldott.

Az intézmény jelenleg 2 szervezeti egységnek, az Idősek Gondozóházának és az Idősek Otthonának ad helyet. Az intézményben demens betegeket is ellátnak. Részükre az idősek otthonában lakószobában lett kialakítva egy gondozási csoport, ahol folyamatos felügyelet mellett történik az ápolásuk, gondozásuk.

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2016. évi CLXVI. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt egy új 138. §-al egészítette ki, amelynek (4) bekezdése értelmében az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény – az éjjeli menedékhely és a hajléktalan személyek átmeneti szállása kivételével – 2022. december 31-éig működhet. A szabályozás hatályba lépését követően átalakuló átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények az átalakulást megelőzően befogadott férőhelyszámuk erejéig a finanszírozási rendszerbe az átalakulást követően is befogadottnak minősülnek a törvény erejénél fogva.

Az Idősek Gondozóháza - működésének megszűnését követően – átalakítható a demencia kórképpel rendelkező személyek ellátására, ezáltal külön gondozási egységben valósulhat meg a biztonságos és szakszerű ellátásuk. Az átalakításhoz szükséges az épület földszint nyugati oldalán egy bejárati ajtó vágása, udvar kialakítása betonozással, parkosítással, kerti bútorokkal való felszereléssel. A belső átalakítás a helyiségek festésével, némi bútor, kényelmi eszközök, foglalkoztatáshoz szükséges anyagok beszerzésével megoldható.

Az intézmény szervezeti felépítésében a fenti változással megszűnik az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás, az ápolást, gondozást nyújtó ellátás engedélyezett létszáma pedig 71 fő lesz.

Az intézményi átalakulást célszerű lenne 2019. december 31-ére elvégezni, tekintettel arra, hogy jelentősen növekedik a demencia kórképpel rendelkező elhelyezésre várók száma, akiket a jelenlegi feltételekkel csak korlátozott számban lehetséges elhelyezni.

A szociális törvény 2003-as módosítása fogalmazta meg az alapellátás részeként a házi segítségnyújtás kiegészítő vagy önállóan megszervezett szolgáltatási formáját, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást. Ennek lényege, hogy az egészségi állapotuk és szociális helyzetük szerint rászoruló, saját otthonukban élő idős korúak részére segítséget nyújt a biztonságos életvitel fenntartására, illetve krízishelyzetben a gyors segítségnyújtásra. Az eredeti törvényi szabályozás időközben kiegészült, és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátotti körébe bekerültek a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes fogyatékkal élők, illetve pszichiátriai betegek is.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 2017. december 31. napjáig a Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete ellátási szerződés alapján biztosította, a szolgáltatás a jogszabályi előírásoknak megfelelően 2018. január 1. napjától átkerült a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által fenntartott Zala Megyei Szívárvány Egyesített Szociális Intézmény Holdfény Otthonához.

A kötelező feladatokon kívül ellátott többletfeladat, program megnevezése	Feladat-ellátási forma és az ellátást nyújtó megnevezése	Az önkormányzat szerepe a megvalósításban	Igénybevevők száma	
			Összesen	65 év felettiek
Pszichiátriai betegek közösségi ellátása	Völgy Alapítvány	Ellátási szerződés útján	43 fő	6 fő
Támogató szolgáltatások	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény	Társult fenntartóként	41fő	7fő

Gyógyászati segédeszköz kölcsönzés	Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai területi Szervezete		25 fő	nincsenek életkor alapján nyilvántartva
Szűrővizsgálatok, programok szervezése	Egészségügyi Alapellátási Intézmény Védőnői, Háziiorvosi Szolgálatok		3000-4000 fő	1500-1700 fő
Prevenziót szolgáló felvilágosító programok	Egészségügyi Alapellátási Intézmény, Felkért külsős előadók Védőnői, Háziiorvosi Szolgálatok		2500 fő	900 fő
Tisztasági Fürdő és Mosoda	Nagykanizsa Vagyongazdálkodási és Szolgáltató Zrt. (üzemeltető)		Fürdés: 720 fő Mosás: 1152 fő	38 fő 59 fő
Idősekért Nagykanizsán Ünnepi Hét	Nagykanizsa MJV Önkormányzata Felelős szervező: Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény	Szervező	500 fő	450 fő
Idősek Hete	Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény	Szervező	90 fő	81 fő
Nyugdíjasház	Nagykanizsa Vagyongazdálkodási és Szolgáltató Zrt. Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény		36 fő	36 fő
Adománygyűjtés	Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Magyar Vöröskereszt nagykanizsai Területi Szervezete, Hölgklub, Család- és Gyermejkölési Központ, Karitás Nagykanizsai Szervezete		2600 fő	1820 fő
Internethasználat térítésmentes oktatása időseknek	Halis István Városi Könyvtár		172 fő	172 fő

64. számú táblázat: Az idősek számára kötelező feladatokon kívül biztosított többletfeladat, program 2017-ben (Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

A nyugdíjasok lakhatását biztosító önkormányzati bérlakások

Nyugdíjasház:

1997-ben épült meg Nagykanizsán a Kodály Z. u. 10. szám alatt található nyugdíjasház. A nyugdíjasház 2 épületből áll, melyben 15 db 1 szobás és 20 db másfél szobás lakás található. A lakások bérleti joga pályázat útján nyerhető el, bérlőként pedig azok a személyek jelölhetők ki, akik nagykanizsai állandó lakosok,

öregségi nyugdíjasok vagy az öregségi nyugdíjkorhatárt elérték és önmaguk ellátására képesek. A pályázók vállalják, hogy nagyobb önkormányzati bérlakásukat visszaadják az önkormányzatnak, vagy pénzzadományt fizetnek. Ezen lakásokra vonatkozó bérleti jogviszony határozott időre, a bérlő élete végéig szól.

A lakóház földszintjén 40 férőhelyes, nappali ellátást nyújtó idősek klubja létesült.

A klub alkalmazásában álló szakképzett dolgozók 24 órás ügyeletet látnak el. Minden lakásban nővérhívó került elhelyezésre, így szükség esetén gondoskodnak az orvosi ellátás biztosításáról. Igény szerint a gondozás, ápolás – ha a család nem tudja biztosítani - a házi gondozó szolgálat keretében valósítható meg. Abban az esetben, ha a lakó egészségi állapota oly mértékben romlik, hogy e miatt 24 órás ápolást igényel – ezt az intézmény nem tudja biztosítani -, és ezt családon belül nem tudják vállalni, saját kérésére gondozóházban illetve idősek otthonában kerül elhelyezésre.

A megüresedett kisebb alapterületű lakásokra az utóbbi években nincs jelentősebb számú érdeklődő. A pályázatot benyújtó nyugdíjasok elsősorban pénzzadomány megfizetésével kívánják a bérleti jogot elnyerni. 2017-ben az üres bérlakások száma a nyugdíjasházban 4 db.

A helyi önkormányzat által biztosított szociális ellátások

A szociális szolgáltatásokon kívül Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata a 6/2015. (II.16.) önkormányzati rendeletében foglaltak alapján – a *települési támogatás* keretében - az alábbi pénzbeli és természetbeni ellátásokat nyújtja, amelyek az idős lakosság helyzetének javítására is szolgálnak:

1. pénzbeli szociális ellátások

- ápolási hozzájárulás,
- rendszeres gyógyszer hozzájárulás,
- hátralékkezelési hozzájárulás,
- rendkívüli települési támogatás.

2. természetbeni szociális ellátás:

- lakásfenntartási hozzájárulás.

A fenti önkormányzati rendeletben szereplő szociális támogatások fajtái, azok jogosultsági feltételei, valamint a szociális segélyezésre fordított források a megyei jogú városok összehasonlításában is a rászoruló lakosságról való széles körű gondoskodást tükrözik.

Az önkormányzat idősügyi alapelvei, koncepciója és stratégiája

Alapelvek, célok

- függetlenség, részvétel, gondoskodás, önmegvalósítás, méltóság,
- a szociális minimum biztonság biztosítása mindenki számára,
- középpontban az ember, az egyén és a családok,
- mindennemű hátrányos megkülönböztetés, előítélet elutasítása,
- generációs hátrányok leküzdésének elősegítése,
- idős emberek elmagányosodásának enyhítése, életminőségük javítása,
- a helyi társadalom változó igényeihez, szükségleteihez igazodó, az idősügyet szolgáló rendszer működtetése,
- nyitott idősügyi politika, a civil szervezetek részvételének biztosítása,
- helyi nyugdíjas közösségek életének minőségét szinten tartó, javító intézkedések koordinációja, erkölcsi és a lehetőségekhez képest anyagi támogatásuk,
- odafigyelő, együttműködő döntéshozói és hivatali munka megszervezése,
- az idős emberek partnerként kezelése,
- közösségi ügyekben történő bevonásuk,
- érdekeik és jogos elvárásaik figyelembevétele,
- aktivitásuk – életkori sajátosságaiknak megfelelő – fenntartása,
- közösségeiknek, érdek-képviselői szervezeteiknek a működéséhez szükséges feltételek biztosítása.

Az **Idősügyi Koncepció** bevezetőjében meghatározza a célcsoportot, majd idősügyi politikájának alapelveit, céljait. A célokat és alapelveket elemzi, s megoldási lehetőségeket vázol fel. Elemzi a város gazdasági helyzetét, a lakosság korösszetételét, bemutatja az önkormányzat által biztosított pénzbeli, természetbeni

ellátásokat, szociális szolgáltatásokat. Célokat határoz meg az Idősek Otthona, az egészségügyi ellátás, a kulturális szolgáltatások, az idősek biztonsága, az élethosszig tartó tanulás, az érdekképviselés, és az együttműködés témáit érintve.

A város legaktívabb időskorú lakói 29 nyugdíjasklubban élik közösségi életüket. A klubéletben résztvevő időskorúak száma meghaladja a 2000 főt.

Ebből:

- azonos foglalkozásúak közössége (pl. Pedagógus Klub, Honvéd Egyesület, Kórház Klub)
- hagyományos nyugdíjas klub (pl. Miklósfai Klub, Belvárosi Klub)
- elsősorban egészségügyi érdekeltségű (Napfény Egyesület, Szívbeteg Egyesülete)
- speciális érdekeltségű (pl.: Tüttő János Nótaklub, Hölgklub, VOKE Kertbarátok Klubja)

Speciális helyet foglal el a palettán az Egyesített Szociális Intézmény három helyi klubja. Ezek az idősek is egyre többször vesznek részt városi szervezésű, vagy egy-egy klub által rendezett programokon.

Jelenleg valamennyi idős közösség működési helyszíne biztosított (közművelődési intézményben, munkahelyen, iskolában stb.)

Az életmód egyik fontos tényezője a szabadidő eltöltésének módja, ezért a kulturális lehetőségek biztosítása az idősek számára is kiemelten fontos.

A kultúra és sport, életen át tartó tanulás, aktív részvétel, önmegvalósítás:

- A város legaktívabb időskorú lakói – közel kétezer fő, 29 nyugdíjasklubban - élik közösségi életüket. Az önkormányzat ehhez, közművelődési intézményeiben térítésmentesen közösségi teret és szakmai segítséget biztosít,
- Az önkormányzat kulturális alapjából elnyert támogatások a klubok gazdagabb, tartalmasabb kulturális életét teszik lehetővé,
- Az időskorúak rendelkezésére áll a Mindenki Sportpályája,
- A Halis István Városi Könyvtárban a számítógép és internet használatával ismerkedhetnek folyamatosan az időskorúak, szerezhettek új ismereteket változó világunkról,
- A városi nagy rendezvények kiemelt eleme a helyi hagyományok őrzése, melyben az időskorúak tapasztalata pótolthatatlan érték. A Dödölle Fesztivál, a kiskanizsai Sáskaajárás, a Miklósfai Mindenki Háza hagyományos répa étkeket készítő programjaiban az idősek szívesen vesznek részt, átörökítve tudásukat, tapasztalatukat,
- Az Időügyi Tanács szervezésében a város idősei bekapcsolódnak minden olyan városi kezdeményezésbe, melyben segíthetnek vagy a város érdekében cselekedhetnek,
- Több mint húsz éves hagyomány Nagykanizsán, a közelet különböző területén a városért végzett áldozatos, kiemelkedő munka elismerése a város által alapított és adományozott kitüntető címekkel. A kitüntetettek 30-50%-a időskorú, kivételt ez alól a Nagykanizsa Díszpolgára kitüntető cím képez, melynek kitüntetettjei 90%-ban időskorúak, illetve posthumus kerülnek átadásra.
- A város 100 éveseit minden évben a város vezetői köszöntik, megajándékozzák,
- A generációk közeledését erősíti a díszdiplomás, nyugdíjba vonuló és pályakezdő pedagógusok együttes köszöntése,
- Az időskorúak megbecsülését, szeretetét, tiszteletét jelzik a részükre szervezett nőnapi, karácsonyi városi szintű, illetve kisebb közösségeknek szervezett köszöntések.

Nagykanizsa város sok olyan munkaformát, programot tud felmutatni, amely a generációk közötti együttműködést mutatják be. Ezek elsősorban a kölcsönös tanulást az időskorúak és a fiatalok célozták meg, természetesen minden esetben az összefogást példázták. Ezek a következők:

- Miklósfai Kerekpálya Verseny
- Országos Farsangi Fánkfesztivál
- Város Napja
- Generációk Napja
- Kanizsai Sárkányhajó Bajnokság
- Kanizsai Bor- és Dödölle Fesztivál
- Idősekért Ünnepi Hét

- Tortafesztivál

A város idősei a fiatalokkal együtt ezen kívül bekapcsolódnak minden olyan városi, önkormányzati kezdeményezésbe, melyben segíthetnek vagy a város érdekében cselekedhetnek pl.: városi faültetés, tavaszi virágosítása akció, TeSzedd! akció.

Szeniorok Iskolája, időügyi internetes honlapok

Az Időügyi Tanács 2015. novemberében döntött a korábbi önálló statikus internetes honlap (www.nagykanizsa.60plus.hu) továbbfejlesztéséről, egy önálló, a nagykanizsai idősök, időügyi klubok aktív és sokrétű tevékenységét folyamatosan bemutató hírportál létrehozásáról. A tanács az interaktív honlap informatív jellegének erősítése, folyamatos fejlesztése, a tevékenységet segítő tárgyi eszközök beszerzése, a különböző pályázati lehetőségek kihasználása érdekében indokoltnak tartotta az együttműködés kiszélesítését – a Tanács tevékenységét alapszabályokban felvállaló – civil és egyéb szervezetekkel. Az idősök informatikai képzését szolgáló **ezüstnet** tanfolyamok kiegészültek idegen nyelvi (angol és német) tanfolyamokkal, amelyek a szeniorok iskolájaként váltak ismertté a városon túl is. A jelentkezők 2018. év őszén már a kilencedik szemesztert kezdték meg, a megelőző években meghirdetett tanfolyamokon közel 1500 időszerű vett részt, az oktatás a város középiskolai diákjainak - közösségi szolgálat keretében – közreműködésével valósul meg. A Szenior Hírtál 15 fős szerkesztőbizottsága a diákok kiválasztását követően 2016 februárjában kezdte meg működését. A Batthyány Lajos és a Dr. Mező Ferenc Gimnázium közösségi szolgálatos diákjainak szerkesztésében az időügyi klubok és az Időügyi Tanács által beküldött anyagok felhasználásával április végére el is készült a hírportál (www.szenioroklapja.hu), melynek ünnepélyes avatására májusban került sor. 2017-ben a két gimnázium mellett a Zsigmondy SZKI diákjai is bekapcsolódtak a szerkesztői tevékenységbe, ennek eredményeként 2017 év végéig már több, mint 600 cikk tudósítás, dokumentum készült. Az eltelt időszak azt igazolja, hogy a klubok olyan aktívan vesznek részt az anyagaik összeállításában, hogy szinte meghaladta a diák-szerkesztőbizottság kapacitását. A beérkezett javaslatok alapján a továbbfejlesztést két irányban határozták meg. Szociális és egészségügyi keretre nyújtottak be pályázatot. Ez utóbbihoz tartozik a 2014-ben létrehozott WebDoktor felület továbbfejlesztése, ezen belül a nyilvános és zárt (orvos-beteg) WebDoktor fórumrendszer kialakítása. A felvázolt két fejlesztéssel a Szenior Hírtál az időskori aktivitás egyik legfontosabb színterévé, egy többgenerációs, igazi nagykanizsai közösségi portállá válhat.

Önkormányzati időügyi együttműködés

Az önkormányzat idősökkel való együttműködésének legfőbb fóruma a 2003. óta folyamatosan (jelenlegi formájában 2007. óta) működő Időügyi Tanács. Az Időügyi Tanács Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata mellett működő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület.

Az Időügyi Tanács célja az időszerű emberek életkörülményeinek figyelemmel kísérése az általuk, valamint a civil és egyéb szervezetek által jelzett problémáknak az önkormányzat és szervei, tisztségviselői részére történő jelzése.

Az Időügyi Tanács tagjai:

- a) elnöke a polgármester
- b) önkormányzati képviselő 1 fő
- c) a helyi közelet ismert, megbecsült, idősökkel is foglalkozó személyiségei közül 3 fő
- d) a városban működő és az idős emberek, illetve azok meghatározott csoportjának érdekeit képviselő szervezetek, önkormányzati képviselők delegálása alapján további 10fő, az alábbiak szerint:
 - Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény 1 fő
 - Nagykanizsai Család- és Gyermekejóléti Központ 1 fő
 - időügyi szervezetek 2 fő
 - egyházak 1 fő
 - Bagola, Bajcsa, Kiskánizsa, Miklósfő és Palin városrészek 1-1 fő

Az önkormányzat részéről az együttműködés operatív felelőse a Polgármesteri Hivatal Humán és Hatósági Osztályának vezetője, aki koordinálja, segíti, ill. biztosítja az együttműködés feltételeit.

A Nagykanizsai Család- és Gyermejkölési Központ szociális információnyújtást és családsegítést végez, különös tekintettel az időskorú népességre. Az idősok számára biztosított fogadóórákon elindított ügyekben hatáskörének megfelelően eljár.

Az Egészségügyi Alapellátási Intézmény a háziorvosi szolgálaton keresztül biztosítja az idősok egészségügyi ellátását gyógyítás, rehabilitáció, gondozás formájában.

A Nagykanizsai Rendőrkapitányság programot dolgozott ki az idősok áldozattá válásának megelőzése érdekében.

A Civil Kerekasztal Egyesület célja a városban működő civil szervezetek, köztük az idősoket tömörítő szervezetek eredményes működésének és a városi döntéshozatalban való részvételüknek az elősegítése, tevékenységeik összehangolása.

A Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény biztosítja a rászoruló idősokorúaknak az étkezést, házi nappali és átmeneti ellátást, valamint a tartós bentlakásos elhelyezést. Fő szervezője az "Idősokért Nagykanizsán" Ünnepi Hét programjainak.

A Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete olyan szociális szolgáltatásokat tart fenn és bővít folyamatosan, amely lehetővé teszi az idős emberek otthonunkban történő ellátását (szakosított házi gondozás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, gyógyászati segédeszközök kölcsönzése stb.).

A Kanizsa Újság és a Kanizsa Tv tájékoztatást nyújtanak a helyi eseményekről, bemutatják az Idősügyi Tanács, valamint a klubok tevékenységét.

Az önkormányzat kiemelt partnerként kezeli az idősügyi együttműködésben azt a városban működő 29 idősügyi szervezetet, klubot, egyesületet, melynek nemcsak részesei, élvezői, hanem aktív formálói is a város idősügyi politikájának, programjainak.

Az idősügyi együttműködés koordinációjában az Idősügyi Tanács szerepe jelentős, hiszen összetétele, az éves munkaterve szerint áttekintett idősügyi problémák jelzései, az idősügyi és az együttműködő szervezetekkel kialakított kapcsolatrendszere napi segítséget jelent az önkormányzat idősügyi együttműködésének hatékony megszervezésében.

2009. október 15-én Nagykanizsa Megyei Jogú Város Idősügyi Tanácsának kezdeményezésére megalakult Nagykanizsán az **Idősügyi Kerekasztal**.

Alapító tagjai: Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatal Humán és Hatósági Osztálya, Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlésének Humán Bizottsága, Idősügyi Tanács, Nagykanizsai Család- és Gyermejkölési Központ, Nagykanizsai Egyesített Szociális Intézmény, Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Egészségügyi Alapellátási Intézménye, Magyar Vöröskereszt Nagykanizsai Területi Szervezete, Máltai Szeretetszolgálat, Civil Kerekasztal Egyesület és a Magyar Karitás Helyi Szervezete. 2010 márciusában csatlakozott a Zala Megyei Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szervezete.

Az alapítók az alapításkor készített állásfoglalásban meghatározták feladataikat:

- A Kerekasztal időszakonként áttekinti a hatáskörébe tartozó szervek - alapító tagok - fogadóóráinak tapasztalatait.
- Az Idősügyi Kerekasztal Információs füzetet jelentetett meg a Nagykanizsán igénybe vehető szociális ellátásokról, amely segítséget nyújthat a szolgáltatásokban és lehetőségekben történő eligazodáshoz.
- Az Idősügyi Kerekasztal tevékenységéről, határozatairól évente tájékoztatja Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatát, valamint az illetékes szerveket, szervezeteket.
- Az Idősügyi Kerekasztal szükség szerint, de legalább évente egyszer összeül az idősok érdekében végzett következő évi munka összehangolása céljából.

Újbuda polgármesterének kezdeményezésére 2013. június 17-én tizennégy önkormányzat – köztük Nagykanizsa Önkormányzata – kötött együttműködési keret megállapodást az idősok helyzetének javítására. Az összetett program célja, hogy az idősoket bevonják a közösségi életbe, és tehermentesítsék az ellátórendszert. A keret megállapodást Győr, Miskolc, Szolnok, Nagykőrös, Tatabánya, Nagykanizsa, Pusztaderics, valamint Budapest III., IX., XI., XIII., XIV., XV., XXI. kerülete írta alá.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A fogyatékos személyek segítséget igénylő emberek. Életük nem kevesebb, és nem több, egyszerűen más, másfajta emberi élet. A fogyatékos ember a betegekhez, az idősekhez, a gyermekekhez hasonlóan segítségre szorul.

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a fogyatékossgal és tartós betegséggel élő személyek iskolai végzettség alapú statisztikáit az összes, kérdésre válaszoló személy adataival összehasonlítva a legszembetűnőbb megállapítás, hogy míg a fogyatékossgal élők között mintegy 56%, és a tartós betegséggel élők között 49% nem rendelkezik legalább szakmával, addig az összes válaszolónál ez az arány csak 37,5%. Ennél is szomorúbb, hogy majdnem kétszer akkora a diplomások aránya az összes válaszadó között, mint a fogyatékossgal élők között.

Ez a szomorú tény feltételezhetően 2 fő tényezőnek köszönhető:

- a fogyatékossgal és tartós betegséggel élők oktatáshoz való hozzáféréseinek alacsonyabb szintje,
- a végzettséggel betölthető munkakörök egészségkárosító hatásai: az alacsony iskolai végzettséggel ellátható munkakörök munkakörülményei és terhelése sokkal több egészségkárosodás forrása, mint a szellemi munkaköröké, emiatt a fizikai jellegű munkakörökben dolgozók között több ember szenvedhet el egészségkárosodást, tartós betegséget vagy fogyatékossgat.

A tartós betegséggel és fogyatékossgal élők alacsonyabb iskolai végzettsége kihat a munkaerő-piaci lehetőségekre, bár az elmúlt években nőtt a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatási rátája 30 %-ra a korábbi 16%-hoz képest. Az iskolázottsági helyzet egyik legszomorúbb aspektusa, hogy a munkaadók inkább csak fizikai munkakörökben teremtenek munkalehetőséget a megváltozott munkaképességű emberek számára. Ezek igen gyakran az egészségkárosodás és a megmaradt képességek jellege miatt foglalkozás-egészségügyi szempontból nem a legmegfelelőbbek, és emiatt kevésbé betölthetőek a megváltozott munkaképességű célcsoport nagy része számára.

Ezen okok miatt az állam egyetlen, valódi kitörési pontja a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának növelésében és a foglalkozási rehabilitációban a megváltozott munkaképességű személyek szakképzésének fokozott mértékű elősegítése és iskolázottságának javítása lehet csak, azonban ez egyéb okok miatt sokszor csak nehézkesen megvalósítható.

Fogyatékossg típusa és akadályozottság

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a mozgássérült fogyatékossgal élők vannak a legnagyobb arányban az összes fogyatékos személyen belül, ami munkaerő-piaci szempontból kiemelten fontosá teheti az akadálymentesítés és a távmunka szerepét a munkaerő-piacra történő visszavezetésben.

Beszédes adat, hogy a közlekedés és a mindennapi élet minden második fogyatékossgal élő ember számára problémát jelent. A válaszadó fogyatékos személyek 10%-a azonban azt a választ jelölte meg, hogy semmilyen szempontból nem jelent számára akadályt fogyatékossga.

Az alábbi táblázat kiemelten a tanulás és munkavállalás valamint a fogyatékossg viszonyát mutatja be:

A fogyatékossg típusa, tartós betegség	Tanulásban, munkavállalásban akadályozza
Autista	51,5%
Értelmi fogyatékos	51,5%
Beszéd fogyatékos	40,5%
Mentálisan sérült (pszichés sérült)	37,1%

Beszédhibás	35,9%
Siket	31,6%
Egyéb	28,0%
Vak	25,9%
Súlyos belszervi fogyatékos	23,9%
Siketvak (látás- és Hallássérült)	21,2%
Gyengénlátó, aliglátó	21,1%
Mozgássérült	20,4%
Ismeretlen	15,7%
Nagyothonhalló	14,8%

65. számú táblázat: A fogyatékosok típusa és a munkavállalásban való akadályozottság

(Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés)

Az adatokból jól látható, hogy átlagban a fogyatékosokkal élők egynegyede az, aki tanulás és munkavállalás terén akadályozottságot él meg fogyatékosága miatt. Ezen belül az értelmi sérültek, a kommunikációban akadályozott fogyatékosokkal élők és a mentális betegségben szenvedők élik meg fogyatékoságukat a munkavállalásban komolyan akadályozó tényezőként.

Ezekből az adatokból két fontos dolog következhet:

- egyrészt a foglalkoztatáspolitikai és a jogalkotók legfontosabb feladata az kell, hogy legyen, hogy azok a fogyatékos személyek (a választ adók 75%-a), akik nem érzik akadályt a fogyatékoságukat, megfelelő képzési és munkalehetőségekhez juthassanak és munkába tudjanak állni
- másrészt az ellátási rendszer átalakítása és a felülvizsgálatok ellen tiltakozó rokkant érdekvédelmi szervezetek fel kell, hogy ismerjék tagjaik nagy többsége nem tarja magát munkaképtelennek.

A Magyarországon élő fogyatékosok létszámára és fogyatékoságuk mértékére sajnos adatok nem állnak rendelkezésre, melyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékosokkal élők lakhatási, egészségügyi és szociális helyzetéről.

Általánosságban elmondható, hogy a fogyatékosokkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Az önkormányzat feladata olyan környezet megteremtése, hogy egyenlő eséllyel érvényesülhessenek a mindennapi életük, a lakhatás, a közlekedési eszközök használata, szociális és egészségügyi ellátás, iskoláztatás és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A célcsoport jellemzői:

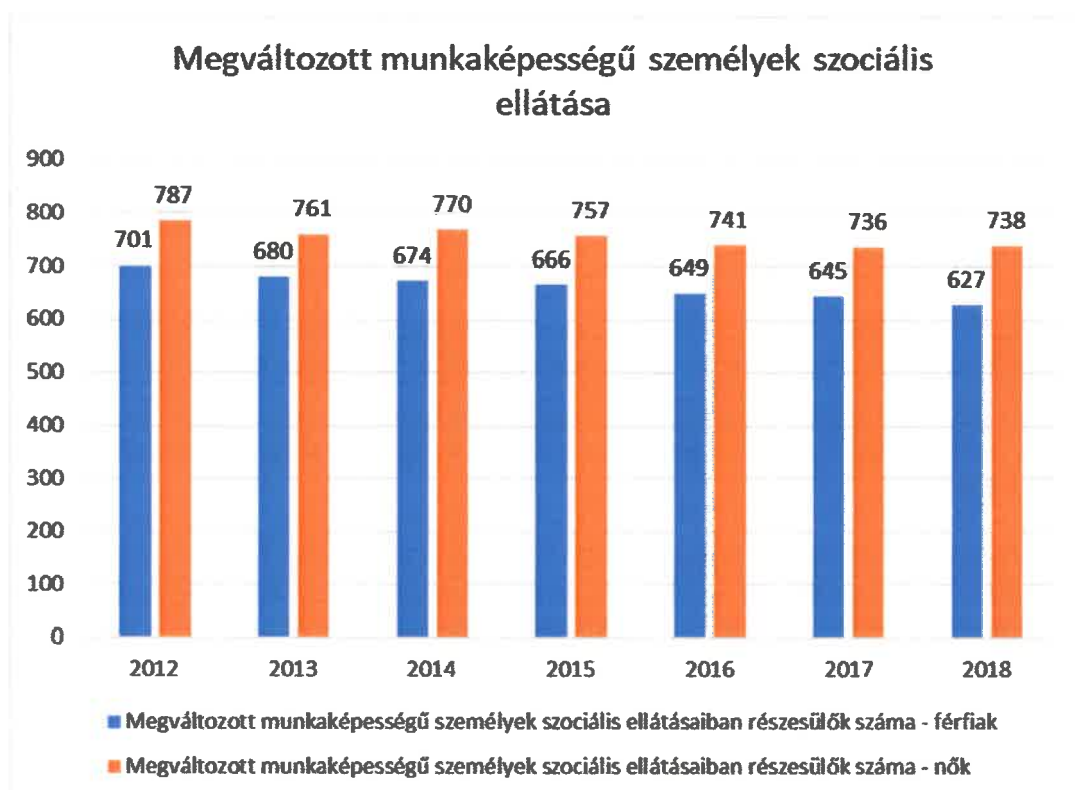
- a „fogyatékos” jelző sértő
- mozgási, látási, hallási, mentális, kommunikációs funkciókban sérült emberek
- FNO (Funkcióképesség, fogyatékos és egészség nemzetközi osztályozása), mint értékrend (komplex személyiség: valaminek a hiánya + működő testi funkciók)
- Magyarországon rendkívül alacsony a foglalkoztatottságuk
- magas rokkantsági, egészségkárosodási kiadások
- védett foglalkoztatás: fennmaradását a piac nem befolyásolja, a versenytől az állami támogatás megvédi
- integrált foglalkoztatás: egy munkacsoportban dolgozó munkavállalók max. 5-10 %-a tartozik a minősített fogyatékos emberek kategóriájába
- szegregált foglalkoztatás: 10 %-nál több a minősített fogyatékos emberek foglalkoztatása

- minden 25 főt, vagy annál több személyt foglalkoztató munkaadó köteles a munkavállalóinak 5 %-ban megváltozott munkaképességű személyt foglalkoztatni
- „egyetemes tervezés”: az emberek szükségleteire már a körülvevő világ tervezésekor oda kell figyelni
- egyenlő esélyű hozzáférés: szolgáltatás, épület, információ

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2012	701	787
2013	680	761
2014	674	770
2015	666	757
2016	649	741
2017	645	736
2018	627	738

Forrás: TeIR, KSH Tstar

2012. január 1. napjától a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai:

- rehabilitációs ellátás
- rokkantsági ellátás

A megváltozott munkaképességű személyek száma csökkenő tendenciát mutat. Az egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban (aktív korúak ellátása egészségkárosodott jogcímen) részesülők száma alacsony, csekély emelkedést mutat, az ellátottak száma viszonylag állandó.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012	16	0	0
2013	18	0	0
2014	17	0	0
2015	17	0	0
2016	21	0	0
2017	20	0	0
2018	20	0	0
2019	21	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

Városunkban a szociális ellátások igénybevevői között jelen vannak a fogyatékkal élő személyek is. Számukra elérhető szolgáltatások: családsegítés, étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, nappali ellátás, bentlakásos (átmentő és tartós) ellátási formák.

A táblázat adataiból megállapítható, hogy a családok még mindig megpróbálják hozzátartozóikat családi környezetben gondozni, napközbeni felügyeletüket biztosítani. A nappali ellátást nyújtó intézményben az iskolaév befejeztével csekély számban megjelennek azon ellátottak, akiket évközben bentlakásos iskolában vannak.

Nagykanizsán nincs egyházi, illetve civil fenntartású, fogyatékosok nappali ellátását biztosító intézmény. Az önkormányzat által fenntartott intézményben a nappali ellátás vonatkozásában nincs várólista, a jelentkezőket várakozási idő nélkül tudják fogadni.

Fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlyba mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Az önkormányzatok nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kíséri, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása.

A fogyatékossgal élők (különösen a látás- és hallásfogyatékosok) a munkavállalók leghátrányosabb helyzetű csoportját képezik. A foglalkoztatás, a rehabilitáció, az egyenlő esélyű hozzáférés a társadalmi integráció szempontjából kulcsfontosságú terület, hiszen lehetővé teszi számukra a társadalmi kapcsolatok kialakulását, a társadalomba való beilleszkedést. A dolgozó fogyatékos emberek is fizetést kapnak, személyi jövedelemadót és társadalombiztosítási járulékot fizetnek, hasznos tagjai a társadalomnak.

A Nagykanizsai Városi Tanács 1967-ben hozta létre a Szociális Foglalkoztatót azzal a céllal, hogy a szociálisan rászoruló és a megváltozott munkaképességű embereknek munkát biztosítson. 2007-ben az intézmény a támogatási feltételek változása miatt átalakult közhasznú társasággá, majd 2009-ben nonprofit Kft.-vé. A Nonprofit Kft. alapító okiratában fő közhasznú tevékenységként a rehabilitációs foglalkoztatást jelölte meg. A társaságot abból a célból hozták létre, hogy a Nagykanizsa városában és vonzáskörzetében élő megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatása érdekében a személyek egészségi állapotuknak és fogyatékoságuknak megfelelő munkahelyi környezetben, képességeikkel elérhető legmagasabb szintű foglalkoztatásban részesüljenek.

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal 2010-ben „Kiemelt Tanúsítvány”-nyal védett foglalkoztatóvá minősítette a céget.

A Kanizsa Rehab Nonprofit Kft. jelenleg *198 főt foglalkoztat, melyből 156 fő megváltozott munkaképességű.*

A foglalkoztatás három fő területen folyik:

- nyomda
- varroda
- alkatrész összeszerelés

A Kanizsa Rehab Nonprofit Kft.-nél a megváltozott munkaképességű munkavállalók köre 2015 novembertől egy speciális csoporttal bővült, ugyanis ettől az időponttól kezdődően autizmus spektrum zavarral élő személyeket is munkavállalóink között tudhatunk. Számukra külön csoport szobákat alakítottunk ki, ahol a készségfejlesztés mellett szakszerűen gondoskodnak szakembereink a munkába való beilleszkedésről.

A Kanizsa Rehab Nonprofit Kft. 2014. októberében nyitotta meg mintaboltját Nagykanizsa szívében, az Erzsébet tér 1. szám alatt, a szökőkúttal szemben a Vasember Ház épületében.

A foglalkoztató megalakulásától 48 éven keresztül az Önkormányzat tulajdonában lévő, eredetileg börtönnek épült épületben működött. Az épület strukturális kialakítása, valamint alapterületének szűkösége rendkívül megnehezítette a termelői tevékenység végzését, a hatékony gazdálkodást. Ezen fizikai adottságok mellett egyre nehezebb volt a munkavédelmi szabályok betartása is, ami indokoltá, és egyben egyre sürgetőbbé tette a társaság alkalmasabb telephelyre költözését. A költözés egy, az Önkormányzat által elnyert pályázat kapcsán valósult meg, ami 2015 októberében lezajlott, és így a korábbinál közel háromszor nagyobb alapterületen, teljeskörűen akadálymentesített körülmények között dolgozhatnak a megváltozott munkaképességű munkavállalók. Az új telephelyen nem csak fentiek jelentettek előrelépést, hanem a termelési tevékenységek tekintetében is korszerű, a XXI. század elvárásainak megfelelő struktúrával és gépészettel rendelkező épületben folyhat a tevékenység.

Rehabilitációs hozzájárulás:

A munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak átlagos statisztikai állományi létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek átlagos statisztikai állományi létszáma nem éri el a létszám öt százalékát, vagyis a kötelező foglalkoztatási szintet.

A kötelezettség kiterjed a nemzetgazdaság valamennyi szektorára, kivétel

- a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény hatálya alá tartozó fegyveres szervet, valamint
- a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter felügyelete alá tartozó, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetet.

A rehabilitációs hozzájárulás mértéke a tárgyév első napján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alaphér kötelező legkisebb összegének kilencszerese/fő/év. 2018. január 1-jétől az alaphér kötelező legkisebb összege havibér alkalmazása esetén 138 000 forint.

A megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációját és foglalkoztatását segítő projektek:

TÁMOP-1.1.1-12/1 projekt

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal keretében valósult meg a TÁMOP-1.1.1-12/1 "Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése" elnevezésű projekt. A projekt 2012. 11. 01. -tól 2015. 11. 30. napjáig tartott 37 hónapon keresztül.

A program célcsoportjai:

1. Akik a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján rehabilitálhatóak, ezen belül foglalkoztathatóságuk rehabilitációval helyreállítható vagy tartós rehabilitációt igényelnek, rehabilitációs ellátásban részesülnek és vállalják az együttműködést a Rehabilitációs Szakigazgatási Szervvel.
2. Akik rehabilitációs járadékban részesülnek és vállalják az együttműködést a Rehabilitációs Szakigazgatási Szervvel.

A projekt által célcsoportba tartozó megváltozott munkaképességű személyek számára nyújtott segítség a munkaerő kínálatának bővítésén és a munkaerő kereslet élénkítésén alapult.

4 M szolgáltatás

A 4M szolgáltatás 2002-től 2015-ig a Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának szakmai, módszertani felügyeletével és pénzügyi támogatásával nyújtotta szolgáltatásait.

EFOP 1.1.1 projekt

Az EFOP1.1.1 „Megváltozott munkaképességű emberek támogatása” kiemelt projekt célja a megváltozott munkaképességű személyek nyílt munkaerőpiaci integrációjának elősegítése, foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások nyújtásával és munkaerőpiaci aktív eszközök alkalmazásával.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt, és a támogató szolgálattól sem kap segítséget.

A 2011. évi népszámlálási adatokból megállapítható, hogy átlagban a fogyatékossgal élők egynegyede az, aki a munkavállalás terén akadályozottságot él meg fogyatékossga miatt. Ezen belül az értelmi sérültek, a kommunikációban akadályozott fogyatékossgal élők és mentális betegségben szenvedők élnek meg fogyatékossgukat a munkavállalásban komolyan akadályozó tényezőként.

A hátrányos megkülönböztetés valós probléma, de erről adatok városunk vonatkozásában nem állnak rendelkezésre. Az ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkenhetnek.

Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékos személyek részére biztosított helyi szolgáltatások:

- támogató szolgáltatás
- fogyatékosok nappali intézménye
- fogyatékosok otthona
- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítő szolgálat

Szivárvány Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézmény: Az intézmény egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény, ellátott feladatai: általános iskolai nevelés-oktatás (alsó – felső tagozat), speciális szakiskola, óvodai nevelés, fejlesztő nevelés-oktatás, szakiskolai nevelés-oktatás, gyógypedagógiai/konduktív oktatás - fejlesztés, utazó gyógypedagógusi hálózat működtetése.

Fogyatékkal Élők Otthona:

Az egyes szakosított szociális és gyermekvédelmi szakellátási intézmények állami átvételéről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXII. törvény alapján 2013. január 1. napjától a fogyatékos személyek otthona és a fogyatékos személyek gondozóháza szociális szakellátás állami feladat.

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata 2004. évben új intézményt létesített a fogyatékosok ellátásának biztosítására. A Zala Megyei Szivárvány Egyesített Szociális Intézmény Holdfény Otthona lakóházas környezetben, tömegközlekedési eszközzel jól megközelíthető, akadálymentesített intézmény.

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. A fogyatékos személyek otthonában az a fogyatékos személy vehető fel, akinek oktatására, képzésére, foglalkoztatására, valamint gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség. A férőhelyek száma: 60 fő. A férőhely kihasználtság 100 %-os, az intézmény csak várakozással tudja fogadni az ellátás iránti igényeket. Várólista 20 fős.

Fogyatékkal Élők Nappali ellátása

Az intézmény mindennapi tevékenységének alapja az értelmileg/és vagy halmozottan sérült fiatalok nappali ellátásának biztosítása a meglévő képességek, készségek fejlesztése és szinten tartása. Mindezek teljesítésének alapja a normalizáció, participáció, valamint a napközi otthon lehetőségeihez mértan az integráció. A gondozók és terápiás munkatársak tevékenységüket komplex rehabilitációs szemlélet mentén, a meg lévő képességekre építve, rendszerszemlélettel végzik.

A fogyatékkal élők társadalmi integrációjuk megvalósulása érdekében szükségleteikhez, igényeikhez igazodó gyógypedagógiai fejlesztő és szinten tartó, valamint terápiás és munkajellegű tevékenységekben vettek részt. Biztosított a személyre szabott bánásmód, a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni és csoportos megbeszélések, a családdal való folyamatos kapcsolattartás.

A napközi otthonba járók kor szerinti összetételére jellemző, hogy nagyobb számban vannak a fiatal és középkorúak, többségében férfiak. A fogyatékossgot valamilyen tartós betegség vagy születési károsodások idézték elő. Minden ellátott rendelkezik havi rendszeres jövedelemmel. A gondnoki teendőket, nagyobb részt a szülők látják el, akik rendszeresen és aktívan részt vesznek a napközi otthon életében. Hivatásos gondnoka kettő ellátottnak van.

A 2017. évben sikerült betölteni az engedélyezett férőhelyszámot, valamint növelni az otthonban eltöltött időt és ellátotti létszámot, ezáltal a kihasználtsági mutatót is.

Támogató szolgáltatás

A támogató szolgálat elsődleges, minden tevékenységét meghatározó feladata az önálló életvezetés támogatása, igazodva az igénylő életkorához, fogyatékosága típusához, mértékéhez, élethelyzetéhez és képességeihez.

A fogyatékossgal élő személy saját lakóhelyén, lakókörnyezetében történő segítése, életvitelének megkönnyítése elsődlegesen a lakáson kívüli köz- és egyéb szolgáltatások elérésével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtással. Ennek érdekében a fogyatékossgal élő személy lakókörnyezetében, lakásán lát el a szolgálatunk segítő feladatokat.

Támogató szolgálatunk működésének célja, hogy a fogyatékkal élő személyek életminőségét javítsa, valamint a társadalmi integrációt elősegítse. Az életminőség javítását szolgáló személyi segítő tevékenység az ellátott állapotához, szükségleteihez igazodó egyéni gondozási terv alapján történik.

a) Szállító szolgáltatás

Szállító szolgálat biztosítja a hozzáférést a különböző közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi, szociális, kulturális és egyéb szolgáltatásokhoz. A szolgáltatások nyújtásával elérhető, hogy a kliens segítséggel, de önállósága megtartásával tudja hivatali és egyéb ügyeit intézni, illetve igénybe venni a különböző szolgáltatásokat. Az aktív társadalmi részvétellel elősegíti az integrációt, illetve az ellátott teljesebb életet élhet, elszigetelődés nélkül. 2017. évben személyi szállítást igényelt 36 fő.

b) Személyi segítés

A támogató szolgáltatás személyi segítő tevékenysége széles körű, magába foglal minden olyan tevékenységet, melyet a fogyatékos személy végezne, de funkciókárosodása miatt nem, vagy csak részlegesen képes elvégezni. 2017. évben a személyi segítséget igényelt ellátottak száma: 20 fő

Városunkban a Magyar Máltai Szeretetszolgálat fenntartásában működik még támogató szolgáltatás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az Szt. alapján biztosított ellátások:

Pénzbeli ellátások

- időskorúak járadéka
- aktív korúak ellátása

Természetbeni ellátások:

- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság
- közgyógyellátás

A helyi önkormányzat rendelete alapján biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások:

- lakásfenntartási hozzájárulás
- rendkívüli települési támogatás
- hátraleékezelési hozzájárulás
- rendszeres gyógyszer hozzájárulás

Az önkormányzatunknál nem tartjuk nyilván, hogy a pénzbeli, illetve természetbeni ellátásban részesülők fogyatékos emberek-e, mert itt a szociális rászorultság az elsődleges.

Más jogszabályok alapján nyújtott ellátások:

- Fogyatékossgai támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékossgai támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.
- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

- aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékosügyben is a társadalmi szemléletváltás az egyik legnagyobb kihívás. Mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új fogalmat nyert. Ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek (hangos térkép, undukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.). Tehát ma már nem csak az épületek akadálymentesítéséről beszélünk.

Fentiekén túl küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedté váljon a Mainstreaming szemlélete, vagyis az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata.

Ugyancsak elengedhetetlen, hogy alapkövetelménnyé váljon az „egyetemes tervezés” módszere. Ennek lényege, hogy a használati tárgyaktól az épületeken át egészen a közszolgáltatásokig mindent úgy kell megtervezni, hogy az már a létrejöttékor eleve megfeleljen az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek, s hogy ezért ne kelljen – jelentős idő, energia és pénz ráfordítással – utólag akadálymentesíteni.

Azok a területek, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják:

- **Környezet:** A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))
- **Kommunikáció:** A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékoztató és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §)
- **Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés:** A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - bevezetheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)
- **Közlekedés:** A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a

fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §)

- Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. (Fot. 11 §)
- Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.
- Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13 - 14. §).
- Foglalkoztatás (Fot. 15-16. §.)
- Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló -gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká.
- Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §)
- A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében.
- A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselésének lehetőségének támogatása kiemelt feladat.

Települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése részben megoldott. Ezen követelménynek való megfelelés hiánya nem mindig pénzügyi kérdés, egyes esetekben (pl. Család- és Gyermekjóléti Központ) az építészeti megoldások nem teszik lehetővé az akadálymentesítést.

Sajnos az önkormányzat épülete csak részben akadálymentesített. Az épület fizikai megközelítése megoldott, ügyfélfogadás, mozgáskorlátozott illemhely a földszinten kialakításra került. 2007-ben a városháza akadálymentesítésére előzetes megvalósíthatósági tanulmány készült, mely az épület komplex akadálymentesítését tűzte ki célul:

- akadálymentes parkoló építését,
- bejárat akadálymentesítését,
- lift, illetve a szintkülönbségek áthidalására emelőplatformok beszerelését,
- a belső akadálymentes közlekedési feltételek teljesítését,
- az épület fény – és hangtechnikával kiegészített info-kommunikációs akadálymentesítése.

Célunk, hogy a jogszabályi előírások, illetve a helyi társadalmi igényeknek megfelelően mielőbb megvalósulhasson a komplex akadálymentesítés, mellyel biztosítható a fogyatékos személyek esélyegyenlősége. Ehhez kapcsolódóan további cél lehet az önkormányzat honlapjának akadálymentesítése is.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően az utóbbi években épített új, illetve felújított közintézmények fizikai megközelíthetőség, használat szempontjából akadálymentesítettek, egyes intézmények (pl. Meseház Bölcsőde, Városi Fogászat, Rozgonyi u. 5. szám alatt 2 gyermekorvosi rendelő és 4 védőnői szolgálat) ellátást nyújtó épületek komplex akadálymentesítése is megtörtént.

Az önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

Az egészségügyi alapellátást nyújtó szolgáltató épületek 90 %-a akadálymentesített, egy részükben komplex akadálymentesítés valósult meg. A már állami tulajdonba került kórház akadálymentesített.

Fontos lenne, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban vegyenek részt egészségügyi szűrővizsgálatokon. Az ezeken való részvételről nincsenek pontos adataink, de a prevenció fontossága miatt mindenképpen indokolt ezen vizsgálatoknak a legszélesebb körben történő biztosítása.

A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés, a lakóépületek, szolgáltató épületek az akadálymentesítettségében részben biztosított.

A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. Ennek érdekében szükséges lenne, hogy az önkormányzat érintett dolgozói kapcsolódjanak be olyan tréningekbe, illetve képzésekbe, ahol ezek a tudások megtanulhatók (pl. jelnyelvi képzés).

A munkahelyek akadálymentesítettségéről nincs információ.

Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközök, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is – részben alkalmasak a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételekre. *Az önkormányzat folyamatosan törekszik pályázati források bevonásával a teljes akadálymentesítés megvalósítására.*

Nagykanizsán a helyi tömegközlekedést biztosító szolgáltató jelentős számú alacsony küszöbű autóbustzt működtet, ezek a járművek jelzéssel vannak ellátva.

A járdák parkok akadálymentesítettségében folyamatos.

Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely biztosított.

Speciális közlekedési megoldások városunkban nem biztosítottak.

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az ellátási problémák többsége e területen, azonos módon keletkezik:

- Van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe.
- Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl. az akadálymentesítettség hiánya miatt.
- Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a

szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná.

Önkormányzatunk számos alkalommal kinyilváníthatja azt, hogy számára fontosak a településen élő fogyatékos személyek. Az önkormányzat nem kötelező feladatként biztosítja a támogató szolgáltatást, melynek célja, a fogyatékos személyek lakókörnyezetében történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A szolgáltatások igénybevételének lehetőségéről magánál az intézménynél, az önkormányzatnál lehet tájékozódni. Ezen kívül a szolgáltatásokról a helyi sajtóban, az önkormányzat internetes honlapján is lehet információhoz jutni. Fontos, hogy a helyi médiában többször jelenjenek meg a fogyatékosokat érintő információk, illetve legyenek jelen sikereikkel és gondjaikkal együtt. Ezáltal a város lakossága is tájékozódhat a fogyatékosokat érintő kérdésekben, megismerhetik szervezeteiket, tevékenységüket. Úgymond láthatóvá válnának a lakosság számára is.

A városban működő civil szervezetek:

- Mozgáskorlátozottak Nagykanizsai Városi Egyesülete
Hatóköre nemcsak Nagykanizsára terjed ki, hanem egész Dél-Zalára. Az Egyesület érdekvédelmi, tanácsadói és sorstársi – segítői tevékenységet folytat. Az Egyesület 336 fő taggal, hat területi csoportban működik. 2017-ben 597 ügyfél fordult meg személyesen, 482 telefonon, 39 fő pedig levélben különböző tanácsadási és érdekvédelmi igényekkel kereste az egyesületet. Folyamatosan részt vesznek a MEOSZ által szervezett képzéseken.
- Magyarországi Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Zala Megyei Szervezete városi irodája
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete
- Miénk Fogyatékkal Élők Közhasznú Alapítványa

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Városunkban a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

A városban több száz civil szervezet, alapítvány működik, közülük aktív tevékenységet 80-100 szervezet végez.

A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszony kialakítására törekszik az önkormányzat annak érdekében, hogy a döntések során többféle vélemény kerüljön megvitatásra.

A Civil Kerekasztal működését Önkormányzatunk segíti és támogatja. Az önkormányzat és a Kerekasztal együttműködésével több sikeres program is megvalósult. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Az önkormányzat Időügyi Tanácsot működtet, támogatja részvételét az idősekkel kapcsolatos döntések előkészítésében.

Az egyházi szervezetek, alapítványok is rendszeresen részt vesznek pályázatainkon, a nagy felújításokat is anyagilag támogatjuk (világítás, külső homlokzat felújítás, bútorzat beszerzése stb.).

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a város intézményeiben dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes

esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. A véleményezés folyamatába bevonásra kerültek civil szervezetek is, valamint a Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

1. A HEP IT részletei

Jövőképünk

Célunk, hogy a város minden lakójának elérhetővé tegyük a szolgáltatásokat, biztosítsuk a városban a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításán túl célunk még további olyan támogató lépések megtétele, új szolgáltatások nyújtása vagy a meglévők fejlesztése, mely által kompenzálhatók az érintett célcsoportok hátrányai.

Olyan településen kívánunk élni, ahol szívesen laknak az emberek, gyermekek és felnőttek egyaránt, ahol a polgárok – nemtől, vallási és faji hovatartozástól függetlenül – sikereket érhetnek el, jólétük biztosított. Mindezt olyan támogatói környezet működtetésével kívánjuk biztosítani, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmust, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hátrányos helyzet generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
A lakossági adósságállomány újratemmelődése folyamatosan fennáll.	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.
A roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője.	Pályázati források kihasználása egy teljes körű szociális, közösségi, képzési, foglalkoztatási programok fenntartása, megvalósítása érdekében. Közösségi szociális munka szervezése.

Romákkal szembeni előítélet megléte.	Helyi médiában „jó példák” megjelenítésének kezdeményezése. Az intézményekben és a közösségekben közös akciók a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal és civil szervezetekkel.
A Szepetneki utcai szegregátumban élők foglalkoztatási és iskolázottsági szintje nagyon alacsony, kevés információ van az itt élőkről	A szegregátumban élők helyzetének folyamatos figyelemmel kísérése, szociális és köznevelési rendszer adatainak rendszeres elemzése.
Ligetváros településrészen a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetősége korlátozott, az új közösségi tér működtetése időben behatárolt.	Pályázati források mellett önkormányzati és egyéb források felhasználása a folyamatos működtetés érdekében.
A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Ligetváros településrészen az új közösségi tér működtetése időben behatárolt, így az ifjúsági, gyermek korosztály szabadidejének tartalmas és biztonságos eltöltése nem biztosított folyamatosan.	Pályázati források mellett önkormányzati és egyéb források biztosítása is szükséges.
Ingyenes szünidei gyermekétkeztetés biztosításának alacsony a kihasználtsága, kevesen veszik igénybe a jogosultak közül.	A tájékoztatás szélesebb körben és több intézmény bevonásával működjön.
A hátrányos élethelyzetben élő gyermekek életkörülményeit az ismeretek hiánya is befolyásolja. Az ismeretek, információk megfelelő és hatékony kommunikációja nem minden esetben valósul meg.	Rendszeres és hatékony ismeretbővítő és prevenciós előadások, foglalkozások szervezése.
A nyári gyermekfelügyeletnek helyet adó, a Csónakázó-tónál elhelyezkedő Napközis tábor és környezete kevés gyermekek által is használható szabadtéri sportolási, játszó és szabadidős lehetőséggel rendelkezik.	A Napközis tábor és a Csónakázó-tó környékének gyermekbarát szolgáltatásokkal, infrastruktúrával való ellátottságának megszervezése.
A nők helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A GYES-ről visszatérő nők közül sokan nincsenek birtokában a korszerű ismereteknek, a gyermeknevelés miatt otthon töltött idő az új típusú kompetenciák elsajátítását korlátozta.	Bővíteni szükséges a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiacról hosszabb időre távol maradó, aktív korú nők által igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
A gyermeket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások további fenntartásával, célzott támogatások körének kialakításával csökkenteni lehet a szegénység kockázatát.

A bölcsődei, óvodai és általános iskolai nevelési évben és szünidőben alkalmazott nyitvatartás nem minden esetben kerül összehangolásra a szülői igényekkel, ami megnehezíti a gyermekek napközbeni felügyeletét, a nők munkavállalását.	A bölcsődei, óvodai és általános iskolai nyitvatartás fokozottabb összehangolása az intézménytípusok között, valamint a családi igények, szükségletek hatékonyabb érvényesítése szükséges a probléma mértékének csökkentése érdekében.
A munkáltatók csak kis mértékben alkalmazzák az atipikus foglalkoztatási formákat, így a kisgyermeket nevelő anyák nehezebben tudják összehangolni a munkát a gyermekneveléssel, magánélettel.	Családbarát munkahelyek kialakításának támogatása a munkáltatók érzékenyítése, tájékoztatása, jó gyakorlatok népszerűsítése révén. A munkavállaló nők stresszkezelési, konfliktuskezelési képességének fejlesztése célzott programok segítségével.
Az idők helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szakellátást nyújtó intézményekben nem elégséges a férőhely, a demens részleg elkülönítése nem biztosított.	A szakellátás férőhelyszámának bővítése, az elkülönített demens részleg kialakítása érdekében források keresése.
Magas az egyedül élő időskorúak aránya különösen a nők körében.	A szociális, közművelődési szolgáltatások folyamatos fenntartása, lehetőség szerinti fejlesztése, bővítése szükséges.
Az egészségmegőrzés lehetséges tevékenységei nem teljesek: sportprogramok, egészségmegőrző és prevenciós programok szervezésére nagyobb az igény.	További együttműködések kialakítása szükséges a civil és egészségügyi szervezetekkel, fontos feladat a partnerségi kapcsolatok megerősítése és bővítése.
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A foglalkoztatáshoz jutás és a foglalkoztatásban való megmaradás sok esetben az akadálymentesítés hiányában nem valósul meg.	Akadálymentesítés népszerűsítése a munkaadók körében. Az egyetemes tervezés elvének ismertetése a beruházások vonatkozásában.
Hiányzó, nem megfelelő akadálymentesítés akadályozza a közszolgáltatások teljeskörű igénybevételét, ügyintézését.	Az akadálymentesítés hatékonyabb helyi tervezése szükséges: a pénzforrások felkutatása, megfelelő szakértők, tanácsadók bevonása a tervezésbe, megvalósításba.
Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	Az akadálymentesítés megvalósításával nagyobb lehetőség lesz a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.
Helyi médiában való jelenlét hiánya a fogyatékosokban élőkre is jellemző.	Rendszeresen jelenjenek meg a helyi médiában a fogyatékos személyekkel kapcsolatos hírek, sikereik és gondjaik bemutatásával.
Az önkormányzati dolgozók közül senki nem rendelkezik jelnyelvi képzettséggel.	Megfelelő források felkutatásával az érintett önkormányzati dolgozók jelnyelvi képzésen való részvételének biztosítása.

2. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

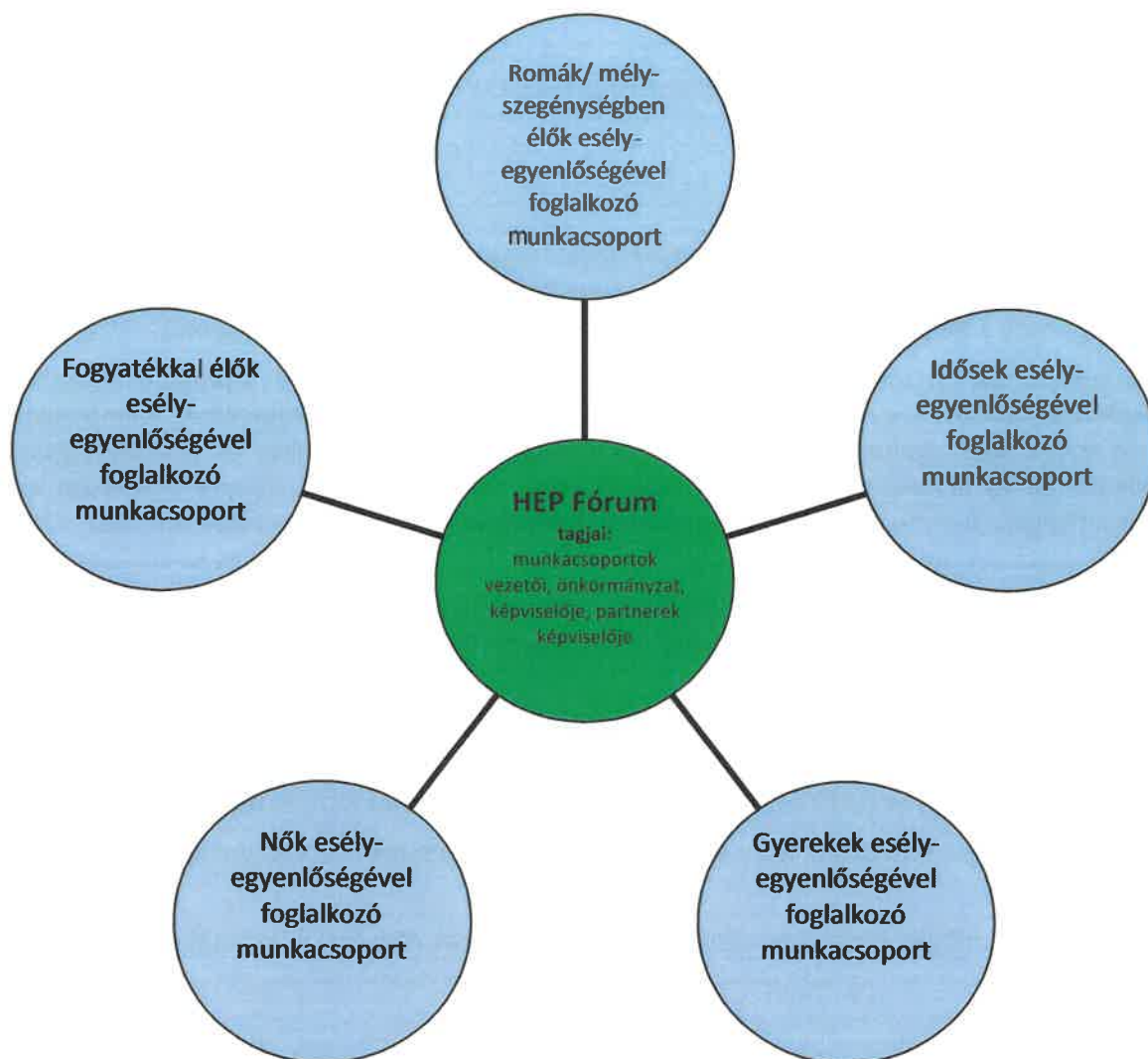
A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata részéről a Polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és

toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

3. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagykanizsa Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 145/2018.(XII.13.) számú határozatával elfogadta.

III. A 2020-as évi felülvizsgálat a Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzését az aktuális adatokkal módosította, az Intézkedési Tervet változatlanul hagyta, melyet Nagykanizsa Megyei Jogú Város Közgyűlése számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

1. sz. melléklet: Összegző táblázat- A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Nagykanizsa, 2020. december

Balogh László
polgármester

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés: Az intézkedés címe, sorozata	A helyzettől való kiszáradás helyzetének megnevezése	Az intézkedés célja	A célkitűzés megnevezése	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés folyamata	Az intézkedés megvalósításának határidője	Az intézkedés eredményességének mérés módszere	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményességének mérés módszere
1	A helyzettől való kiszáradás helyzetének megnevezése	Az intézkedés célja	A célkitűzés megnevezése	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés folyamata	Az intézkedés megvalósításának határidője	Az intézkedés eredményességének mérés módszere	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményességének mérés módszere
2	A helyzettől való kiszáradás helyzetének megnevezése	Az intézkedés célja	A célkitűzés megnevezése	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés folyamata	Az intézkedés megvalósításának határidője	Az intézkedés eredményességének mérés módszere	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményességének mérés módszere
3	A helyzettől való kiszáradás helyzetének megnevezése	Az intézkedés célja	A célkitűzés megnevezése	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés folyamata	Az intézkedés megvalósításának határidője	Az intézkedés eredményességének mérés módszere	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményességének mérés módszere

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Az intézkedés címe, sorszáma	A helyzelemzés következtéseiben felírtak esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés költségvetési fedezetje	Az intézkedés megvalósításának eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményének fenntarthatósága	
5	Nyilvánosság biztosítása A helyzelemzés problémáinak leírásáról A negatív szereplőkkel való együttműködés Információ hiányból adódóan a megismerés hiányából fakadnak. Romániai cigányok esetében a pozitív példák ismereténél maradnak.	Pozitív példák, programok rendszeres megjelenítése a helyi médiában.	Kulturális koncepció	Ingyenes és rendszeres megjelenés biztosítása a helyi önkormányzati médiumokban	Önkormányzat által kijelölt személy	Pozitív példák, jó gyakorlatok megjelenésének száma	Humán erőforrás, Önkormányzat éves költségvetése	HEP lejártaig, 2023.12.31-ig	
6	A Szapori utcai szegregátum figyelemmel kísérése	A szegregátumban élők foglalkoztatási és iskolázottsági szintjének javítása	Szolgáltatásszervezési koncepció, ifjúsági koncepció, kulturális koncepció, köznevelési tevékenységi terv	A szegregátum mutatóit meghatározó önkormányzati értékek fokozott és rendszeres elmozdítása	2023.12.31.	A szegregátumban élők foglalkoztatási és iskolázottsági mutatóinak javulása	Önkormányzat humán erőforrás, HEP lejártaig, 2023.12.31-ig		
II. A gyermekek esélyegyenlősége									
1	Gyermekek és ifjúsági közösségi tér kialakítása és működésének támogatása Lugánváros településén	A kislakított Ligetközö Kőrösösi térségben szülőket és ifjakat támogató gyermek és ifjúsági programok, szolgáltatások működésének előmozdítása	Ifjúsági koncepció, Ligetközö Kőrösösi térségben szülőket és ifjakat támogató gyermek és ifjúsági programok, szolgáltatások szervezése, biztositása	A kislakított Ligetközö Kőrösösi térségben gyerekek és ifjakat támogató ifjúsági programok és szolgáltatások szervezése, biztositása	Önkormányzat által kijelölt személy	A megvalósult programok száma	Humán erőforrás, pályázati és önkormányzati pénzügyi források	HEP lejártaig, 2023.12.31-ig	
2	Prevenációs és ismeretterjesztő programok szervezése	A gyermekeket és fiatalokat érintő veszélyeztetettség megelőzése, az ifjakat támogató programok, szolgáltatások működésének előmozdítása	Szolgáltatásszervezési koncepció, ifjúsági koncepció	Rendszeres és hatékony tevékenység elmozdítása	Önkormányzat által kijelölt személy	Megvalósult programok száma	Humán erőforrás, önkormányzati költségvetési forrás	HEP lejártaig, 2023.12.31-ig	
3	Szülői gyermekvédelem	A szülői ingyenes gyermekvédelemről szóló törvény alapján	Szolgáltatásszervezési koncepció	A szülői ingyenes gyermekvédelemről szóló törvény alapján	Önkormányzat által kijelölt személy	A szülői ingyenes gyermekvédelemről szóló törvény alapján	Önkormányzat által kijelölt személy	HEP lejártaig, 2023.12.31-ig	

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Indoklás / Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetleírás / leírás a helyzetéről, a problémáról, a célról	Az intézkedés / az intézkedés célja	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés feladata	Az intézkedés / az intézkedés megvalósításának kezdési időpontja	Az intézkedés / az intézkedés megvalósításának befejezési időpontja	Az intézkedés / az intézkedés megvalósításának eredményességének mérési indikátor(oi)	Az intézkedés / az intézkedés megvalósításának eredményességének mérési indikátor(oi)
1	A GYES-ről való munkaadóra történő visszatérése / a GYES-ről való munkaadóra történő visszatérése	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma
2	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma
3	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma	Az intézkedés / az intézkedés tartalma

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorozata	Az intézkedés megnevezése	Az intézkedés célja	Az intézkedés célja	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)
4	Nyári és oktatási gyermekfelügyelet	A dolgozók nők és családok szociális helyzetének javítása. A nyári szünetben a külsőben intézményi ellátás, ellátás nincs összehangolva	Szociális szociális koncept, köznevelési esélyegyenlőségi terv, ifjúsági koncept	Szociális szociális koncept, köznevelési esélyegyenlőségi terv, ifjúsági koncept	Önkormányzat által kijelölt személy	2023.12.31.	Ismeretterjesztő megvalósítás	Önkormányzat pénzügyi forrás, pályázati forrás	HEP lejárta, 2023.12.31-ig
5	Munka és magánélet összehangolása	Az intézkedés célja	Az intézkedés célja	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)
IV. Az idősek esélyegyenlősége									
1	Időskori tehetségfejlesztés megvalósítása	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése
2	Felhalmozási intézkedés	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése
3	Égésvesztés prevenáció	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése	Az idősek közösségi életének javítása, a közösségi élet erősítése
V. A fogynak elhaltak esélyegyenlősége									

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorozata	A helyzetfelmérés következtetésében felírt tevékenységek probléma megnevezése	Az intézkedés elemi kiinduló cél	A célkitűzés összehangolt egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felhívása	Az intézkedés megvalósításának határidője	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)
1	A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sport programokhoz való hozzáféréssel az egyenlő eséllyel biztosítása	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél
2	Médiajelentést	A média megjelenések hozzáférése a közvetlen hozzáféréssel biztosítása	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél
3	Ujnyelv tolmácsolás	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél	Az intézkedés elemi kiinduló cél

